KOMMUNISTI

№ 13 Elokuun 25 p:nä № 13

SISÄLTÖ:

1 9 3 3
L E N I N G R A D
VALTION KUSTANNUSLIIKE KIRJA

KOMMUNISTI

NKP(b):n LENINGRADIN ja KARJALAN ALUEKOMITEAIN POLIITTIS-TALOUDELLINEN AIKAKAUSJULKAISU

TOIMITUKSEN OSOITE: LENINGRAD 24, Harkovskaja 7. V/K KIRJA.

№ 13 (121) ELOKUUN 25 p. 1933

Suomen Kommunistinen Puolue 15 vuotta

ELOKUUN 29 p. tulee kuluneeksi 15 v:ta siitä, kun perustettiin SKP. On opettavaa tutustua niihin oloihin, joissa se tapahtui, niihin tekijöihin, jotka sen perustamisen aiheuttivat ja toteuttivat, sekä siihen, minkä vaiheiden kautta SKP on raivannut tietään Suomen työtätekevien joukkojen taistelujen etupäähän, ja kuinka se nyt varustautuu suorittamaan historiallista tehtäväänsä — joukkojen johtamista voittoon niissä ratkaisevissa taisteluissa, joita kohti Suomessakin kuljetaan nyt kehittyvässä sotien ja vallankumoustaisteluiden uudessa vuorossa, jonka merkit niin epäämättöminä tuntuvat sielläkin.

Äskettäin viettäessämme Suomen v. 1918 vallankumouksen 15-vuotismuistoa selostettiin varsin monipuolisesti niitä tekijöitä, jotka Suomessa silloin panivat päiväjärjestykseen proletaarisen vallankumouksen ja sen taistelun vaiheita sekä erikoisesti työtätekevän siinä kärsimän tappion syitä. Näiden syiden joukossa oli tärkeimpänä, ratkaisevana se, että tuon taistelun johdossa oli sosialidemokraattinen puolue, jollainen ei voi johtaa proletaarista vallankumousta voittoon, — että ei ollut kommunistista, bolshevistista puoluetta.

Näin onkin jo lyhyesti sanottu, mikä teki kommunistisen puolueen Suomeen perustamisen lykkäämättömäksi. Se että se tuli vasta hävityn kansalaissodan jälkeen, merkitsi jo sitä, että sen perustamisessa oli pahasti myöhästytty, mikä seikka maksoi ja on sen jälkeen vielä 15 vuotta maksanut Suomen työtätekevälle kansalle suunnattomia kärsimyksiä. Suomen Kommunistisen Puolueen teki välttämättömäksi se, että Suomen työtätekevä kansa ei voi elää ja edistyä jollei ratkaista niitä peruskysymyksiä, jotka valkoisten voiton kautta jäivät ratkaisematta. Jokainen kulunut vuosi on osoittanut, että ne ovat ratkaisemattomat muuta tietä kuin proletaarisen vallankumouksen kautta. Ja voittoisaa vallankumousta varten on välttämätön kommunistinen, bolshevistinen puolue.

On sanottu, että historia ei aseta itselleen ratkaisemattomia tehtäviä, ja että kun jokin asia on kypsynyt ratkaisuunsa, löytyvät myös ne voimat, jotka sen ratkaisevat. Näin alastomasti sanottuna voisi tällainen lause aiheuttaa ajatuksen, että on jokin salainen «historiallinen» voima, joka nuo voimat toimittaa, että vallankumous tulee «itsestään». Ei niin. Tässä ei ole mitään mystillistä, salaperäistä. Tarkemmin sanoen merkitsee tuo lause sitä, että jos mieli Suomen kansan elää ja edistyä, täytyy sen löytää ne voimat, jotka murtavat sen edistyksen tieltä fasistidiktatuurin, porvariston vallanpidon padon, joka nyt ehkäisee tuotantovoimien kehitystä, s.o. täytyy suorittaa proletaarinen vallankumous. Ja täytyy niiden voimien myös kyetä pitämään valta käsissään ja sen avulla murtamaan kaikki vanhan valtaluokan pyrkimykset nousta uudelleen valtaan. Se merkitsee proletariaatin diktatuuria. Ja kolmanneksi täytyy niiden voimien

kyetä pystyttämään uusi tuotantotapa, rakentamaan sosialistinen järjestelmä, joka vain kykenee Suomenkin kansoille turvaamaan elämän ja edistyksen. Me tiedämme, että se voima, joka tämän kykenee tekemään, on vallankumouksellinen proletariaatti, liitossa muiden työtätekevien, ensi kädessä talonpoikaiston kanssa. Mutta me tiedämme myös, että nämä voimat voidaan voittoisaksi armeijaksi järjestää vain marxilaisen teorian avulla, sen etujoukon, proletariaatin vallankumouksellisen puolueen toimesta, jolla on oikea, marx-leniniläinen teoria, sen avulla laadittu ohjelma, taktiikka, organisatio.

Tätä tehtävää täyttämään syntyi SKP. — Mistä löytyivät sen perustamiseen tarvittavat voimat? Tietenkin Suomen proletariaatin parhaimmistosta, siitä joukosta, joka tammikuussa 1918 oli lähtenyt ase kädessä torjumaan porvariston vastavallankumouksellista hyökkäystä ja siinä asiallisesti kiertynyt toteuttamaan proletariaatin diktatuuria — ilman että sen johdossa oleva puolue ymmärsi sekä niitä tietoisesti toteutti tämän laatua ja tehtäviä. Tutkiessaan hävityn vallankumouksensa syitä, vaiheita ja tappion syitä olivat eräät sen johtajista — Neuvosto-Venäjällä, proletaarisen diktatuurin maassa, jossa marxismi-leninismin oppeja bolshevikkipuolueen johdolla toteutetaan elävässä käytännössä — olivat ratkaisevasti kehittyneet kommunismin kannalle, murtautuneet ulos sosialidemokratian mädästä aaterakennuksesta, joka vallankumoukselliseksi kehittyvänäkin sisältää hirvittävän määrän porvarillista painolastia, mikä halpaannuttaa liikkeen proletaarisen sisällön, estää sitä edelleen kehittymästä. Näille tovereille selvisi, että sen painolastin, sosialidemokratian lahon aaterakennuksen kokonaan poisheittäminen on, vallankumouksellisen toiminnan ohella kommunistiksi kehittymisen ensimäinen edellytys.

Tätä perkaustyötä, aatteellista uudestiaseistautumista suorittivat nämä Suomen sosialidemokratian ent. johtohenkilöt kesällä 1918. Sen ilmauksena oli «Vapaus» ja «Kumous» lehdissä kirjoituksia, joista mainittakoon Lauri Letonmäen kirjoitussarja «Suomen sosialidemokratia ja vallankumous». Ratkaisevaksi tässä pesänselvittelyssä tuli tov. O. V. Kuusisen tunnettu itsekritiikki ja hänen alustuksensa Moskovassa elok. 25 p. alkaneessa neuvottelukokouksessa, josta tuli SKP:n perustava kokous. Sen kokouksen avoimessa kirjeessä Leninille sanotaan tästä selkenemisprosessista:

«Se vallankumouksellinen sosialismi, jota emme Suomen työväen vallankumouksen alkaessa lainkaan käsittäneet, on meille nyt auennut ja alkanut selvetä: omasta kovasta kokemuksestamme ja Venäjän voittoisan köyhälistön suuresta esimerkistä sekä teidän opettavista sanoistanne ja kirjoituksistanne». Ja myöhemmin: «Meille suomalaisille entisille sosialidemokraateille on kommunistisen opin selveneminen merkinnyt kerrassaan uuden maailmankatsomuksen aukenemista... Kommunistisen tietoisuutemme olemme ottaneet vastaan velkana, joka meidän on maksettava uskollisella työllä ja taistelulla kansainvälisen sosialistisen vallankumouksen hyväksi, ennenkaikkea, Suomessa... Tuomio ja häpeä niille työväen puolueille ja järjestöille, jotka välillisesti ja välittömästi nyt kannattavat maansa imperialististen hallitusten yrityksiä Venäjän Sosialistisen Neuvostotasavallan ahdistelemiseksi ja työväen kansainvälisen vallankumouksen ehkäisemiseksi.»

Ja lopuksi: «Kunnia teille, venäläiset toverit, kommunistit, jotka niin uljaasti olette suorittaneet vaikeimman esitaistelijatyön kansainvälisen proletaarisen vallankumouksen hyväksi». Ja Leninille antoi kokous seuraavan lupauksen «Voitte sanoa venäläisille tovereille meidän puolestamme: Suomalaisetkin kommunistit lähtevät ilolla tuleen, — tahtovat olla hyökkäyksessä mukana, kun kapita-

lismin linnat otetaan ja maan tasalle hajotetaan.»

Alustuksessaan tov. Kuusinen erikoisesti osotti, kuinka varsinaista oikeistososialistista kantaa «vaarallisempi on keskustasosialistinen nimi-marxilainen eli sosialidemokraattinen kanta, jolla mekin ennen Suomessa olimme, sama, jota Saksassa edustaa esim. Kautsky, ja suomalaisista kaikkein etevimmin ja johdonmukaisimmin Valpas». Sitten osotti tov. Kuusinen, kuinka turmiollista olisi nyt vanhaan toimintatapaan pyrkiminen. «Nyt on pantava kova kovaa vastaan... Mikään ei niin kokoa joukkoja, kuin todellinen vallankumouksellinen luokkataistelu.»

Useita päiviä kestäneen keskustelun jälkeen, jossa monipuolisesti arvioitiin ja arvosteltiin Suomen vanha työväenliike, pantiin äänestykselle viisi teesiä: 1. On valmistuttava aseelliseen vallankumoukseen eikä pyrittävä palaamaan vanhan työväenliikkeen menettelytapoihin; 2. «ainoastaan sellainen työväenliike ja toiminta, joka edistää kommunismin leviämistä sekä työväen sosialistisen vallankumouksen voitollepääsyä, on hyväksyttävä», muunlaista on «jyrkästi tuomittava, paljastettava ja vastustettava»; 3. otettava valta työväenluokan käsiin, perustettava proletariaatin diktatuuri; 4. sen kautta luotava kommunistinen yhteiskuntajärjestys; 5. edistettävä kansainvälistä vallankumousta ja tuettava Venäjän sosialistista Neuvostovaltaa.

Näistä teeseistä äänestettäessä kannatti niitä suuri enemmistö — 74, vastusti 16, joista useista kyllä myöhemmin tuli kommunisteja. Tämä äänestys merkitsi merkkitapausta Suomen työväenliikkeen historiassa, kommunistisen puolueen perustamista. Ja samana päivänä, elok. 29 p. kokous julistautuikin SKP:n perustavaksi kokoukseksi. Se käsitteli vielä joukon periaatteellisia kysymyksiä (puolueen perustamislausunto, kansallisuuskysymys) sekä käytännöllisiä organisatiokysymyksiä ja valitsi Keskuskomitean. Kokouksen lopettajaistilaisuudessa tov. Sverdlov ja Shottman bolshevikkipuolueen puolesta tervehtivät puoluetta: «Pitäkää lujasti käsissänne kommunismin lippua ja viekää sitä eteenpäin!» — Lopuksi hyväksyttiin tov. Kuusisen ehdotuksesta tunnuslauseeksi: «joka mies kuin sotamies».

Puolue alkoi heti voimakkaan valistus- ja organisatiotoiminnan Venäjällä olevain suomalaisten vallankumouksellisten keskuudessa, julkaisi lehtiä ja kirjallisuutta, järjesti klubeja ja neuvostolaitoksia, mm. maatalouskommuuneja ja teollisuuslaitoksia, pani toimeen monenlaisia kursseja sekä antoi voimia NKP(b):n työhön inkeriläisten ja karjalaisten keskuudessa. Sen päätehtävänä oli kuitenkin toimenpiteet, jotka tarkottivat puolueen rakentamisen edistämistä ja uuden vallankumouksen valmistamista Suomessa.

Suomessa olivat vallankumoukselliset proletaarit, vankileireillä ja valkoisen maan «vapaudessa», suorittaneet samanlaista itseselvittelyä ja ottivat ne ilolla vastaan puolueen kutsun. Levitettiin puolueen kirjallisuutta ja julistuksia, järjestettiin «kolmikoita» ja «ketju»-yhteyksiä. Puoluejohto pani siihen työhön koulutettuja tovereita. Mm. tov. Kuusinen suoritti v. 1920/21 Suomessa suuren työn joukkojen valistamiseksi ja niiden poisvetämisessä «sosialisti»-petturien talutusnuorasta. Puolueen omaa järjestöverkkoa vahvistettiin ja alotettiin legaalisten mahdollisuuksien hyväksikäyttäminen. Tannerilaisten uudelleen perustamasta sosdempuolueesta lohkaistiin pois rehellisiä, vallankumouksellisia proletaareja, joita autettiin Suomen Sosialistisen Työväenpuolueen perustamisessa. Nämä myös vallottivat Suomen Ammattijärjestön johdon pois noskeilta, perustivat lehtiä ja joukkojärjestöjä. Kehittyivät ensimmäiset joukkoliikehtimiset.

Tämä äskeisten sosialidemokraat-

tien perustama puolue ei kuitenkaan yhdellä iskulla päässyt kaikissa kysymyksissä täyteen leniniläiseen selvyyteen eikä vapautunut kaikesta vanhasta painolastista. Alkuaikoina esiintyi siinä voimakkaana «vasemmistolainen» syrjäkallistuma: aliarvioitiin julkisten järjestöjen merkitystä, boikoteerattiin vaaleja (1919), ei täysin ymmärretty talonpoikaiskysymyksen ja kansallisuuskysymyksen merkitystä. Ja ennen kaikkea: ei ollut oikeaa käsitystä siitä, mikä ja millainen on oleva oikea bolshevistinen puolue.

SKP:n, kuten muidenkin silloin ja sen jälkeen perustettujen kompuolueiden bolshevisoimisen tie on käynyt vaikeuksien, koettelemusten, ja kriisin kautta. V. 1919—20 käytiin Neuvosto-Venäjällä ankara taistelu pikkuporvarillis-anarkistista oppositiota vastaan, jonka eräät johtoainekset, Suomen ohranan ja Englannin imperialistien agenttien vaikutuksen alaisina, päätyivät toimeenpanemaan useiden SKP:n johto- ja toimihenkilöiden murhan elok. 31 p. 1920. Se paljasti tuon «työläis-opposition».

Rehelliset työläiset, jotka olivat osaksi kannattaneet oppositiota, luullen sen haluavan parantaa eräitä epäkohtia, niin kuin se uskotteli, sanoutuivat nyt inholla irti murhasakista, mutta eräät sen opposition vaikuttavat johtohenkilöt (Pukka) ovat vasta vuosikymmenen kuluttua tunnustaneet virheensä ja sanoutuneet irti itse rikoksesta.

V. 1920 syntyi puoluejohdossa kriisi. Se lähti erimielisyyksistä emigratiossa, mutta tuli siinä peruskysymyksiksi suhtautuminen julkiseen liikkeeseen ja kysymys puolueesta. Puolueen johdossa muodostuu sen enemmistöä vastaan oppositio, joka käytännöllisessä joukkotyössä nopeammin vapautuu puolueen toiminnassa alkuaikoina esiintyneestä vasemmistolaisesta lahkolaisuudesta, rakentaessaan puolueelle laajaa joukkoliikettä (STP:n perustaminen, SAJ:n ja Sosdem Nuorisoliiton valtaus), joutui itse oikeistolaiseen julkisen (legaalisen) liikkeen yliarvioimiseen ja salaisen kommunistisen puolueen rakentamisen aliarvioimiseen, ilmeten siinä sosdem aatteellisen perinnön vaikutusta. Tämä oppositioryhmä teki myös itsensä syypääksi kurinpitorikkomukseen, kieltäytyessään täyttämästä KK:n enemmistön kutsua saapua Neuvosto-Venäjälle. Tämän kriisin puolue voitti puoluekokouksessa v. 1921 Kominternin johdolla. Puoluekokous antoi Keskuskomitealle tunnustuksen siitä, että se vaikeana aikana oli puolustanut kommunistisen puolueen perusedellytyksiä, puolueyhteyden, puoluekurin ja velvollisuuksien täyttämisen välttämättömyyttä, samalla kun se arvosteli puoluejohdon työssä esiintynyttä byrokraattista johtotapaa, puutteellisuuksia ja virheitä, ylimalkaisuutta ja ultrabolshevistista malttamattomuutta ym.

Puoluekokous hyväksyi yksimieliset päätökset, määritellen Kominternin II ja III kokousten päätösten perusteella, puolueen taktiikan ja organisation suuntaviivat «terottaen jokaiselle puolueen jäsenelle ilman erotusta puolueen sisäisen eheyden ja yhtenäisyyden välttämättömyyttä, joka vaatii kommunistiseen yhteiskuriin alistumista ja puoluejohdon auktoriteetin tukemista».

Kuitenkin on myöhemmin ilmennyt silloisen kriisin arviosta erimielisyyksiä (ja on siinä esiintynyt virheitä mm. tov. Y. Sirolan kirjoituksessa «Kommunistissa» v. 1928, siv. 299 on siitä virheellinen esitys, joka myöhemmin on korjattu). Asiaa on myös yritetty käyttää ryhmähenkisessä mielessä (Malm).

Sodanjälkeisen kapitalismin toisella kaudella, osittaisen ja väliaikaisen vakaantumisen ilmetessä Suomessakin, suoritti puolue ansiokasta työtä proletariaatin ja työtätekevien talonpoikain tietoisuuden herättämiseksi ja niiden voittamiseksi pois porvariston, erikoisesti sen agentin ja yhteiskunnallisen päätuen, sosialidemokratian

vaikutuksen alaisuudesta. Puolueen johtavan vaikutuksen avulla suoritettiin tällöin suuriakin taisteluita (lakot, mielenosoitukset, vaalit). Puolueen vaikutus kasvoi niin, että porvaristo piti välttämättömänä yrittää taajoilla vainoilla ehkäistä sen työtä. Paitsi jatkuvia vangitsemisia pani sen ohrana useita kertoja toimeen yleishyökkäyksiä, lakkauttaen järjestöjä ja lehtiä, vangiten joukoittain julkisen liikkeen ja SKP:n toimihenkilöitä. Lukuisat puolueen jäsenet ovat oikeusjutuissa rohkeasti julistaneet kommunismin asiaa. Ja vankiloissa ovat toverit osanneet käydä luokkataistelua siellä ominaisissa muodoissa.

Mutta tässä kapitalistisen talouden osittaisen, väliaikaisen vakaantumisen kaudessa joutui puolue jälleen maksamaan veroa sosdem. peruille. Puoluekonferenssissa v. 1930 — selvitettäessä syitä puolueen vastarinnatta antautumiseen porvariston fasistisen hyökkäyksen edessä — lausui puolue itsearvostelussaan, että puolueessa oli «pitkälle kehittynyt opportunistinen legaalisuuteen, laillisuuteen juuttuminen ja maatuminen, joka tapahtui jatkuvana prosessina toisen kauden aikana». Samassa päätöslauselmassa sanotaan, että nämä legalismin ja käytännön opportunismin ilmiöt «ovat ilmauksia toiselta puolelta toisen kauden vakaantumismielialojen vaikutuksesta ja toiselta puolen sosialidemokratian jätteiden olemassaolosta puolueessamme». Niistä oli etupäässä vastuussa puolueen johto, joka ei pitänyt huolta siitä että olisi «ajoissa käyty taisteluun legaalisia harhoja ja tendenssejä sekä opportunistista käytäntöä vastaan». Kominternin Toimeenpaneva Komitea myös heinäkuun 16 p. 1930 arvostelussaan totesi, että «tämän virheen (taistelukyvyttömyyden) juuret ovat ennenkaikkea opportunistisessa käytännössä ja legalisissa tendensseissä, jotka todistavat sosialidemokratian jätteitä SKP:n riveissä vielä löytyvän».

Puolueella oli myös organisatiotyössään opportunistinen laiminlyönti: se ei — päätöksistä huolimatta — kyennyt rakentamaan lujia työpaikkajärjestöjä, vaan tapahtui luokkataistelun johtaminen pääasiassa julkisessa joukkojärjestössä olleiden puolueen jäsenten ja ryhmäin (fraktsioiden) kautta. Tästä oli seurauksena, että kun porvaristo pani toimeen vainoja ja vangitsemisia, niin julkisten toimihenkilöiden joukossa menetti puolue aina suhteettoman suuren joukon jäseniään ja toimitsijoitaan, eikä nopeasti kyetty korjaamaan vaurioita, vastaamaan porvariston iskuihin vasta-iskuilla. Ei ollut työpaikoilla voimakkaita soluja, jotka olisivat sieltä käsin järjestäneet liikehtimisiä.

Vakaantumiskauden toiminnan huomattavia näytteitä olivat työriitaisuudet. Niistä mainittakoon Pyhäjärven sahalakko 1924, metallisulku, satamalakko, Nokian kumitehtaan lakko ym. Lakkojen kehitystä kuvaavat muutamat numerot: v. 1924 oli vain 31 työtaistelua (osanottajia 2.066), v. 1926 72 työtaistelua (10.230 os. tt.), v. 1927 79 (13.363), v. 1928 71 (27.226). — Huomautettakoon, että näihin lukuihin eivät sisälly kaikki todella ilmenneet työselkkaukset. Taistelut suoritettiin Ammattijärjestön johdolla, jossa puolueella oli johtava vaikutus. Siinä oli alituiseen käytävä taistelua sosdem. sabotaashia ja hajotuspolitiikkaa vastaan sekä opportunistista horjuntaa vastaan liittolaisten joukossa, väliin omissakin riveissä. Niin menestyksellinen oli kuitenkin puolueen toiminta tällä alalla, — Ammattijärjestön jäsenmäärä kohosi 90.000:een — että porvaristo piti välttämättömänä sitä alinomaa vainota (erikoisesti 1928) ja lopulta panna toimeen sitä vastaan suurhyökkäys (v. 1930).

Poliittisella alalla vaikutti puolue eduskuntavaaleihin vasemmistolaisten työväenjärjestöjen asettamien ehdokkaiden hyväksi. Itse se ei voinut asettaa julkisesti omia ehdokkaita, mutta oli sen jäseniä edellämainittujen ehdokkaiden joukossa. V:n 1923 ohranaleikkauksen jälkeen — jossa työ-

väen ja pienviljelijäin 27 edustajaa käsittävä ryhmä joutui vankilaan — suoritettiin vaalit v. 1924. Huolimatta siitä, että legaaliset mahdollisuudet olivat huomattavasti supistuneet (mm. lehdet lakkautetut), saatiin läpi 18 edustajaa. Seuraavana vuonna pidetyissä presidentinvaaleissa, nosti puolueemme esille valtatunnuksen («työväen ja talonpoikain hallitus»), taistellen siinä asiassa esiintyvää opportunistista horjuntaa vastaan. Kunnallisvaaleissa oli vallankumouksellisella työväellä huomattavaa menestystä, mutta esiintyi myös tällä alalla opportunistisia virheitä, jopa puolueen johdossakin. Nämä virheet selvitti puolue v. 1928 Kominternin avulla ja kävi sen arvostelun perusteella laajan selvityskamppailun.

V. 1925 pidetyssä puolueen viidennessä edustajakokouksessa voitiin todeta vissiä saavutuksia puolueen organisatoorisen rakentamisen suhteen ja osotettiin edessä olevat tehtävät. Nimenomaan korostettiin, että «jokaisen puolueen jäsenen, joka suorittaa puoluetyötä muodossa tai toisessa, täytyy kuulua työpaikkansa tai kylänsä soluun.» Määriteltiin myös puoluejärjestöjen ja elimien tehtävät.

Talonpoikaiskysymyksessä, johon puolueen perustava kokous ei pannut riittävää huomiota, alkoi puolue pian korjata tätä laiminlyöntiä. Sekä puolueen lehdistössä ja kirjallisuudessa että julkisessa liikkeessä, mm. eduskunnassa tehtiin huomattavia alotteita asiassa ja saatiinkin puolueelle tukikohtia maaseudulla. Useita onnistuneita kamppailuja käytiin. V. 1923 hyväksyi puolue toimintaohjelman, esittäen köyhien talonpoikain ja maattomain tärkeimmät tarpeet ja vaatimukset. Maatalouspulan kärjistyessä ja talonpoikain tyytymättömyyden kohotessa on puolue pannut yhä suurempaa huomiota niiden liikehtimisten auttamiseksi oikealle tolalle, suurpääomaa ja fasistidiktatuuria vastaan.

Kansallisuuskysymys on hyvin tärkeä SKP:lle. Suomen vanhassa työväenliikkeessä oli vallinnut pikkukansallinen sulkeutuneisuus, eristäytyminen vallankumouksellisesta työväenliikkeestä muissa maissa, erikoisesti Venäjällä. SKP pani alun alkaen tehtäväkseen kansainvälistymisen. Lähinnä oli tietysti yhteistyö bolshevikkipuolueen kanssa, josta otettiin oppia sekä teoreettisesti että toimimalla sen riveissä, silloin kun siihen SKP:n jäsenille on tilaisuus tarjoutunut. Vuoden vaihteessa 1918/19 oli SKP mukana kutsumassa vallankumouksellisia työväenjärjestöjä Kommunistisen Internationalen perustavaan kokoukseen. SKP on ollut tilaisuudessa antamaan kansainvälisen kommunistisen liikkeen työhön huomattavan määrän työntekijöitä. Ja suuri on myös se apu, minkä SKP on Kommunistiselta Internationalelta saanut. Komintern on useassa yhteydessä käsitellyt puolueen polttavia kysymyksiä ja antanut puolueelle arvokasta apua arvostelun, neuvojen ja ohjeiden muodossa. Se on auttanut puoluetta mahdollisimman kivuttomasti selviytymään kriiseistä ja vaikeuksista v. (1921, 1930 ym).

SKP on tehnyt kansainvälistä kasvatustyötä Suomen työtätekevän kansan keskuudessa, taistellen shovinismin ilmauksia vastaan. Puolue on välittänyt Suomen työväenjärjestöille kansainvälisiä yhteyksiä ja auttanut sitä saamaan sekä kansainvälisiä kokemuksia että aineellista avustusta taistelulleen. Itsearvostelussa — myöntää puolue, että se ei ole sittenkään kylliksi selvittänyt itselleen eikä työväen joukoille kansallisuuskysymystä, vaan täytyy sen yhä syventää otteitaan siinä suhteessa Leninin ja Stalinin osotusten avulla.

Suomen toiseen kansallisuuskysymykseen, koskeva ruotsalaisten asemaa Suomessa, ei puolue alussa pannut riittävää huomiota. Tosin alettiin komm. valistus- ja organisatiotyö ruotsalaisten työläisten, talonpoikain ja kalastajien keskuudessa, mutta ei heti määritelty puolueen politiikkaa yleensä tässä kysymykses-

sä. Sitä mukaa kuin esiintyi konkreettisia kysymyksiä, esitti puolue kyllä kantansa, esim. ahvenanmaalaisten itsemääräämisoikeutta koskevassa kysymyksessä, selittäen kannattavansa heidän, samoin kuin muidenkin Suomen ruotsalaisten itsemääräämisoikeutta aina Suomen valtioyhteydestä eroamiseen asti. Tätä kantaa on tulkittu lehdistössä ja eduskunnassa, vaikkakaan ei ole aina riittävällä voimalla joukoille saatu paljastetuksi, toiselta puolen aitosuomalaista shovinismia eikä toiselta puolen ruotsalaisten herrain ajamaa nationalismia, joilla kummallakin on tarkotuksena suomalaisten ja ruotsalaisten raatajain toisistaan eristäminen. Puolue ei ole myöskään riittävästi saanut paljastettua sosdem johtajain kaksinaamaisuutta tässä kysymyksessä, ne kun porvariston eduksi ovat toiselta puolen kannatelleet aitosuomalaisten hyökkäyksiä ja toiselta puolen uskotelleet ruotsalaisille puolustavansa näiden oikeuksia. Viime vuosina on puolue päätöslauselmissa tehostanut kansallisuuskysymyksen merkitystä, mutta käytännössä on se vain hitaasti jaksanut voittaa siinä työssä esiintyviä vaikeuksia.

Ideologisella rintamalla on SKP suorittanut huomattavan työn. Sen toimesta saatiin suomenkielelle ensimäiset Leninin kirjoitusten suomennokset. Se on julaissut kommunistista kirjallisuutta ja kommunistisilla kirjoituksilla rikastuttanut Suomen legaalisen liikkeen painotuotteita. «Kommunistin» lukijoille on tunnettu puolueen KK:n viime vuoden täysistunnon päätös työstä ideologisella rintamalla («Kommunisti», 1932, s. 994—999). Itsearvostelun linjalla siinä todetaan tässä työssä olevia puutteita ja heikkouksia: puolueen ohjelmaa, toiminnan linjaa ja päätöksiä ei ole riittävästi perusteltu teoreettisilla tutkielmilla, taistelua vihollisideologioita, erikoisesti sosialidemokratiaa vastaan ei ole käyty jatkuvasti eikä kyllin konkreettisesti. Erikoisesti ovat laiminlyönnit tuntuneet historian rintamalla. Päätöslauselmassa asettaa puolue itselleen tässä suhteessa konkreettiset tehtävät, joita se kuluvana vuonna onkin jo jonkin verran saanut toteutettua, kuten näkyy puolueen salaisessa lehdistössä Suomessa, puolueen äänenkannattajassa «Proletaarissa» ym.

Historiallisen rintaman alalla suorittaa tätä työtä erikoisesti Suomen Vallankumousliikkeen Tutkijakunta, jonka työssä on havaittavissa vilkastumista. Päätöksessään puolue erikoisesti korostaa, että tätä työtä on — taistella syrjäpyrintöjä ja vieraita vastaan — niin tehtävä, että se auttaa niiden kysymysten selvittämistä, jotka puolueelle nyt ovat tärkeitä, s.o. palvelevat proletariaatin taistelutahdon kasvattamista. Tätä on syytä erikoisesti korostaa siksi, että esiintyy Neuvostoliitossa olevain suomalaisten keskuudessa eräitä, jotka yrittävät historian kysymysten varjolla joukoissa halventaa luottamusta SKP:n ja sen johtoon (Rahja, Malm).

Sodanvastainen taistelu on SKP:llä koko ajan ollut aktuaalinen, ajan kohtainen. Olihan valkoinen Suomi puolueen perustamisen aikoihin asiallisesti sotatilassa Neuvosto-Venäjää vastaan. Sieltä käsin varustettiin retkikuntia yli rajan Karjalan kannakselle ja Neuvosto-Karjalaan. Ja vaikka Suomi syksyllä 1920 olikin pakotettu allekirjoittamaan Tarton rauhan, eivät nämä hyökkäilyt lakanneet. V. 1921—22 hyökättiin sieltä taas useista kohdin yli rajan Karjalaan, jossa nämä bandiittijoukot tekivät suurta tuhoa. SKP on kohottanut Suomen porvarillisten sotakiihkoilijain agitatiota vastaan useita kertoja konkreettisen taistelukutsun, johon porvaristo on vastannut vankilatuomioilla. On tunnettua, mikä paikka imperialistien sotavarusteluissa Neuvostoliittoa vastaan on Suomella, jonka porvaristolla on lähimpänä imperialistisena pyrkimyksenä Karjalan valloittaminen. Tätä «suur-Suomi»-kiihotusta, mutta

yleensä porvariston ja niiden sosialifasistien kätyrien sotapolitiikkaa vastaan käy SKP taistelua joukkotyön muodossa ja työskentelemällä sotaväen keskuudessa.

Sodanvastaisessa ja yleensä antimilitaristisessa työssä on erikoinen tehtävä Kommunistisella Nuorisoliitolla. Sen syntysanat lausuttiin jo puolueen perustavan kokouksen aikana. Sen yhteydessä pitivät nuorisoliittolaiset erikoisen neuvottelun ja panivat alulle kommunistisen nuorisotyön. Suomessa vallotettiin sosdem nuorisoliito, joka liittyi Kom. Nuorisointernationaleen. Ohrana iski sen kimppuun. Kehittyi nuorison laaja legaalinen liike opintoyhdistysten ympärille. Yhä enemmän nuorisoa kerääntyi sen lippujen alle. Erikoisen kiukkuisesti iski porvaristo vainoilla nuorisoliikkeen kimppuun, lopulta ajaen sen maan alle. Nuorisoliikkeen rinnalla kehittyi myös lasten pioneeriliike, voittaen yhä enemmän jalansijaa, kunnes fasistihyökkäys senkin hajotti, sulkien jopa punaorpojen kodinkin.

Naisten keskuudessa tekemällään työllä on SKP koettanut järjestää edustaja-(delegaatti-)liikettä ja on sillä siinä ollut vissiä saavutuksiakin. Vankien huolto on Suomessa ollut tärkeä, poliittisten vankien luku kun koko ajan ollut huomattava. Puolueen pyrkimyksenä on ollut auttaa sitä liikettä pois pelkästä ahtaasta avustustoiminnasta, poliittiseksi joukkoliikkeeksi. Urheiluliikkeessä oli puolueella suuria saavutuksia, jopa johtava asema Työväen Urheiluliitossa. Sosialidemokraatit saivat sen kuitenkin vallattua konnankoukuillaan, joita vastaan puoluejärjestöt eivät olleet kyllin valppaat, vaan laiminlöivät poliittisen työn liitossa.

Sosialifasistit käyttivät johtoasemaansa kääntääkseen liiton pois luokkataistelun tieltä, ja erottivat liitosta luokkatietoisia työläisiä, etupäässä kommunisteja. Tällaista johtoa vastaan nousi työväen vastarinta, joka järjestyi Työväen Yhteyskomitean (TYK) ympärille. Se alkoi saavuttaa yhä laajempaa kannatusta ja pani se toimeen urheilutilaisuuksia ja asettui yhteyteen Punaisen Urheilu-Internationalen sekä SSSR:n urheilujärjestöjen kanssa. Fasistikumouksen jälkeen tämäkin toiminta kiellettiin ja oli SKP:n etsittävä uusia teitä urheilualalla vaikuttaakseen työläisiin.

Tässä ei ole tilaisuutta kuvata SKP:n ja sen johtavan vaikutuksen alaisen vasemmistolaisen työväenliikkeen toimintaa eri aloilla (raittiusliike, valistus- ja muu klubitoiminta työväentaloilla, uskonnonvastainen toiminta ym.). Kaiken tämän työn tuloksena oli, että vasemmistolaisella liikkeellä, s.o. välillisesti SKP:llä oli hegemonia työväenluokan keskuudessa tärkeimmillä teollisuusseuduilla ja useissa keskuksissa sekä huomattavia saavutuksia työssään. Mutta oli tässä liikkeessä myös vakavia puutteita ja heikkouksia. Vaikka sitä nimitettiinkin kommunistiseksi, oli se asiallisesti toimiliitto eli blokki kommunistien ja sellaisten vasemmistososialidemokraattien kesken, jotka eivät halunneet seurata sosialipetturillisia johtajia (Tanner, Ryömä) eikä kuulua heidän puolueeseensa. SKP:n täytyi käydä jokapäiväistä taistelua viedäkseen tässä liikkeessä luokkataistelulinjaa. Tässä oli puolueella menestystä, varsinkin silloin, kun sen onnistui mobilisoida joukot kannattamaan tunnuksiaan. Tämän toiminnan laatu oli sellainen, että — konspiratiosyistä — ei aina joukoille näkynyt, missä oli SKP:n vaikutus eikä puolue osannut oikealla tavalla näyttää kasvojaan. Niin saivat joukkojen edessä, puolueen asemesta, usein ansiota ja luottamusta sellaiset ainekset, jotka sitä eivät ansainneet. Näitä oli ensin erinäisten ammattiliittojen johtopaikoilla eikä puolue ryhtynyt ajoissa eikä kyllin tarmokkaasti taisteluun näiden horjuntaa ja opportunistisia otteita vastaan. Tämä horjunta tuli erikoisen vaaralliseksi, kun kapitalismin väliaikainen vakaantuminen läheni loppuaan ja vastakohtien kärjistyminen

sodanjälkeisen kapitalismin kolmanteen kauteen siirryttäessä olisi edellyttänyt joukkojen mobilisoimista yhä suurempiin liikehtimisiin. SKP kyllä teroitti taisteluaan oikeistovaaraa vastaan, erikoisesti v. 1929, mutta heikensi tätä taistelua SKP:ssä itsessään laajalle levinnyt edellämainittu legalismi, käytännön opportunismi ja mädän liberalismin ilmaukset.

Ja niin tultiin siihen, että kun suurpääoma, kärjistyvästä pulasta ulospääsyä etsiessään ja pyrkiessään sälyttämään sen kulut työväen ja talonpoikain hartioille, jopa vielä siinä samassa rosvoustaan kiristääkseen, pani v. 1930 toimeen fasistisen hyökkäyksensä, niin SKP ei kyennyt nostattamaan sitä vastaan mitään mainittavampaa vastarintaa. Kun tämä puolueen antautuminen ja sen Kominternin avulla suorittama itsekritiikki on tuoreessa muistissa, ei meillä ole syytä tässä siihen lähemmin pysähtyä. Tunnettu on myös puolueen taistelu tämän raskaan virheensä korjaamiseksi, samoin kuin se, että puolueella on vain hitaasti saavutettuja tuloksia työssään joukkojen taistelun nostattamiseksi. V. 1932 plenumissaan saattoi puolue todeta, että se on voittanut kriisinsä, vaikka yhä olikin suuria heikkouksia sen työssä. Ankaralla itsekritiikillä ja huolella varteen ottaen menestysten, vaikka pientenkin kokemukset on puolue sen jälkeen kehittänyt menestyksiä edelleen, voiden jo merkitä eräitä huomattaviakin saavutuksia joukkoliikkeen kehittämisen alalla (liikehtimiset valkoisen terrorin uhrien hautajaisissa, eräät toukok. 1 p:n mielenosoitukset, talonpoikain itsenäisen pulaliikkeen auttaminen, työtaistelujen, vaikkakin vielä verraten pienten, kehkeytyminen, työttömäin taistelu).

Lehdessämme on juuri äsken (N:ssa 12) ollut tov. Lehtosaaren ja Antikaisen selostukset Suomen taloudellisesta ja poliittisesta tilanteesta sekä SKP:n taistelusta sosialifasismia vastaan (kysymys yhteisrintamasta), niin että ei ole aihetta siihen tässä laajemmin kajota. Toteamme vain, että Suomen suurporvaristo kehittää edelleen fasistidiktatuuriaan sekä järjestelee sitä varten erikoisjärjestöjä («isänmaallinen kansanliike» — Lapualaisliikkeen uusi nimi). Uusi ilmiö on k a n s a l l i s s o s i a l i s t i s t e n järjestöjen esiintyminen, mikä osottaa, että porvaristo tuntee myös tarvitsevansa sosiaalista, jopa «sosialistista», hitleriläistä demagogiaa pitääkseen radikalisoituvia joukkoja talutusnuorassaan. Äskeiset vaalit osottavat, että näillä uusilla puolueilla ja ryhmillä on vielä verraten vähän joukkokannatusta, mutta osottavat merkit, että ne tulevat kasvamaan. Erikoisesti on tämä nähtävissä talonpoikain keskuudessa: Maalaisliiton äänten menetykset ja siitä eronneiden puolueryhmäin äänten lisäys.

Vaalit ovat myös vakavana muistutuksena SKP:lle siitä, että ei ole aliarvioitava sosdem puolueen vaikutusta. Se on vaaleissa saanut lisä-ääniä pikkuporvarillisilta kerroksilta, ruotsalaisilta ja myös ennen vasemmistolaisia äänestäneiltä työläisiltä. SKP:n ei onnistunut laajoissa työläispiireissä voittaa virheellistä käsitystä vaalitoiminnan mahdottomuudesta nykyoloissa, jolloin vasemmistolaisten listoja joukolla hylätään, mutta sittenkin on mahdollisuus joitain saada läpi. Ja joka tapauksessa olisi mahdollisuus kehittää joukko-agitatiota, työväen ja talonpoikain liikehtimistä. Siinä suhteessa ovat puolueen saavutukset yhä vielä vähäiset.

Puolueen päätehtävänä tällä hetkellä on yhä joukkojen mobilisoiminen niiden jokapäiväisten tarpeiden pohjalla taisteluun pääoman jatkuvaa hyökkäystä vastaan. Puolueen täytyy voimistuttaa työnsä työpaikoilla, työttömäin keskuudessa ja erikoisesti reformistisissa ammatillisissa järjestöissä, missä vaan on työväen joukkoja jonkinkaan verran. Sen täytyy etsiä julkisen toiminnan mahdollisuuksia, kehittää siinä suhteessa uusia muotoja. Sen täytyy parantaa työtään ruotsalaisten

keskuudessa, ja naisten keskuudessa. Sen täytyy auttaa Kom.Nuorisoliittoa voittamaan vaikeutensa, korjaamaan ne vauriot, joita ohrana on päässyt siihen iskemään. Ylipäänsä täytyy parantaa konspiratiota. Puolueen täytyy kehittää laaja agitatio, niin että puolueen oikeat tunnukset ja ohjelmakohdat tulevat suurten työväen ja talonpoikain joukkojen tietoon. Puolueen täytyy päästä vaikuttamaan pikkuporvarillisten kerrosten, mm. intelligenssin keskuudessa, ainesten, joita kapitalismin pula yhä ankarammin ruhjoo, ja joiden kasvavaa tyytymättömyyttä fasistiset järjestöt käyttävät hyväkseen houkutellen näitä aineksia demagogisilla puoskariohjelmilla. Lyhyesti: SKP:n tehtävänä on nyt voittaa hegemonia työtätekevissä ja rasitetuissa joukoissa, mobilisoiden ne taisteluun kärjistyvän kapitalistisen riiston ja rosvouksen sekä fasistisorron ilmauksia vastaan, joista taisteluista on nouseva voimakas vallankumouksellinen kansanliike koko porvarillista valtakoneistoa, kapitalistista riistojärjestelmää vastaan.

Me olemme vakuutetut siitä, että SKP on terve, toimikunnossa ja kykenevä saavutuksiaan edelleen kehittämään. Puolueen kokemukset bolshevisoimisen tiellä, NKP(b):n suuri esimerkki, Kominternin arvokas ohjaus, Suomen työväen parhaimmiston taisteluhalu ja taito — kaikki nämä ovat takeena siitä, että puolue, voittaen kaikki vaikeudet, ulkonaiset ja sisäiset, kulkee eteenpäin. Taistellen kahdella rintamalla, oikeistolaisia ja «vasemmistolaisia» syrjäsuuntia ja niihin sopuilevaa suhtautumista vastaan, päättävästi valvoen puolueen eheyttä ja ylläpitäen bolshevistista kuria, saavuttaa puolue joukkojen luottamuksen ja täyttää historiallisen tehtävänsä.

Onnitellessamme veljespuoluetta sen juhlapäivänä lausumme samalla lujan vakaumuksen ja lupauksen, että SKP saa olla varma NKP(b):n, sen suomenkielisten jäsenten ja vallankumouksellisten joukkojen avusta ja kannatuksesta vaikeassa työssään ja taistelussaan.

Eläköön Suomen Kommunistinen Puolue!

Eläköön Komintern ja sen etumainen puolue, NKP, eläköön maailman proletariaatin johtaja tov. Stalin.

Bolshevismin kunniakas muistopäivä

30 VUOTTA II:STA PUOLUEKOKOUKSESTA

«Tämän armeijan edessä ei kestä Venäjän itsevaltiuden kärjistynyt valta, eikä ränsistyvän kansainvälisen pääoman valta». Lenin (1904).

KOLMEKYMMENTÄ vuotta Marxin kuoleman jälkeen — hän kuoli Lontoossa — elok. 1903, piti samaisessa Lontoossa — sinne Brysselistä karkotettuna — nelisenkymmentä venäläistä puoluekokousta, väitellen neljättä viikkoa kiihkeästi vallankumouksen kysymyksistä, niiden oikeasta marxilaisesta ymmärtämisestä. Sellaiseen eivät englantilaiset panneet paljon huomiota; Lontoossa oli paljon kaiken maailman vallankumouksellisia. Eivätpä voineet aavistaa, että kolmen vuosikymmenen kuluttua, v. 1933, samassa Lontoossa, siellä v. 1903 järjestyneen bolshevikkien puolueen johtaman sosialistisen suurvallan edustaja, bolshevikki esiintyy maailman kapitalististen valtojen avuttomien edustajien edessä talouskonferensissa sillä varmuudella, jonka vain varma tieto ja sen takana oleva vankka voima antaa, samalla kun se sama bolshevismi on maailman imperialististen suurrosvojen uhkaavana hirmuna.

Eipä silloin ollut montakaan, joka olisi ymmärtänyt, että tuo tilaisuus merkitsi ratkaisevaa käännekohtaa — ei vain Venäjän vallankumoustaistelussa, eikä vain kansainvälisessä työväenliikkeessä, vaan samalla myös ihmiskunnan historiassa! Toden totta — eihän ole mikään mahti maailmassa suorittanut sellaista mullistusta ihmiskunnan elämässä kuin se mahti, bolshevismi, jonka alku luetaan tuosta Lontoon kokouksesta.

Olihan Lontoossa silloin paljon muuta, jolla n ä y t t i olevan maailmanpolitiikassa suuri, mullistava merkitys. Englanti oli edellisenä vuonna voittanut buurinsodan, laajentanut valtavasti imperiuminsa afrikalaista aluetta. Ja niihin aikoihin kävi Englannin kuningas Edvard VII Pariisissa panemassa alulle Ententea, Ranskan, Englannin ja Venäjän suurvaltaliittoa, joka vuosikymmenen kuluttua oli vievä ihmiskunnan sen suurimpaan teurastukseen, imperialistiseen maailmansotaan. — Eikö se ollut enemmän kuin Venäjän s.-d. Työväenpuolueen ulkomailla pidetty puoluekokous! Epäilemättä merkitsi se suurta käännettä imperialistisessa suurvaltapolitiikassa. Mutta bolshevikkien puoluekokouksessa järjestyi voima, joka puolentoista vuosikymmentä myöhemmin oli iskevä itseensä imperialismiin sen ensimmäisen, kuolettavan haavan, kukistamalla tsarismin. Ja pian seurasi muita kumouksia, järkkyi Britannian maailmanvallan perusta.

Lenin sanoo kirjassaan «Vasemmistolaisuus kommunismin lastentautina»: «Bolshevismi on olemassa poliittisen ajatuksen virtauksena ja poliittisena puolueena v:sta 1903. Vain bolshevismin historia k o k o sen olemassaolon ajalta voi tyydyttävästi selittää, miksi se on voinut luoda ja pitää mitä vaikeimmissa oloissa yllä rautaisen kurin, joka on välttämätön proletariaatin voitolle».

Se keskitys ja kuri ja niiden mahdolliseksi tekevä voitto perustuu — selittää Lenin — siihen, että «bolshevismi syntyi v. 1903 mitä vankimmalla marxismin teorian perustalla». Ja sen teorian oli «Venäjä totisesti k ä r s i m y k s i n o s t a n u t puolivuosisataisen ennenkuulumattomien kärsimysten ja uhrien, ennentuntemattoman vallankumouksellisen sankaruuden, uskomattoman tarmon ja antautuvan etsinnän, opiskelun, käytännössä koettelun, pettymysten, tarkistelun ja Euroopan kokemusten ver-

tailun historialla». Ja «tällä graniitinlujalla teoreettisella perustalla syntyessä bolshevismi on käynyt läpi viisitoistavuotisen (1903—1917) käytännöllisen historian, jolla kokemusten rikkauteen nähden ei ole vertaista maailmassa.»

Bolshevismin synty Venäjällä ei tietenkään ole mikään sattuma. «Venäjä oli vallankumouksesta raskaana enemmän kuin mikään muu maa.» (Stalin). Se oli «kaikkien... imperialismin ristiriitojen solmukohta». V. 1902 kirjotti Lenin, että historia on antanut Venäjän proletariaatille tehtävän, «joka on vallankumouksellisempi kuin mikä tahansa muu proletariaatin kaikki lähimmät tehtävät.» Sen tehtävän ratkaisun auttamiseksi oli Venäjällä «sellainen kansainvälisten yhdistysten rikkaus, sellainen mainio tieto vallankumouksellisen liikkeen yleismaailmallisista muodoista ja teorioista, kuin ei yhdelläkään maalla maailmassa». Ja toteutunut on Leninin vuosisatamme alussa lausuma ennustus, että sen tehtävän täyttäminen tekee «Venäjän proletariaatista kansainvälisen vallankumouksellisen proletariaatin etujoukon.»

«Bolshevismi ei ilmestynyt maailmaan valmiina, lopullisessa muodossa, sen eri elementit muokkautuivat vaikeassa, pitkäaikaisessa taistelussa», sanoo «Kommunistisen Internationalen» viime numerossa (20.6.33) julaistussa kirjoituksessa Leninin työ- ja taistelutoveri, vanha bolshevikki S. Gusev, joka viime vuosinaan (hän kuoli kesäk. 10 p.) teki suuren työn bolshevikkipuolueen rikkaiden kokemusten siirtämiseksi veljespuolueille. Juuri on myös ilmestynyt hänen kirjansa «Toinen puoluekokous, historiallinen käännekohta kansainvälisessä työväenliikkeessä»*), jossa hän selvittää II:n puoluekokouksen historiallista merkitystä: silloin muodostettiin Venäjän bolshevikkipuolue, joka on pannut perustan kansainväliselle bolshevikkipuolueelle, Kommunistiselle Internationalelle, sekä luo katsauksen bolshevismin kokemuksiin.

Tässä lyhyessä kirjoituksessa en yritäkään esittää lähemmin II puoluekokousta, vielä vähemmin bolshevikkipuolueen historian suurta sankaritaivalta. Sen tekevät pätevämmät kynät. Haluan vain korostaa muutamia seikkoja, jotka tällä kertaa näyttävät minusta meille, suomalaisille kommunisteille, tärkeiltä.

Bolshevismi — sen valmistaminen, sen ratkaiseva alkuote 30 vuotta sitten ja sen edelleen kehittäminen — on erottamattomasti kytketty Leninin nimeen: bolshevismi — yhtä kuin leninismi. Gusev huomauttaa, että bolshevikkipuolue olisi tietysti syntynyt ilman Leniniäkin, mutta ilman sellaista tiedon, rohkeuden ja älyn jättiläistä olisi sen kehitys ollut hitaampi, verrattomasti vaikeampi.

Lenin omaksui nuorena marxismin. Ei kukaan ole niin täydelleen hallinnut sen teoriaa, ei kukaan niin suurella taidolla käytellyt dialektiikan asetta, ei kukaan kyennyt niin organisoimaan proletariaatin massoja, sen etujoukon puolueen ympärille, voittamaan sille liittolaisia ja sellaisella verrattomalla strategian taidolla johtanut niitä voittoon. Joku on sanonut, että Lenin tiesi, mitä tahtoi, ja tiesi myös, miten se saavutetaan. Kun hän, 24 vuotiaana (v. 1894) kirjoitti taistelukirjoituksensa narodnikkeja vastaan (toisin kuin Plehanov ja Struve), esitti hän jo kirkkaalla näkemyksellä, kuinka lujan järjestön — omaksuttuaan tieteellisen sosialismin opit ja luonteen — «Venäjän työmies, kohoten kaikkien demokraattisten ainesten johtoon, kukistaa itsevaltiuden ja johtaa Venäjän proletariaatin (rinnan kaikkien maiden proletariaatin kanssa) suoran avoimen poliittisen taistelun, tietä voittoisaan kommunistiseen vallankumo-

* С. Гусев. „Второй с'езд партии исторический поворот в международном рабочем движении". Партиздат 56 стр.

ukseen.» Näissä sanoissa me jo näemme kohotettuina esille kysymykset vallankumouksellisesta teoriasta, puolueesta, proletariaatin hegemoniasta ja porvaris-demokraattisen vallankumouksen kasvamisesta sosialistiseksi.

Puolueen historiasta me tiedämme, että Leninillä teoria oli lujasti kytketty vallankumoukselliseen käytäntöön («sen on vastattava käytännön kysymyksiin»). Lenin on tovereineen, joista sitten tulee bolshevikkeja, toimessa Pietarin proletariaatin keskuudessa, järjestämässä kerhoja ja lakkoja, kirjoittamassa julistuksia ja kirjasia. Sitä jatkaa hän vankilassa ja Siperiassa, josta käsin, tovereineen, lähettää protestikirjoituksen revisionistista työväen taistelun valloittamista (Gredo) vastaan. V. 1900 hän, olojen pakosta ulkomailla, saa aikaan «Iskra»-lehden, jonka tarkoituksena on koota ja karaista toimessa ja taistelussa, perustettavan puolueen perusjoukko. («Ensin vetää erottavat rajat, sitten liittyä yhteen»). «Iskran» toimituksessa hän, puoluekokousta valmistettaessa, joutuu jo vastakkain Plehanovin kanssa ohjelmaehdotuksesta (se ei saa olla akateeminen oppikirja, vaan käytännöllisen taistelun väline), Axelrodin kanssa agraariohjelmasta (kysymys maan kansallistuttamisesta), suhteesta liberaaliseen porvaristoon ym.

Ulkonaisesti yhtenäisenä tuli «Iskran» toimitus kuitenkin vielä II:een puoluekokoukseen. Lenin oli saanut hyväksyttyä tärkeimmät periaatteelliset vaatimuksensa, ennenkaikkea ohjelmaan proletariaatin diktatuurin, jota ei ollut minkään muun II:n internationalen puolueen ohjelmassa. Kokouksessa tulikin iskralaisten, s.o. Leninin perusaatteet tunnetuiksi ja hylättiin avoimien opportunistien («Bundin», «Rabotsheje Delon» sekä «Suon») pyrkimykset. Mutta — nyt paljastuikin «Iskran» vanhassa toimituksessa hajaannus, joka oli saapa maailmanhistoriallisen merkityksen. Vaaleissa vähemmistöön joutuneet (Axelrod, Vera Sasulitsh) alkoivat Martovin johdolla taistelun. Selvimmin paljastui näiden opportunismi organisatio-kysymyksessä (sääntöjen 1 pyk.). Siitä tuli koetuskivi. Martov ja kumpp. tahtoivat avata puolueen ovet levälleen pikkuporvarillisille aineksille, jotka eivät tunnusta välttämätöntä keskitystä eikä proletaarista kuria. Lenin näki erotuksessa, joka monista silloin tuntui toisarvoiselta, periaatteellisesti erottavan kuilun. Ja martovilaiset vahvistivat pikkuporvarillisella juonittelullaan ja desorganisatorisella menettelyllään oikeaksi Leninin käsityksen. Heihin liittyi pian Plehanov. Ja heidän parhaaksi apurikseen tuli Trotski, periaatteettoman sopuilun ja häikäilemättömän parjauksen mestari.

Mutta huolimatta siitä, että nämä porvariston agentit yrittävät tuhota puoluekokouksen suuret saavutukset, huolimatta siitä, että Leninin, bolshevikkien, täytyi seuraavana aikana, juuri 1905 vallankumoustapahtumain edellä, ohi menshevikkien apuriksi ruvenneen puoluejohdon, järjestää seuraava (ensimmäinen täysin bolshevistinen) puoluekokous nostattamalla puoluejärjestöt suoraan se järjestämään, — huolimatta kaikista vastuksista ja inhottavasta hajoitustyöstä, Lenin piti II:n puoluekokouksen merkitystä erittäin suurena. V. 1904 kirjoittamassaan broshyyrissä «Askel eteen, kaksi taaksepäin» — jossa hän yksityiskohtaisesti analysoi II:n puoluekokouksen koko kulun — hän lausuu:

«Puoluekokouksemme oli ainutlaatuinen, Venäjän vallankumousliikkeessä ennennäkemätön ilmiö. Ensi kerran onnistui konspiratiivisen vallankumouspuolueen astua esille maanalaisuuden pimennoista jumalan päivään, näyttäen kaikille ja jokaiselle sisäisen puoluetaistelumme koko kulun ja tuloksen, puolueen ja sen jokaisen minkään verran huomattavan osan koko kasvot, ohjelman, taktiikan ja organisation kysymyksissä.

Ensi kerran onnistui meidän vapautua kerhomaisesta hajallisuudesta ja vallankumouksellisesta poroporvarillisuudesta, koota yhteen kymmeniä, mitä erilaisimpia ryhmiä, jotka usein ovat olleet vimmatun vihamielisiä toisilleen, joita yhdisti yksinomaan aatteen voima ja jotka ovat valmiit (periaatteessa valmiit) uhraamaan kaikki ja kaikkinaiset ryhmäerikoisuudet ja ryhmäitsenäisyyden suuren, ensi kerran itseasiassa luomamme kokonaisuuden, puolueen hyväksi. Mutta politiikassa ei uhrauksia tehdä ilmaiseksi, ne otetaan taistelulla. Taistelu organisatioiden kuolettamisesta oli kiertämättä hirveän kova. Avoimen vapaan taistelun raikas tuuli muuttui vihuriksi. Tämä vihuri lakasi pois — ja hyvä oli että lakasi! — poikkeuksetta kaikki kerhoharrastusten, tunteiden ja traditioiden kaikkinaiset jätteet, luoden ensi kerran todella puolueen viralliset kollegiot.»

Mutta — lisää Lenin — eri juttu on periaatteessa luopua kerhoahtaudesta, ja eri asia se todella voittaa. Raikas tuuli osottautui liian raikkaaksi ummehtuneeseen ilmaan tottuneille. «Vanha kuivettunut kerhomaisuus voitti vielä nuoren puoluelaisuuden.» Päähänsä iskun saanut opportunismi on saanut väliaikaisen yliotteen. Uusi Iskra syöttää opportunismin oksennuksia. Se ei häpeä Euroopan äärimmäisiltä opportunisteilta saamiaan kehumisia. Sen sisäinen valheellisuus synnyttää kiertämättä poliittista teeskentelyä. Farisealaisesti se tuomitsee hajaannuksen, jota se itse suorittaa...

Lenin ei masentunut. Hän taisteli. Taisteli kirjoituksilla. Asetti tosiasiat juoruja ja panetteluja vastaan. Hänen tämän ajan kirjeistään näkyy, kuinka intohimoisella voimalla hän kannustaa tovereita toimintaan, ruokkii niiden nahjustelua, oikoo virheitä — Vallankumous on edessä. Pitää olla kunnossa puolue!

Ja hän sai puolueen kuntoon. Kolmas puoluekokous (1905) määritteli bolshevistisesti proletariaatin tehtävät porvaris-demokraattisessa vallankumouksessa: sen hegemonia, johtoasema pikkuporvarillisiin, talonpoikaisiin joukkoihin nähden aseellinen kopio. Menshevikit taas tahtoivat tehdä proletariaatista liberaalisen porvariston hännänkannattajan — juuri kun se porvaristo petti vallankumouksen.

Ja tämän vallankumouksen aikana toi Lenin esille porvaris-demokraattisen vallankumouksen sosialistiseksi kasvamisen aatoksen. Tov. Stalin kirjoittaa («Leninismin perusteista», s. 28), kuinka II internationalen sankarit vakuuttivat, että porvarillis-demokraattisen ja proletaarisen vallankumouksen välillä on kiinanmuuri, joka erottaa ne toisistaan vuosikymmenien... väliajalla. Se on aivan väärä, porvariston pyyteitä peittävä «teoria». Jotkut toverit olettavat, että Lenin tuli käsitykseensä «kasvamisesta» vasta v. 1916, oltuaan muka sitä ennen sillä kannalla, että vallankumous pysyy porvarillisissa puitteissa. «Minun täytyy sanoa, että tämä väite on aivan väärä.» Ja tov. Stalin esittää sitaatteja Leninin kirjoituksista vuodelta 1905.

V:n 1905—7 vallankumoustaistelujen tappion jälkeen, taantumusaikana, käyvät bolshevikit ankaran taistelun puolueen puolesta sekä oikeistolaisia opportunisteja (likvidaattoreita) ja «vasemmistolaisia» (otsovistit, Bogdanov) sekä sopuilijoita vastaan. Näin karaistuu puolue sitä suurta koetusta — imperialististen sotien ja vallankumousten ensi vuoroa — varten, jonka koetuksen se kestää samaan aikaan, kun II internationalen useimmat puolueet pettävät internationalismin asian.

Ja tässä onkin meillä aihe heittää lyhyt katse siihen, kuinka suhtautuivat II:n internationalen puolueet bolshevikkien taisteluun todella vallankumouksellisen proletaariaatin puolueen puolesta. Lyhyesti sanoen: ne eivät kannattaneet bolshevikkeja, vaan yrittäessään «auttaa» Venäjän puoluetta hajaannuksen voittamiseksi

v. 1914 II internationale suorastaan muodosti n.s. «Brysselin blokin» bolshevikkeja vastaan. Se on ymmärrettävääkin, sanoo «NKP(b):n historiassaan tov. Bubnov.» II:n internationalen orgperiaatteille oli täysin vieras taistelukykyisen keskitetyn, yhtenäisen ohjelman, taktiikan ja organisation omaavan etujoukon puolueen aatos.» Jo suhtautumisessa 1903—4 puoluekriisiin kävi tämä selville. Kautsky, silloin «ortodoksisen» (oikeaoppisen) sosialidemokratian johtaja, osotti jo horjuntaa reformismiin päin, niin että Plehanovkin häntä siitä arvosteli. Mutta pian Kautsky pääsi horjuvasta suhtautumisesta Venäjän puoluekysymyksiin; — hän asettui menshevikkien puolelle. Lehdessään hän valaisi menshevistisesti riitakysymyksiä. Axelrod oli hänen informaattorinsa, eikä hän mitenkään voinut edes olettaa, että Axelrod ja Martov voisivat olla opportunisteja. Rosa Luxemburgkin kirjoitti Leniniä vastaan orgkysymyksessä eikä Kautsky julaissut Leninin vastausta. Bebel esitti sovinto-oikeutta, mutta Lenin selitti, että periaatekysymyksiä ei voida ratkaista siten; ne on selvitettävä puoluekokouksessa.

Tov. Stalinin kirjeessä «Muutamista bolshevismin historian kysymyksistä» (Kommunisti, s. 536, 1931), on nämä vasen-radikaalien virheet valaistu perusteellisesti, joten viittaan vain siihen. Samassa kirjotuksessa osottaa tov. Stalin, kuinka bolshevismi, Venäjän vallankumouksen peruskysymykset ovat osottautuneet maailman vallankumouksen peruskysymyksiksi (kysymykset puolueesta, marxilaisten suhteesta porvaris-demokraattiseen vallankumoukseen, tämän kasvamisesta sosialistiseksi, työväen ja talonpoikain liitosta, proletariaatin hegemoniasta, imperialismista, kansojen itsemääräämisoikeudesta, proletariaatin diktatuurista). Juuri nämä kysymykset olivat koetuskiviä, joilla bolshevikit koettelivat vasemmisto-sosialistien kestävyyttä, sanoo tov. Stalin. Ja lisätkäämme, ne ovat nyt koetuskiviä kommunistipuolueille, niiden bolshevisoimisen asteen mittapuuna.

Jos katsomme Suomen työväenliikkeeseen, niin kiintyy huomio ensin v:een 1903. Siellä vallitsi silloin Bobrikovin diktatuuri ja vaativana astui esille kysymys, miten taistella tsarismia vastaan. Kaksi suuntaa esiintyi Suomen sosialidemokratiassa: toinen kansallis-reformistinen porvariston vanavedessä kulkeva, sen huomatuin mies oli Yrjö Mäkelin (minä olin myös lähinnä sitä kantaa, kun juuri 30 vuotta sitten, liityin puolueeseen). Toinen suunta (helsinkiläiset, Valpas) oli työväen itsenäisen asenteen kannalla. Mutta ei sekään asettanut kysymystä vallankumouksellisesta taistelusta, aseellisesta kapinasta tsarismia vastaan, liitossa Venäjän proletariaatin kanssa. Yhteyttä ei etsitty Venäjän sosialidemokratian kanssa, ja silloinkin, kun siihen jouduttiin, ei siitä kehitetty todellista organisatoorista taisteluyhteyttä. Ei esim. oltu edustettuina Venäjän s.-d. puoluekokouksissa (paitsi 1906) eikä otettu kantaa bolshevikkien ja menshevikkien kysymyksissä; julaistiin molempien kirjoituksia (enemmän menshevikkien) ja oltiin molempien kanssa yhteydessä.

Samana keväänä, v. 1903, jolloin pidettiin Venäjän s.-d:n II puoluekokous, pidettiin myös Suomen Työväenpuolueen puoluekokous (Forssassa), siellä otettiin puolueen nimeksi «Suomen sosialidemokraattinen Puolue» ja hyväksyttiin puolue-ohjelma—periaatteellinen puoli suomennettiin Itävallan s.-d:n ohjelmasta, ollenkaan sovelluttamatta Suomen oloihin (ja ilman proletariaatin diktatuurin aatosta), liittyen siihen pääasiassa Erfurtin ohjelman minimivaatimukset ja pikkuporvarillis-reformistinen maaohjelma (torpparikysymys). Taktiikkapäätöksessä kyllä räikeästi julistettiin, ettei työväki pidä pyhänä säätyeduskunnan säätämiä lakeja, mutta samalla esiintyi runsaasti demokraattisia harhoja. Työväen ja maalaisraa-

tajien vallankumous-demokraattisen diktatuurin aatos oli aivan vieras. Taistelukeinona oli puhetta suurlakostakin (vaikka nähtävästi sensuurisyistä «suurlakkorahaston» sijaan alettiin puhua «äänioikeusrahastosta»). Kokouksessa käsiteltiin reformikysymyksiä (8 tunnin työpäivä, suojelus- ja vakuutuslait, koulukysymys ym). Maakysymyksestä oli pitempikin keskustelu, mutta se riippui matalalla, reformistisella pohjalla eikä puolueessa näytä olleen mitään käsitystä, että Suomen maakysymys vaati vallankumouksellista ratkaisua: torpparien vapauttamista ilman korvausta sekä suuromistajain maiden takavarikoimista ja jakamista maattomille ja vähämaisille. Ei myöskään keskusteltu sellaisista kysymyksistä kuin: millaista puoluetta vaatii juuri silloinen tilanne — maassa, jossa sekin reformistinen ohjelma oli aluksi sensuurin kieltämä, ja jossa Venäjän edessä oleva vallankumous oli antava tilaisuuden olojen vaatiman vallankumouksen suorittamiseen. Suhtautumisen Venäjän vallankumoukseen, yhteyden ottaminen sen vallankumouksellisen sosialidemokratian kanssa — tai siihen edes kunnollinen tutustuminen, oman vallankumouksen valmistuminen määrittelemällä sen luonne, liikkeellepanevat voimat ja taistelukeinot — nämä kysymykset, jotka olisi ollut asetettava, tutkittava ja niihin otettava kanta, ne olivat miltei aivan vieraat Suomen sosialidemokratialle. Ei niin kuin niitä ei olisi ollenkaan huomattu, mutta puolue ei niitä itselleen selventänyt. Kun vertaa Lontoon kokousta ja Forssan kokousta — mikä ero! Edellinen usean vuoden työllä valmistettu, täynnä elävää, voimakasta ajatustenvaihtoa, taistelua vallankumouksellisten marxilaisten ja opportunistien kesken aikakauden suurista kysymyksistä ja tuloksena — bolshevismipuolueen perustan muodostuminen. Jälkimäinen ilman marxilaista teoriaa, ilman vallankumouksellista taktiikkaa ja ilman ajankohdan vaatimaa organisatiota.

Niin yllätti Suomen sosialidemokraatin valmistumattomana 1905 vuoden vallankumous. Siinä joutui Suomen proletariaatti kylläkin käyttämään vallankumouksellisia taistelutapoja (suurlakko, punakaartit ja niiden osanotto Viaporin kapinaan ym), mutta sen puolue ei tällaista taistelua tietoisesti johtanut eikä valmistautunut aseelliseen kapinaan, etappi etapilta määritellen kuhunkin ajankohtaan sopivat tunnukset ja taistelutavat. Ja vallankumouksen jäätyä kesken, kun Venäjän vallankumous kärsi tappion, ei puolue sitä marxilaisesti arvioinut, ei analysoinut sen kokemuksia opetuksiksi seuraavaa vallankumousta varten. Ja niin tapasi vallankumous (1917—18) Suomen proletariaatin valmistumattomana.

Bolshevikeista sensijaan on sanottava, että niitä eivät tapaukset ole yllättäneet. Ei tietenkään niin kuin ne aina olisivat edeltäpäin tienneet, missä muodossa tapaukset tulevat. Se on inhimillisesti mahdotonta. Ajankohta on täynnä yllätyksiä (sitä terotti Komintern XII pleenumissa osastoilleen), mutta bolshevikit ovat näyttäneet, kuinka puolue varustautuu niiden varalle, kuinka se käänteiden tullen nopeasti orientoituu ja johtaa joukot taisteluun. Tov. Gusev huomauttaa, että nyt, jälestäpäin, näyttää asia hyvin yksinkertaiselta. Mutta silloin kun oli etsittävä oikea linja ja taisteltava sen puolesta, ei ollut niin. Hän sanoo, että erotus sen historiallisen taistelun ja siitä lukemisen välillä on samanlainen kuin erotus tien raivaamisen ja sillä sitten kävelemisen välillä.

Me tiedämme, että bolshevikkipuolueessa on jokaisessa suuressa käännekohdassa suoritettu ankara sisäinen taistelu. Osa puolueen johtavistakin aineksista ei ole heti jaksanut kohota tilanteen tasolle, vaan on epäilevänä pysähtynyt niiden suurien vaikeuksien edessä, joiden voittamista vallankumouksellisen taistelun eteenpäin vieminen on kulloinkin vaatinut.

Tämä epäily — se on osottautunut johtuneeksi pikkuporvarillisesta heikkoudesta, perääntymiseksi luokkavihollisen vastuksen edessä, tämän vastuksen heijastukseksi.

«Pravdassa» toukok. 25 p. on L. Kamenev julaissut pitkän kirjotuksen, jossa hän tunnustaa, että ne oppositiot, jotka puolueessa ovat esiintyneet v. 1925—32 tov. Stalinin johtaman Keskuskomitean, sen leniniläistä linjaa vastaan, ovat sukua 1903—5 menshevistiselle oppositiolle Leniniä, bolshevikkeja vastaan. Niitä ei voi, sanoo hän, luonnehtia muuksi kuin menshevismiksi. «Tämä ei ole pelkkä, haukkumasana», sanoo hän. Se on «täsmällinen sosialipoliittinen käsite, ja se sopii määrittelemään näitä oppositioita uudelleenrakentamiskaudella. Ja samanlaiset ovat olleet taistelutavatkin: yrittää tuhota puoluejohdon auktoriteetti ja sen tiukasti keskitetty luonne, rikkoa puoluekuri». Mutta bolshevikkipuolue ei ole sietänyt tällaista. Niinkuin se jo 30 vuotta sitten, Leninin johdolla, niin se nyt, tov. Stalinin johdolla, on ankarassa taistelussa torjunut oppositioiden yritykset. Historiassa ainutlaatuinen menestys on tämän materialisena vahvistuksena. Tammikuun pleenumissa tov. Stalin kirkkaasti osotti, mikä on ollut välttämätön puolueen noudattama politiikka, ja kuinka Neuvostoliitto, proletariaatin diktatuurin olennoituma, on valmis ajan suuriin koetuksiin. Olla valmis — se ei bolshevikkien kielellä merkitse samaa kuin, että nyt saa kädet ristissä levätä. Päinvastoin, se merkitsee sitä että on oltava valmis vielä suurempiin ponnistuksiin.

Maailmantapaukset osottavat, kuinka nopeasti kehkeytyy «vallankumousten ja sotien uusi vuoro». Maailmanlaajassa mitassa asetetaan nyt ne kysymykset, joiden ratkaisun tien bolshevikit 30 vuotta sitten viittasivat. Ja kuten Lenin v. 1904 kirjassaan «Mitä tehdä?» sanoi: antakaa meille vallankumouksellisten järjestö — ja me käännämme Venäjän ylösalaisin, niin on Kominternin nyt sanottava: antakaa meille vallankumouksellisten järjestöt — kansainvälinen bolshevistinen puolue — ja me käännämme koko maailman ylösalaisin! — Bolshevikkipuolue on Kominternin johtava puolue. Kommunisteilta odottavat pelastusta satamiljoonaiset mätänevän, mutta väkivaltaisen kapitalismin raatelemat joukot. Se tulee sitä pikemmin, mitä nopeammin edistyy Kommunistipuolueiden bolshevisoiminen.

J. L-ri

Kansallissosialistiset järjestöt Suomessa

I. LAPUANLIIKE JA YHTEISKUNNALLINEN DEMAGOGIA

FASISTIDIKTATUURIA pystyttäessään ja sitä ylläpitäessään on Suomen suurporvaristo ryntäys- ja iskujoukkoinaan käyttänyt lapuanliikettä. Sen kantajoukon ja samalla aktiivisimman osan ovat koko ajan muodostaneet suurtalonpojat ja keskinkertaisessa asemassa ollut virkamiespikkuporvaristo sekä pulan sortamat pikkuliikemiehet. Näiden ohella kuului luonnollisesti, varsinkin alkuaikoina, sen järjestöihin myös melkoinen joukko keski- ja pikkutalonpoikia ja alempaa pikkuporvaristoa. Mutta tarkastettaessa lapuanliikettä «kansanliikkeenä» on sen yhteiskunnallinen pohja ollut koko ajan paljon suppeampi kuin mitä fasistidiktatuurin pystyttämistä auttaneet pikkuporvarilliset «kansanliikkeet» ovat olleet Italiassa ja Puolassa, puhumattakaan Saksasta. Jo ennestään pitkälle fasisoitunut valtiokoneisto ja erityisesti sen voimakkain tuki suojeluskuntalaitos toiselta puolen ja Suomen Kommunistisen Puolueen

virheet toiselta puolen tekivät Suomen suurporvaristolle mahdolliseksi selvitä vallankumouksellisen työväen järjestöistä pienemmälläkin kansanliikkeellä. Samasta syystä pääasiassa johtuu, että työväenluokalle ja alemmalle pikkuporvaristolle osotettu yhteiskunnallinen demagogia on miltei täydellisesti puuttunut lapuanliikkeen ohjelmasta.

Ensi ryntäyksen aikana kohdistuivat lapuanliikkeen ohjelmavaatimukset ja tunnukset miltei yksinomaan kansalliskiihkon lietsomiseen. Kiihoitusvälineenä käytettiin pääasiassa v:n 1917—18 työväen vallankumouksellisen liikehtimisen ja kolmekuukautisen työväenvallan muistoja, joiden uudistumisella voimistunut vallankumouksellinen liike jälleen uhkasi. Välittömästi taloudellisena kiihokkeena esiintyi Neuvostoliiton muka harjoittama kilpailu puutavara- ja viljamarkkinoilla. Suurtalonpojille ja osalle keskitalonpoikiakin, joiden metsän myynnistä ja metsätöistä saadut tulot pula oli miltei tyystin lopettanut, tuntuikin tämä ohjelman kohta hyvin uskottavalta ja ajankohtaiselta. Suurporvariston vaatimus työväenluokan kohoavan voiman takaisin lyömisestä niin ammatillisen kuin poliittisenkin liikkeen alalla tuntui suurtalonpojista myöskin hyvin läheiseltä muistellessaan palkkariitojaan renkiensä ja päiväpalkkalaistensa kanssa sekä taistelujaan kuntakokouksissa samoja työläisiä vastaan.

Työväenluokalle osotettujen demagogisten ohjelmakohtien esittäminen pidettiin tarpeettomana, kun sosialidemokraattisten johtajain kanssa käydyt neuvottelut vasemmistolaisen Ammattijärjestön hajoittamisesta ja lehtien lakkautamisesta antoi suurporvaristolle toiveita siitä, että sosialidemokratia saatuaan monopoolin työväenliikkeen harjoittamiseen kykenisi lisäämään vaikutustaan työläisten keskuudessa ja pidättämään sen puolustamasta elinehtojaan kapitalistien nälkähyökkäystä vastaan.

Aluksi osottautuikin, että suurporvaristo oli laskenut oikein. Näillä eväillä onnistuttiinkin pystyttämään sen avoin diktatuuri Suomeen. Mutta matkan varrella osottautuivat nämä keinot kuitenkin riittämättömiksi vallan säilyttämiseen. Taloudellisen pulan laajeneminen ja syveneminen paljasti ensiksi ristiriidan fasististen ryntäysjoukkojen pääainesten, talonpoikain ja niiden varsinaisten toimeksiantajain finanssikapitalistien välillä. Lapuanliikkeestä erosi ensin suurtalonpoikain johtama pulaliike, josta myöhemmin vielä irtautui pien- ja keskitalonpoikain oma pulaliike. Kävi myös pian selville, että sosialidemokraattiset johtajat eivät olleetkaan onnistuneet hankkimaan järjestöilleen työväenluokan luottamusta. Heidän ammatilliset ja puoluejärjestönsä pysyivät monopoliasemastaan huolimatta hyvin pieninä. Vieläpä ne vuosi vuodelta pienenivätkin siitä mitä ne alussa olivat olleet. Kaikista sosialifasistien ponnistuksista huolimatta seurasivat työläiset yhä suuremmin joukoin punaisen ammatillisen liikkeen ja kompuolueen taistelukutsua, joiden järjestöjen jäsenluku myös ankarien vainojen ja illegaalisuuden estämättä nopeasti lisääntyi. Sosialidemokraattisen puolueen huonojen tuloksien tähden ovat äärimmäiset fasistit olleet jo sitä mieltä, että koko puoluetta ei enää tarvittaisikaan, vaan se joutaisi myöskin hajoitettavaksi.

Pula alkoi myöskin tehdä pahaa jälkeä kaupunkien alemman pikkuporvariston keskuudessa. Niidenkin palkkoja alennettiin. Vapaita ammatteja harjoittavain tulot vähenivät nopeasti ja useat sadat joutuivat kokonaan työttömiksikin. Jo viime talvena julkaisivat porvarilliset lehdet useita kuvauksia työttömänä olevan pikkuporvariston sattuman varassa olevista yösijoista ja 3—4 päivän päivällisen väliajoista. «Maisterin perhe asuu nyt hellahuoneessa (entisen 2 huoneen ja keittiön sijasta) ja rouva käy kutomassa ryijyjä työtuvalla», kuvaa muuan lehti erään pikkuporvarin kohtaloa. Tosin ne

koettivat kaikin tavoin peittää köyhtymistään, häveten ilmoittautua työnvälitystoimistoihin ja soppajonoihin, mutta yhä useampi alkoi kuitenkin kysellä, miksi näin tapahtuu, eikö työläisten järjestäytymisoikeuden ja poliittisten oikeuksien riistäminen auttanutkaan pulasta. Heille ei riittänyt enää pelkät kansallista ylpeyttä kiihottavat tunnukset. Joku heistä saattoi jo ihmetellä sitäkin, «kun meidän kansamme jo pitkän ajan on maksanut osan saksalaisten syömien munien hinnasta» ja miksi «isänmaa tarvitsee kaikki suuret munat» ym. kohtia fasististen vallanpitäjäin pulapolitiikassa. Oli pelättävissä, että yhä useampi näistä kyselijöistä joutuisi pelastusta etsiessään fasismin vastaiselle rintamalle, kuten joutuivat Nivalan-seudun talonpojat viime vuonna ja yhä suuremmat joukot pikkutalonpojista jatkuvasti joutuvat. Onpa tapahtunut, että työttömyyden ja nälän epätoivoon saattama yliopistosivistyksen omaava henkilö on tullut kommunistisen työläisen luokse, jonka hän tuntee vain nimeltä, ja esittää hänelle yksityiskohtaisen vallankumoussuunnitelman. Täydellisesti pikkuporvarillisilla aivoilla ajatellun tietystikin. Sen mukaan oli nopeasti kokoonpannuilla aseellisilla ryhmillä otettava valta käsiin pääkaupungissa ja pidettävä se siksi kuin puna-armeija ehtii tulla apuun, jolla aikaa poistetaan tieltä luettelossa mainitut kansan sortajat. Kommunistille tämä tietysti tuntui kömpelöltä provokatioyritykseltä. Ei hän luullut kenenkään pikkuporvarinkaan olevan niin naivin yksinkertaisen. Myöhemmät tutkimukset osottivat kuitenkin miekkosen olleen tosissaan. Pikkuporvarillinen kärsimättömyys, oma ja naapuriensa kurjuus, ja marxilaisuuden täydellinen tuntemattomuus olivat vain saaneet näyttämään hänestä asian niin yksinkertaiselta. Mutta samalla on se yksi todistus siitä etsiskelystä, joka noissa piireissä nyt tapahtuu.

Nämä ilmiöt aiheuttivat ensinnäkin erimielisyyttä fasistisen leirin sisällä siitä, millä metoodeilla fasistidiktatuuria olisi edelleen kehitettävä ja ylläpidettävä, mutta pakotti myöskin lapuanliikettä useamman kerran tarkistamaan ohjelmaansa. Siihen yritettiin sovelluttaa eräitä taloudellisiakin vaatimuksia. Pääasiassa talonpoikain varakkaimmille kerroksille tarkoitettuja. Mutta se oli niin välittömästi suurpääoman komennossa, joka taas oli v. 1930 niin pienellä ja helpolla demagogialla voittanut, että ennenkuin sen johtajien kanssa neuvottelemalla saatiin lapuanliikkeen ohjelmaan pienempi demagooginen myönnytys, oli pulan kiristyminen jo ehtinyt tehdä sen tehottomaksi. Lapuanliike oli sitäpaitsi esiintynyt niin suorasukaisesti suurpääoman puolesta, että radikaalisempikaan ohjelman korjaus ei voinut hävittää hädässä olevien pientalonpoikain ja pikkuporvarien keskuudesta epäluuloja sitä kohtaan. Lapualaistohtori Johanssonin oppositio lapuanliikettä kohtaan johtuu esim. kokonaan siitä, että se on hänen mielestään liian avonaisesti ja yksipuolisesti valvonut vain finanssikapitalismin etuja. Sentähden onkin lapuanliikkeen yhteiskunnallinen demagogia loppujen lopuksi pääasiassa rajoittunut sen äänenkannattajan Ajan Sanan ja Ajan Suunnan saksalaisilta kansallissosialisteilta lainaamien iskulauseiden ahkeraan viljelemiseen. Toukokuun 12 päivän Lakeuden Sana kyllä kertoo, että liikkeen ohjelmaan aijottaisiin nyt ottaa «korkopolitiikka, maatalouden velkain vakaannuttaminen ja asutuslainsäädäntö». Siis taaskin vain erityisesti suurtalonpojille mielenkiintoisia tunnuksia.

Kun ottaa huomioon Mäntsälän retken jälkeen fasistien leirissä vallinneen rikkinäisyyden ja erimielisyyden, voi toiselta puolen täydellä syyllä katsoa olleen suurporvaristolle tarkoituksenmukaistakin pitää lapuanliike enemmän tai vähemmän erossa radikaalisista yhteiskunnallisista vaatimuksista. Fasististen puolueiden ollessa pakotettu oman paikkansa puolustamiseksi yhteises-

sä saaliinjaossa kilpailemaan keskenään myös ei-fasistisista kannattajajoukoista ja sentähden esittelemään erinäisiä lupauksia, oli hyvin tarpeellista olemassa puolue, joka rohkeimmin toisi julki suurpääoman todelliset pyrkimykset ja häikäilemättömimmin ajaisi niitä. Hyvin järjestettyine sotilaallisine järjestöineen on isänmaallisella kansanliikkeellä sitäpaitsi hyvin tärkeä tehtävä ajaessaan epäröiviä porvariston puolueita eteenpäin fasistisen diktatuurin kehittämisessä. Sen tulee ajaa suojeluskuntiakin eteenpäin hyökkäyksen hetkellä.

Mutta tämä seikka ei ole tehnyt olemattomaksi sitä tosiasiaa, että pulan syventyminen ja hädän suureneminen lisää alituisesti vallassaolevaan järjestelmään tyytymättömiksi käyneitä joukkoja. Se on tehnyt suomalaiselle fasismille välttämättömäksi ryhtyä toden teolla esittelemään myöskin yhteiskunnallisia ohjelmia. Hyvin ominaista pulan nykyiselle kehitysasteelle ja pikkuporvarillisen väestön mielialojen ja suomalaisen fasismin kehitykselle on, että tällaisten ohjelmien esittelemistä varten ei ole syntynyt vain yksi, vaan suuri joukko järjestöjä, jotka mikä avonaisemmin mikä peitetymmin ovat ilmoittaneet ajavansa kansallissosialistisia päämääriä. Sen lisäksi on olemassa useita järjestöjä, jotka vähemmän viljelevät kansallissosialistien lauseparsia, mutta yrittävät muulla tavalla koota työtätekevien kansankerrosten jäseniä tukemaan fasistidiktatuuria. Ne eivät tavallisesti peitäkään oikeisto-porvarillista väriään.

2. AVONAISESTI LAPUALAISET RYHMÄT

Viimeksi mainitunlaisista ryhmistä on ensinnäkin mainittava «Oikeisto-Työväen ja Talonpoikain puolue», joka äskettäin on ottanut nimekseen Suomalainen Työn Puolue. Se on välitön jatko vanhalle suomettarelaisten johtamalle «Suomalaiselle työväenliitolle» ja sittemmin «Vapaan työväen liitolle». Sen alaosastoja nimitetään «isänmaallisiksi seuroiksi», joita on mm. erityisellä voimalla yritetty perustaa Kainuun suuressa hädässä olevan talonpoikaiston keskuuteen. Näkyvänä johtajana häärää nykyään joku insinööriteknikko Rauvala.

Tämän ryhmän kokoomuslaisuus näkyy selvästi esim. sen ohjelman kuudennesta kohdasta, jossa sanotaan, että «yleinen äänioikeus on säilytettävä, mutta 40 vuotta täyttäneille äänivaltaisille kansalaisille on annettava kaksi ääntä». Virkoihin valittavalta vaaditaan 35 vuoden ikä ja ylempiin aina 45 v. ikä. Säännöissä sanotaan tehtävän «Suomi suureksi ja rikkaaksi kansallisvaltioksi». Sen äänenkannattajana esiintyvä lehti Vapaa Suomi kirjoittaa, että «luokkapuolueajatusta on vältettävä sanan eristäytyvässä mielessä».

Ohjelman ainoa jollakin tavalla työläisiin vetoava kohta, nimeä lukuunottamatta, on sen 11 pykälä, joka kuuluu: «Vanhuudenvakuutus ja muut huoltovakuutukset on säädettävä. Valtioeläkkeet on sulatettava vanhuudenvakuutukseksi».

Oikeisto-Työväen ja Talonpoikain Puolueen vaikutuspiiriin ovatkin pääasiassa kuuluneet työläisistä vain kapitalistien ylläpitämät ammattirikkurit ja muut kaikkein takapajuisimmat ainekset sekä eräät pienyrittäjäpiirit.

Edellisen kanssa hyvin läheisessä yhteistoiminnassa on suurtilallinen lapualaistohtori V. F. Johansson. Heinäkuun 1 ja 3 päivä suoritetuissa vaaleissa olivat ne mm. vaaliliitossa keskenään muodostaen n.s. Kansallistaloudellisen vaaliliiton,' johon yhtenä osakkaana kuuluu pohjois-Pohjanmaalla toimiva Kansan puolue. Onpa Oikeisto-työväen puolueen asiaa ajanut lehti Vapaa Suomi saanut ensimmäiseksi toimittajakseen mainitun tohtorin. Kavereina on hänellä siinä

entinen maalaisliittolainen Antti Juutilainen ja joku opettaja J. H. Hirvi. Johansson ei ole ollenkaan salannut lapualaisuuttaan. Lapuanliikettä moittii hän vain siitä, että se ei ole pankeilta ja suurfirmoilta vastalahjaksi tekemistään palveluksista kiristänyt suurviljelijöille ja suurtalonpojille vielä suurempia etuja. Mutta «jokaisen isänmaanystävän täytyy olla kiitollinen siitä työstä, jonka lapuanliike suoritti», kirjoittaa hän esim. toukok. 14 p. 1933. Näinhän Uusi Suomikin sanoo.

Varsinaisena suurtalonpojille osotettuna vetonumerona on Johanssonilla taistelu korkeata korkoa vastaan ja inflation puolesta. Toukok. 19 p. kirjoittaa esim. Vapaa Suomi:

"Korkea koron kiskonta rehoittaa täyttä päätä.... Varmin kansan elinehtojen suoja on kuitenkin ajanmukainen lainsäädäntö, joka tarmokkaasti rajoittaa sekä raha että muuta keinottelua ja lähentää eri elinkeinoryhmiä tukemaan ja palvelemaan kansan yhteisiä etuja".

Hänen halunsa suojella suurtilallisten ja teollisuusherrojen etuja näkyy siinä, että hän pitää tavattomasti korotettuja tulleja vieläkin liian alhaisina. Viimeksi mainitussa lehden numerossa kirjoittaa hän:

"Tullilainsäädännössä meillä on oltu suorastaan saamattomia. — Taloudellisen itsenäisyyden ulkokohtaisena taistelun osana on kansainvälinen kauppasota ja omana sisäisenä osana taas yleinen tuotanto ja työn suunnitelmallisuus, jossa on tasapuolisesti tuettava eri elinkeinoaloja ja päättävästi torjuttava kaikki yhteistä parasta sortavat toimintamuodot. — Rehellinen taistelu kansan elinehtojen puolesta on se ohjelma, johon pula-aika velvoittaa. Tämä ohjelma vaatii sekä kuria että uhrautumista, mutta se onkin sitten pelastuksen tie'.

Siis avonaiset fasistien tunnukset ja metoodit jonkunverran toisin muokattuina. Johanssonin parlamenttiin suhtautuminen on täysin yhtäpitävä kokoomuspuolueen esittämien vaatimusten kanssa, kuten näkyy mm. seuraavasta:

"Me tarvitsemme kyllä eduskunnan, jossa kansan edustajat tuovat esille, mitä kansan mielessä liikkuu ja jossa kansanedustajat ilmaisevat sen, mitä kansa pitää hyvänä ja mitä se pitää huonona. Mutta maata hallitsevaa eduskuntaa emme tarvitse. — — — Pitää sanoa, ettei meillä ole ollut koko itsenäisyytemme aikana yhtään todellista hallitusta". (Vapaa Suomi 14/5—33.)

Mutta vaikka Johanssonilaiset kääntyvätkin pääasiassa suurtalonpoikain puoleen, koettelevat ne myös mahdollisuuksiaan työläisten keskuudessa. Viimeksi mainitussa ohjelmakirjoituksessa heidän lehtensä selittää, että käyttämänsä väärän politiikan tähden työväestö menetti fasistidiktatuuria pystytettäessä

siihen astiset mahdollisuudet pitää puoliaan palkkataistelussa. — — — Kun työpalkat nykyään meillä ovat alhaisemmat kuin missään muussa Europan maassa, Venäjää lukuunottamatta (miten voisikaan suomal. porvari tai noske olla tällä kohtaa valehtelematta J. L.), saattaa kyllä olla aihetta sanoa, että tämä osottaa lyhytnäköisyyttä ja säälimättömyyttä johtavain työnantajapiirien taholta".

Johansson on myös tunnettu siitä, että hän koko viime talven piti Helsingissä yllä eräänlaista «talousopinkerhoa», johon teellä ja voileivillä koeteltiin houkutella työttömiä työläisiä. Itsensä J. ja muiden hänen sakkiinsa kuuluvien intelligenttien pitämien esitelmien ja niiden johdosta käytyjen keskustelujen kautta koetettiin nälkäisiin työläisiin ympätä fasistista «talousoppia» kuin myös muita oppeja. Mitään tuloksia ei sellainen homma tietysti voinut antaa. Korkeimmillaankin oli näihen teekutsuiltoihin osallistuneiden uteliaiden työläisten luku ollut parissakymmenessä. Samallaisia iltoja järjesti myöskin Johanssonin kilpailija suurtalonpoikain keskuudessa professori Jahnsson.

Enemmän kuin edellinen käyttää tyypillisiä kansallissosialistisia lauseparsia ja tunnuksia lapualaisen kapteeni Kalstan «isänmaallisen kansanliikkeen järjestö». Sen perustaja ja «johtaja» oli alkujaan lapuanliikkeen sotilaallisena organisaattorina, mutta

jostakin syystä tuli siitä syrjäytettyä ja perusti oman järjestönsä. Hänen kanssaankin on edellä käsitelty pulatohtori Johansson ollut yhteistoiminnassa. Lasketaanpa hänet yhdeksi järjestön perustajaksi. «Isänmaallisen kansanliikkeen järjestön» järjestömuodon perustana ovat sotilaallisesti järjestetyt 10-miehiset juntat, jotka yhtyvät sitten suuremmiksi yksiköiksi. Järjestön erään juhlakokouksen yhteydessä selostavat Helsingin Sanomat sen ohjelmaa ja tehtäviä seuraavasti:

Järjestö vaatii "Suomen vapauttamista ryhmäitsekkyydestä ja kansainvälisyyden ikeestä sekä työläisten vapauttamista juutalais-marxilaisesta valheesta". "On saatava maan kokonaisetu ryhmäetujen yläpuolelle. Kielitaistelusta on luovuttava. 'Isänmaallisen kansanliikkeen järjestö' ei hyökkää sosialidemokraatteja vastaan, vaan koettaa voittaa työläiset puolelleen". "Kapteeni Kalsta kertoi Saksan kansallissosialistien toiminnasta. Kuten fasistit Italiassa ja natsit Saksassa muodostavat kansanliikkeen järjestön jäsenet täällä rivimiehistön. Jäsenet jakautuvat ammattikuntaryhmiin, joissa kunkin ammattialan asioita käsitellään. Lopuksi esikunta käsittelee järjestön asioita kokonaisuuden kannalta isänmaanrakkaus ja menestys päämääränään. Järjestön toiminta tähtää valtiollisten ja taloudellisten olojen kehittämiseen uusiin vaiheisiin ja kansamme saattamiseksi uuteen tasavaltaan, jossa on toisenlaiset elinehdot ja valtiolliset olot kuin nykyisessä. Tri V. F. Johansson lausui mm., että lapuanliike ja isänmaallinen kansanliike ovat luokkapuolueita. Niillä ei ole niitä päämääriä, joita kansanliikkeen järjestöllä on, nimittäin maamme ja kansamme kehittäminen kokonaisetua silmällä pitäen siten, että sivistyneistö, talonpojat ja työmiehet kokoutuvat yhteiseen järjestöön ajamaan isänmaan ja kansan etuja".

Vaikka tohtori Johansson onkin hyökkäävinään myöskin kalstalaisten nimissä isänmaallista kansanliikettä vastaan, niin on se enemmän tapahtunut tarkoituksenmukaisuutta kuin todellisia erimielisyyksiä silmällä pitäen. Lapualainen Lakeuden Sana (12/5—33.) tunnustaa siitä huolimatta Kalstan järjestön omakseen. Se antaa nimittäin erään haastattelemansa mäntsäläisen (Kalstan tukipisteenä on sen mukaan juuri Mäntsälä) fasistin selittää, että IKL:n ja kalstalaisten «ohjelmaerot eivät kai liene niin suuret? — — —Se talousponsi on vain meillä lisänä, mutta kuuluuhan se tulevan jossain muodossa nyt teillekin, niin että s a m a a n h i i l e e n p ä ä s t ä ä n p u h a l t a m a a n siinäkin asiassa».

Kalstalaiset ovat myös yrittäneet tehdä totta uhkauksestaan «koettaa vetää työläiset puolelleen». Heidän järjestöihinsä on värväämällä värvätty työläisiä, erityisesti vasemmistolaisia työläisiä. Luottamuksen hankkimiseksi työläisten keskuudessa on joillekin entisille vasemmistotyöl. tarjottu perusyksikköjen johtajan paikkojakin. Minkälaisia tuloksia tässä on saavutettu, ei ole tämän kirjoittajalla tiedossa.

Tässä lueteltujen ryhmien joukkoon kuuluvat vielä jonkun «uuniseppä» Hedborgin ja amiraali Bonsdorffin propageeraama «Isänmaallinen kansanpuolue» ja insinööriteknikko Uotilan «Kansallinen liitto». Ne ovat kuitenkin pienempiä ryhmiä, ainakaan eivät ne ole osanneet tehdä samassa määrässä itseään tunnetuiksi kuin edelliset.

3. «SUOMEN KANSALLISSOSIALISTIEN LIITTO».

Vanhin kansallissosialistien nimeä käyttävistä fasistisista ryhmistä on Kansallissosialisti-nimisen lehden omistava valtiotieteen tohtori Ruudun ja inkeriläis-emigrantti-kirjailija Torikan ryhmä. Oltuaan ensin vain lehden ympärille kerääntynyt pieni sakki, joka viime vuoden keväällä suoritetuissa osuusliike Elannon vaaleissa keräsi itselleen noin 90 ääntä, päätti se v:n 1932 syyskuun alussa pitämässään kokouksessa perustaa uuden valtiollisen puolueen nimellä «Suomen kansallissosialistien liitto». Uuden puolueen syntymistä perusteltiin sen lehdessä mm. seuraavasti:

"Kaikkien porvarillisten aatteiden eri suunnat **alkavat kadottaa** yhä enemmän

ja enemmän kannattajiaan. Sama koskee sosialidemokratiaa. Noissa ajatussuunnissa ei ole enää elävää voimaa".

Perustavassa kokouksessaan hyväksyi uusi puolue «yleisohjelman», jossa se asettaa tehtäväkseen «yhteiskunnallisen ristiriidan ratkaisemisen yhteensovittamalla kansallisuusaate ja sosialismi». Sitä varten on perinpohjin muutettava «nykyinen yhteiskunta- ja talousjärjestelmä, mikä suurimmaksi osaksi perustuu harvojen yksityisten omanvoiton pyyntiin koko kansan ja varsinkin sen vähävaraisen enemmistön edusta välittämättä, ja luoda tilalle yhteiskunnan omistukseen ja kansan yhteishyvään perustuvan yhteiskunta- ja talousjärjestelmän, jossa kokonaisuuden etu toteutuu». Nykyisen epäjärjestyksen tilalle on luotava suunnitelmatalous, «järjestys ja työrauha». Valtion, «joka on kansakunnan korkein järjestysmuoto, tulee palvella työtä ja vapauttaa työvoimalle keskeytymättömät työskentelymahdollisuudet». Talouspulien ja työttömyyden vaara supistuu «miltei olemattomiin». «Valtio määrää kulutuksen ja säästämisen välisen suhteen eli taloudellisen vaurauden». «Yhtenäisen ja suunnitelmanmukaisen talousjärjestelmän korkein johto uskotaan työ- ja ammattieduskunnalle, joka perustuu eri tuotantoalojen yhteenliittymiseen työn oikeuden pohjalla. Nämä ammatilliset järjestöt ovat virallisia valtio-orgaaneja». Niihin kuuluminen on pakollinen. Puolue-edustuksesta on kokonaan luovuttava. Kuudeksi vuodeksi valitun presidentin tulee kutsua valtioneuvostoon «tietorikkaita ja ammatissaan erikoisesti ansioituneita jäseniä». «Talouselämä on yhteiskunnallistutettava. Valtio lunastaa ne yritykset, jotka päätetään sosialisoida, obligatioita vastaan, joista se maksaa 4 % korkoa». Velat kuoleutuvat, paitsi mainitut obligatiot. Suomen kieli on ainoa virallinen kieli. «Voidaan toteuttaa entistä huomattavasti laajakantoisempi sosialivakuutus», «verotusta voidaan oleellisesti vähentää, mahdollisesti myöhemmin poistaakin». «Siirtyminen — — — on suoritettava rauhallisen kehityksen tietä.» «Kansallissosialismi pyrkii päämääräänsä siten, että se koettaa saada valtion ottamaan haltuunsa ja pitämään täydessä toiminnassa sellaiset yritykset, mitkä yksityisyritteliäisyyden varassa toimien eivät työskentele joko lainkaan taikka vain osalla toimintatehostaan. Yhteiskunnallistuttaminen aloitettakoon nimenomaan luotto-, voima-, liikenne-, vientiteollisuus- ja joukkokulutusteollisuuslaitosten sosialisoimisella», kuuluu ohjelman viimeinen pykälä kokonaisuudessaan.

Kansallissosialistien liiton teoreetikkona ja johtajana puhvaa kirjailija Torikka tohtori Ruutua, joka itse sanoo esittäneensä kansallissosialismia, fasismia, ennenkuin Mussolinikaan oli suorittanut vallankaappaustaan, eli jo vuodesta 1920 lähtien. Hänen teoksiaan suosittelevatkin kaikki kansallissosialistien lehdet kansallissosialistien kerhoille oppikirjoiksi.

Eräässä viime helmikuussa pitämässään hyvin sekavassa ja kuivassa esitelmässä on Ruutu koettanut selostaa oppinsa perusteita. Siinä hän selittää ihmiskunnan vaikuttavimman voiman olevan itsekkyyden, joka nykyään esiintyy laajojen kansankerrosten joukkoitsekkyytenä. Kansallissosialistien johdolla syntyy tuon joukkoitsekkyyden pohjalla muka kansallinen politiikka «eli kokonaisen kansakunnan pyrkimys korkeammalle elin- ja sivistystasolle yhteisneuvoin ja yhteisvoimin». Se onnistuu siksi, kun «ihmisillä, viimeistä ja köyhintä myöten on mahdollisuus luoda itselleen hyvä tulevaisuus». Palkankorotuksista on hänen mielestään vain turmiota, sillä ne johtavat vastaaviin hinnan korotuksiin. Hintojen laskukin aiheuttaa vielä suuremman palkkojen laskun. «Tuotanto ja yritysten koronmaksukyky perustuvat rahan melkoiseen niukkuuteen», «kulutuskyvyn niukkuuteen». Kansallissosialismi ottaa saattaakseen «elinvaatimusten lain oikeuksiinsa».

Ruudun ilmoituksen mukaan ovat siinä jo näyttäneet esimerkkiä kolme liikettä, jotka ovat Italian korporatiivinen valtio, Saksan kansallissosialistit ja Amerikan teknoratia, jotka kaikki ovat muka samalla pohjalla kuin hänen Ruudun vuodesta 1920 lähtien esittämä «energeettinen valtiokäsite». Tosin hän myöntää, että suunnitelmatalous ei ole Italiassa «täysin onnistunut, sillä Italiassakin on nykyään 1,200,000 työtöntä». Sittenkin hän uskoo, että Italian järjestelmän puitteissa on mahdollisuus järjestää työttömille enemmän työtä kuin «liberalistisissa maissa».

Jostakin syystä ovat Ruutu ja Torikka koettaneet esiintyä jokapäiväisessä kielenkäytössään verrattain hillittyinä. Heidän kanssaan kilpailevalle Isku-lehden sakille selittävät ne esim.:

"Kansallissosialismi on jotakin muuta kuin kansanjoukkojen sensatiohalun tyydyttämistä ja edesvastuutonta yhteiskunnallisilla ja taloudellisilla ohjelmilla leikkimistä, joiden käsittämiseen eivät kyvyt ja tahto riitä". (Kansallissosialisti 4/3—33.)

Myöhemminkin palaa se vielä asiaan ja selittää:

"Meidän on syytä välttää haihatteluja. — — — On saatava ohjelma sorvattua selaiseksi, että se vastaa pyrkimyksiä ja nojaa realiteetteihin, eikä roiku ilmassa". (22/3—33.)

Mutta tämä ei merkitse, etteikö nämäkin herrat tuntisi kansallissosialistien niin runsaasti viljelemän demagoogisen esitystavan hyötyä. Vetoomuksessaan sivistyneistöön sanoo heidän lehtensä mm.:

"Palkannauttijain suuri enemmistö on ja tulee aina olemaan, niin kauan kuin nykyinen talousjärjestelmä pysyy muuttumattomana, riippuvainen suurpääoman edesottamisista, kuin myös laiminlyönneistä, ja viime kädessä se on riippuvainen kansainvälisestä suurpääomasta, joka on ensi sijassa juutalaisten käsissä. Yksityisyritteliäisyyden kritiikitön kannattaminen on viime kädessä kansainvälisen juutalaisuuden tukemista ja kaukana kansallisesta politiikasta. — — — Kansallinen politiikka edellyttää valtion vapauttamista kansainvälisen suurpääoman puristuksesta, mutta se ei taas voi tapahtua alistamatta oman maan suurpääomaa valtion alaiseksi — — — sillä nyt se (suurpääoma) on valtion todellinen isäntä ja niin sanottu kansanvalta on vaan muotoilmiö, jonka asiallinen arvo ja valta on hyvin vähäinen. — — — Suomen itsenäisyystaistelu ei ole päättynyt, ennenkuin Suomen valtio on taloudellisesti vapaa kansainvälisen suurpääoman oikuista ja ennenkuin valtio on herra omassa maassaan". (Kansallissosialisti 21/I—33.)

Puhuessaan kansallissosialistien ja sosialidemokraattien välisen taistelun välttämättömyydestä sanoo lehti:

"Se (sosdem. puolue) nyt marxilaisen luokkaetupolitiikan merkeillä varustettu kapitalistisen yhteiskunnan johtomiesten välikappale, jota käytetään pönkittämään luhistuvaa järjestelmää. — — — Mitä on sanottava sellaisesta "sosialistisesta" puolueesta, jonka määräävimmät johtajat vastustavat kaikkea sosialisoimista, koska se on heidän mielestään ennenaikaista?" (22/3—33.)

Emme ole sattuneet saamaan käsiimme sosialidemokraattien puoluekokouksen jälkeen ilmestyneitä Kansallissosialisteja, mitä ne mahtaisivat sanoa siellä hyväksytyistä ohjelman muutoksista. Jos ei kilpailu estäisi heitä olemasta rehellisiä, niin voisivat he nyt ilolla tunnustaa sosialidemokraattien tulleen sosialisoimiskysymyksessä jotenkin täydellisesti kansallissosialistien linjalle. Puuttuu vain, että nosketkin yhtyisivät vaatimaan ammattiedustusta eduskuntaan. Hitlerin valtaan nousun jälkeen yritti Kansallissosialisti peittää lukijoiltaan niissä epäluuloja herättävää suurporvariston riemua sen johdosta vakuuttamalla näiden erehtyneen. Se sanoi:

"Tapahtunut vallankumous merkitsee natsien ohjelman valossa Saksan kansan asettumista juutalaisvihan merkeissä nykyistä pankki- ja luottojärjestelmää vastaan". "Luulemme heidän (suomal. kapitalistien) kääntävän arvostelunsa Saksan natseihin nähden".

Ovatpa ruutulaiset valmiita arvostelemaan lapuanliikettäkin paremmin luottamusta saadakseen. Otsikolla «Kuinka kauvan?» kirjoittaa Kansallissosialisti N:o 3 (21/I—33.) siitä seuraavaa:

"Pieni, mutta pääomavallan tukema ja odottamattoman häikäilemättömien henki-

löiden johtama 'kansanliike' on tuon tuostakin järjestänyt tilanteita, jotka — — — ovat rikkoneet yleisen työrauhan ja olleet omiaan saattamaan häiriöön taloudeulisesta pula-ajasta johtuvia muutenkin sekavia olojamme". "On ollut kysymys vastatoimenpiteistä lapualaisten rikollisen toiminnan suhteen".

Omien vakuutuksiensa mukaan on Kansallissosialistien liitolla Helsingissä kokonainen joukko järjestöjä: H:gin kansallissosialistinen yhdistys, kansallissosialistinen virkamiesyhdistys, kansallissos. ylioppilasyhdistys, konttorityöntekijäin yhdistys, naisyhdistys, kansall. sos. yhdistys Nuijamiehet, jonka tulisi toimia aktiivisena työväenyhdistyksenä. Samaan tapaan pitäisi järjestöjä perustettaman Viipuriinkin. Helsingissä on heillä vielä erityinen «työjärjestönsä». Jos näissä järjestöissä tosiaan on jäseniäkin, osottaisi se, että ryhmällä alkaisi olla ainakin joitakin yhteyksiä alempaan pikkuporvaristoon ja epäilemättä joihinkin työläisiinkin.

Sen merkityksen kasvamisesta on tavallaan todistuksena myöskin syntynyt riita sen johtopaikoista. Erään kerran tohtori Ruutu jo ilmoitettiin eroitetuksikin Kansallissosialistien liiton johdosta, jolloin Torikka myöskin ilmoitti lähtevänsä siitä työjärjestöineen, koska «ei ollut enää mitään takeita siitä, että mainittu liitto pysyy selvän suomalaisen kansallissosialismin kannalla». Mutta sitten Ruutu antoi perään arvostelijoilleen ja valittiin takaisin puolueensa johtoon.

Pääarvostelijoina kysymyksenalaista ryhmää kohtaan ovat esiintyneet edellämainittu kapteeni Kalsta, joka selittää, «että tohtori Ruudun edustamassa poliittisessa suunnassa ei käsittääkseni ole kansallissosialismia muuta kuin nimi», ja Isku-nimisen lehden ympärille kokoontunut sakki.

4. «ISKUMIEHET».

Näin nimittää itseään se intelligentti ryhmä, joka on ottanut tehtäväkseen välittää kansallissosialistisia oppeja perustamansa Isku-lehden kautta. Sen ensimmäiset perustajat olivat kahvilanomistajana toiminut arkkitehti Vietti Nykänen ja nähtävästi yhtä kaukana varsinaisesta ammatistaan toiminut rakennusmestari M. Tauriala. Myöhemmin ovat sen johtajina esiintyneet myös joku Antti Kettunen ja Maija Soldan.

Ensi otteistaan päättäen olivat nämä herrat tutkineet paremmin Saksan natsien metoodeja kuin esim. ruutulaiset. Ryhmä tahtoi jo alusta alkaen saada hinnalla millä hyvänsä kiinnitettyä huomion itseensä, erityisesti nykyistä järjestelmää vastaan kapinassa olevien työläisten huomion. Sitä varten keräsi se lehden ensimmäisiin numeroihin useita sensatio-juttuja, jotka kohdistuivat välittömästi Suomen fasistidiktatuurin tukipylväitä vastaan. Voidakseen niissä paremmin päästä työväen ajatuskantaa lähelle, tiedetään lehden toimittajien yrittäneen saada aineistoa myöskin eräiltä aikaisempaan vasemmistolaiseen työväenliikkeeseen kuuluneilta henkilöiltä. Sensatiopyrkimyksissään lehti onnistuikin niin paljon, että sai joitakin painokanteita, yhden itseltään Kansallis-Osakepankin johdolta ja yhden numeron takavarikon.

Lehden perustamisen tarkoitusperistä selittää se itse t.v. helmik. 25 p:n numerossaan, että sillä oli tarkoitus antaa vähän parempaa pontta kansallissosialististen aatteiden ajamiselle, kun Torikan Kansallissosialistia oli arvosteltu liian lieväksi. Sillä ei ollut suinkaan tarkoitus hajoittaa liikettä. Mutta kun torikka-ruutulaiset eivät siedä yhtään arvostelua, uhkaa se lähteä kulkemaan omia latujaan ja toimia omalla ohjelmallaan.

Pääajatukseltaan on «Iskumiesten liiton» ohjelma supistettu Ruudun sakin ohjelma. Sen ensimmäinen pykälä kuuluu:

"Iskumiesten liiton tarkoituksena on kan-

samme poliittisen eheyttämisen merkeissä toimia siihen suuntaan, että nykyisessä yhteiskunnassamme vallitsevat taloudelliset epäkohdat, kuten työttömyys, korkeat korko- ja verorasitukset ym., saataisiin poistetuksi. Liiton tunnuksena on: taisteluun isänmaan, työn ja oikeuden puolesta".

Sen jälkeen seuraa «puolue-edustuksesta on kokonaan luovuttava» ym. tavalliset kansallissosialistien iskulauseet.

Ohjelmansa puolesta eivät «iskumiehet» siis sanottavasti eroa muista edellä esitellyistä fasistisista ryhmistä. Mutta lehdessään harjoittaman demagogian puolesta ovat he huomattavasti **vaarallisempia** kuin «kansallissosialistit» Ruutu ja Torikka. Isku- lehden ensimmäisessä numerossa esim. selitetään:

"Talonsa ja kontunsa menettäneet talonpojat, pankkiherrojen paljaaksi ryöstämät liikemiehet, sivistynyt köyhälistö, joka ei pääse edes soppajonoon nälkäänsä tyydyttämään, ja monet muut ovat valmiita vallankumouksellisia, valmiita uhraamaan viimeisen henkensä, jos tarvitaan, jotta edes omaiset säästyisivät nälkäkuolemalta.— — — On vaikea sanoa, missä tämä punaisuuden raja tällä hetkellä kulkee. — — — Useimmat lapualaiset, vieläpä Mäntsälässä olleetkin huomaavat jo taistelleensa tuulimyllyjä vastaan, kun julkisen ja virallisen kommunismin kukistuttua maanalaiseen toimintaan punaisuus leviää valkoisten leirissä, sillä nälkää näkevät kansalaiset, olipa heillä koulusivistystä enemmän tai vähemmän, katkeroituneina liittyvät vähitellen vallankumouksellisten riveihin ja vaativat itselleen oikeutta tehdä työtä ja syödä leipää. — — — On siis aivan luonnollista ja oikein tunnustaa punaista väriä, silloin kuin on tyytymätön vallitsevaan tilanteeseen ja toivoo vaikkapa voimakeinoin saavansa elämän ehtoihin parannusta aikaan. — — — Nälkäinen mies on valmis vaikka ammuttavaksi".

Kirjoituksessa «Väärää isänmaallisuutta» arvostelee se lapuanliikettä, kuitenkaan tuomitsematta sitä kokonaan:

"Tähänastinen kansanliikkeen politiikka on vienyt maamme asiat sikäli hunningolle, että sillä, jolla on ollut ennestään rahaa ja omaisuutta, on nyt sitä monin verroin enemmän, mutta työläisiltä ja pienviljelijöiltä on se vienyt leivän suusta. — — — Se ei **enää** edusta kaikkia isänmaataan rakastavia, vaan niitä, joiden kannattaa olla n.s. lapualaisia. — — —Oli järjetöntä politiikkaa, kun palkat romahtivat huikeasti alas. Maalaiset tekivät seuraavan huomion: työläiset eivät voineet enää maksaa heidän tuotteistaan samaa hintaa kuin ennen. — — —Tämän kirjoittaja oli mukana n.s. talonpoikaismarssilla, mutta sillä retkellä hän marssi talostaan ulos. Samalla marssilla joutui suuri joukko työläisiä mieronteille ja kunnalliskoteihin. Mutta teollisuusherrat kokosivat ulkolaisiin pankkeihin suuria pääomia ja kotimaiset pankit huusivat pakkohuutokaupoista talon toisensa jälkeen nimiinsä". "Isänmaallisuutta ei lisätä lyömällä köyhälistöä, vaan antamalla sille maassaan oikeutta ja ihmisarvoa, työtä ja leipää".

Hyvin merkillinen on Isku-lehden kirjoitus, jossa se arvostelee sosialidemokratiaa, se on vartavasten tarkoitettu vasemmistolaisen työväen kosimiseksi. (Yleensä näiden kans. sos. taktiikkaan kuuluu haukkua varovasti kommunisteja ja vas. työläisiä.) Siinä moititaan sosfasisteja siitä, että ne ovat yhdessä suurpääoman kanssa hajoittaneet työväen joukot, lopettaneet heidän toimintansa ja kilpailevat nyt heidän kanssaan työväentalojen omistamisesta. Ne äänestivät 1929 yhdistyslain puolesta. Työläisiä puolustaissaan rajoittuvat ne vain puheisiin ja sanomalehtikirjoituksiin, terrorisovat työttömien kokouksia, pettivät makkaratyöläisten lakon. Työttömyydestä esittämänsä välikysymyksen yhteydessä Huttunen itse ehdotti yksinkertaiseen päiväjärjestykseen siirtymistä ja muita sellaisia tosiasioita. Sen johdosta kutsuu se työväkeä «itse ohjaamaan valtiolaivaa». Lapualaisten vaatimuksen johdosta sosialidemokraattisen puolueen hajoittamisesta kirjoittaa se otsikolla «Pommi, joka ei räjähtänyt»:

"Kosola tekee vain mitä rahamaailma käskee, kansainvälinen rahamaailma, joka kaikkialla yksimielisesti sortaa kansoja. — — — Emme voi vaitiololla sivuuttaa tätä työväestöön kohdistettua julkeata sotahuutoa".

Vaalijulistukseensa ovat iskulaiset suorastaan ottaneet eräitä kommunistisen puolueen vaatimuksia. Muutenkin on julistus hyvin räikeäsanainen. Sen otsikkona on «Työläisten, talonpoikain ja henkisentyönte-

kijäin hätätorvi puhaltaa!», jonka jälkeen seuraa:

"Työkansalta on riistetty työ ja leipä, talonpojilta on viety heidän kontunsa ja henkisentyöntekijät on ajettu nälkätaipaleelle. Työttömyys ja nälkä runtelee heidän voimiaan. Tämä kaikki on tapahtunut samanaikaisesti kun eduskunnassamme turvataan suurrahamiesten riisto-oikeus, hierotaan ryhmäkauppoja virkapaikoista puolueitten ja yksityisten eduksi, kootaan teollisuusherrain taskuihin miljoonia ilman minkäänlaista lisäverotusta, annetaan puu- ja paperiteollisuus-yhtymien suurien voittojen levätä kuluttamatta. Kaiken tämän sallii nykyinen kansanedustuskoneisto. Ei ole sitten ihme, jos näin tapahtuu. Kukin tietänee, että suurpääoman omistajat muodostavat oman pienen ryhmäkuntansa, joka rahoittaa ja johtaa puolueita. Täältä käsin on syntynyt niin sanottu kansanvaltainen eduskunta".

Tämän esipuheen jälkeen vaaditaan sitten 6-tunnin työpäivää, 8 markan alinta tuntipalkkaa, kaikkien hätätöiden lopettamista, häädetyille talonpojille on jaettava maata ilmaiseksi sekä annettava lainoja rakennuksia ja maan muokkausta varten. Lainat maksetaan takaisin vasta 5 vuoden päästä. Valtion on maksettava talonpoikain veloista toinen puoli. Pienipalkkalaisille henkisentyöntekijöille on korotettava palkkoja ja toisilta otettava pois, työttömänä oleville on valtion maksettava avustusta puolet palkasta. Samoin ruumiillisentyöntekijöille. Verot on maksettava palkkalistoihin kiinnitetyillä leimamerkeillä. Veronmaksusta ovat vapaita alle 20,000 markan tulot. On luotava ulkomaankaupan monopooli. Paperirahaa kotimaata varten. Äänioikeus 20-vuotiaille. Suunnitelmatalous.

Kansallissosialistien vaatimusten joukossa on siis useita kohtia, jotka varmastikin ovat saaneet monen vähemmän tietoisen työläisen ainakin hetken miettimään, että ovatkohan nuo vaatimukset esitetty oikein vakavassa mielessä. Kaikki eivät ilmeisestikään ole heti huomanneet, että samassa numerossa, jossa ohjelma julaistaan, terotetaan, että «iskumiesten niinkuin muidenkin suomalaisten kansallissosialistien ohjelman ydinkohta» on fasistinen ammattiedustus. Vaaliohjelman tähden lehti ei sillä kerralla uskalla ottaa puolustaakseen edes Saksan natseja, vaikka se aikaisemmin on suositellut niiden oppeja lukijoilleen. Se sanoo niistä mm.:

"Oikeisto on haltioissaan Saksan Hitlerin väkivaltapolitiikasta, mutta on samalla tietoinen, ettei sellainen tule meillä menestymään".

Kuitenkin ovat nykäsläiset niinkuin muutkin suomalaiset kansallissosialistit aikaisemmin moneen kertaan tunnustautuneet Hitlerin kannattajiksi.

5. KANSALLISSOSIALISMIN VAARA VALLANKUMOUKSELLISELLE TYÖVÄENLIIKKEELLE.

Aina tämän vuoden alkuun saakka olivat nämä kansallissosialistiset järjestöt vain pieniä intelligenttiryhmiä, joiden toiminta rajoittui verrattain pienten väestöpiirien keskuuteen. Mutta erityisesti vaalivalmistelujen yhteydessä on niiden toiminta kaikin tavoin voimistunut. Siihen on luonnollisesti vaikuttanut myöskin yhä nopeampi tyytymättömyyden lisääntyminen puutteessa olevan työväestön ja pikkuporvariston keskuudessa, mutta myös ilmeisesti joltakin fasistitaholta tullut taloudellinen tuki. Pääkaupungissa muodostavat ryhmät jo vakavan vaaran vallankumouksellisen työväenliikkeen kehitykselle.

Edellä esitetyt monet otteet kansallissosialistien lehdistä osottavat, että niiden demagoogisiin kirjoituksiin sisältyy paljon hädässä olevan pikkuporvariston todellistakin tyytymättömyyttä olevaa järjestelmää ja sen tuottamia kärsimyksiä vastaan. Se takaa heidän toiminnalleen laajenemisen mahdollisuudet, jos kommunistinen puolue ei ajoissa kykene alkamaan riittävän voimakasta vasta-

taistelua. On varmaa, että näiden ryhmien kannattajissa on paljon sellaisia, jotka epätoivoissaan eivät näe muuta pelastuksen tietä — kun eivät tunne marxismia ja työväenluokan vallankumouksen heillekin tuovaa pelastusta —, kuin yhtyä kannattamaan hämäräperäistä ammattiedustusta olojen uudistuksen edellytyksenä, silti ajattelematta antaa kannatustaan fasistidiktatuurin lujittamiselle Suomessa. Voivatpa jotkut olla tosissaankin arvostelevalla kannalla Kosolaa ja lapuanliikettä vastaan. Mutta se ei ollenkaan tee olemattomaksi sitä tosiasiaa, että kansallissosialististen järjestöjen ja lehtien tehtävänä on pulan edelleen kiristyessä ja hädän suurentuessa estää ensinnäkin tyytymättömäksi käynyt pikkuporvaristo yhtymästä vallankumouksellisen työväen kanssa. Päinvastoin tulee niiden ohjata nämä joukot liikehtimisillään tukemaan luokkataistelun kärjistymisen mahdollisesti välttämättömäksi tekemien muutoksien aikaan saamista fasistidiktatuurin tähänastisessa valtajärjestelmässä. Kaikilla luetelluilla ryhmillä on jo niin samallaiset ohjelmat, että niiden ympärille kerääntyneet joukot voidaan ilman suurempia ponnistuksia saada tukemaan isänmaallisen kansanliikkeen nimellä nyt toimivan lapuanliikkeen edesottamisia. Mitä on niiden esittämä ammattiedustus muuta kuin toisilla sanoilla esitetty Kansallis-Osakepankin johtajan Paasikiven ja muiden suurkapitalistien jo kauan sitten esittämä vaatimus, että äänioikeus on annettava vain «kykenevämmille ja vastuuntuntoisemmille» väestökerroksille. Tämän paljastaminen velvoittaa Suomen Kommunistista Puoluetta nopeasti voimistuttamaan myös työtään hädässä olevan pikkuporvariston keskuudessa, ettei se kokonaan ajaudu fasismin syliin.

Mutta työläisten harhaan johtamisen kannaltakin alkavat puheenalaiset ryhmät olla jo vaara. On paljon työläisiä, jotka eivät saa käsiinsä kommunistisen puolueen illegaalisia julkaisuja ja niin ollen eivät kykene erottamaan kansallissosialistien julkeata demagogiaa todellisesta vallankumouksellisesta olevien olojen arvostelusta, eivätkä osaa arvostella näiden todellisen ohjelman kapitalistiystävällisyyttä. Hyvin hälyyttävää on jo se, että Uudenmaan läänin vaalipiirin keskuslautakunnan ilmoitetaan hyljänneen 8 nykäsläisten vaalilistaa sentähden, että niissä oli ehdokkaana «kommunisteja». Se merkitsee, että ainakin näin monta entistä vasemmistolaista työläistä olisi antanut arkkitehti Nykäsen sakin narrata itsensä syötiksi toisille työläisille. Se viittaa myös siihen vaaraan, että jotkut työläiset voivat vaaleissakin antaa äänensä näille herroille, jos sitä ei ole kyetty vastavalistustyöllä estämään. Mutta kysymys ei ole tietystikään vain vaaleista. Vastaisenkin luokkataistelun kehittämisen tähden on tärkeätä perinpohjin selvittää Suomen työläisille näiden jyrkkäsanaisten pikkuporvariryhmien todellinen olemus ja tehtävät fasistisessa järjestelmässä.

K. KAJAVA

Kapitalismin epätasaisen kehityksen laista imperialismin aikana

I.

KOMINTERNIN TPK:n XII täysistunto, joka pidettiin viime syksynä, totesi tilanneanalyysissään: kapitalismin suhteellinen vakaantuminen on päättynyt; ratkaisevissa kapitalistimaissa ei ole vielä välitöntä vallankumouksellista tilannetta; nykyisellä ajankohdalla siirrytään luokkien ja valtioiden välisiin suuriin yhteentörmäyksiin,

vallankumousten ja sotien uuteen vuoroon.

Tähän arvioon luonnollisesti perustuivat täysistunnon päätökset ja senmukaisesti täytyy myös kompuolueiden asettaa suuntansa lähestyvän myrskykauden "kurssiin".

Kapitalismin tilapäisen vakaantumisen päättyminen ei ole Kominternin aikaisempiin päätöksiin tutustuneelle lainkaan yllätys. Osoittihan Komintern jo vakaantumiskauden alkaessa: kysymys on vain kapitalismin suhteellisesta, väliaikaisesta vakaantumisesta.

Tässä kysymyksessä ilmeni Kominternin eri osastoissa opportunistisia mielipiteitä. Oikeisto-opportunistit kylläkin myönsivät, että vakaantuminen on tosiasia, mutta yliarvioivat sen lujuuden. He eivät ottaneet opikseen, että vakaantuminen on suhteellinen ja väliaikainen. Vasemmisto-opportunistiset kiekuilijat vuorostaan eivät ehtineet näkemään palaistakaan vakaantumisesta.

Sosialidemokraatit, jotka suhteellisen vakaantumisen aikana nopealla menolla kehittyivät sosialifasisteiksi, ottivat suhteellisen vakaantumisen "uusien" teorioiden värkkäämisen aiheeksi. Hilferding kavereineen tekasi n.s. organisoidun (järjestyneen) kapitalismin teorian, jonka mukaan kapitalismi nykyisen korkean monopolisoitumisen pohjalla on lakannut olemasta anarkian, kilpailun ja pulien kapitalismia. Se on tullut muka vanhan "pahan" kapitalismin sijasta "hyväksi" kapitalismiksi, jonka vallitessa "teollisuuden demokratiaa" ja porvarillisen valtion "demokratisoitumista" hyväksi käyttäen voidaan siirtyä kaikessa rauhassa sosialismiin. Tämä teoria, joka palvelee sosialifasistien porvariston kanssa harjoittamaa yhteistyöpolitiikkaa, kieltää tietysti sellaisen "pikkuseikan" kuin kapitalismin sodanjälkeisen pulan olemassaolon ja sen pohjalla kiertämättä seuraavan kapitalismin ristiriitojen kärjistymisen.

Kapitalismin suhteellinen vakaantuminen oli tuloksena siitä, että kansainvälisen porvariston onnistui sosialidemokratian konnamaisuuden avulla tukahduttaa Lännessä riehuneet proletariaatin vallankumoukselliset nousut.

Se merkitsi sitä, että porvariston onnistui työtätekevien tavattomalla riistolla, ankaralla hyökkäyksellä proletariaattia vastaan, kohottaa tuotanto sodan edelliselle tasolle ja vieläpä osaksi se sivuuttaa. Porvaristo saattoi tänä aikana kehittää tuotantovoimia, tekniikkaa ja osittain rationalisoida tuotantonsa. Tämä oli kuitenkin hyvin epätasaista sillä toiset maat ja tuotantoalat olivat vakaantumisen aikanakin laskevassa suunnassa. Maailmanmarkkinain yhtenäisyys luotto- ja rahajärjestelmä kohennettiin vallinneesta yleisestä sekasorrosta. Versaillesin rauhansysteemin vakauttamisella vahvistettiin maailmansodan tuloksena imperialistien kesken suoritettu maailman uudelleen jako. Ja lopuksi se merkitsi Neuvostoliiton ja kapitalistimaailman väleissä suhteellista "välirauhaa".

Tämän — mainitaksemme vain tärkeimmät momentit — vakaantumisen Komintern ja NKP(b) määrittelivät suhteelliseksi, väliaikaiseksi kapitalismin vakaantumiseksi. Mitä tämä suhteellisuus ja väliaikaisuus merkitsi?

Se merkitsi sitä, ettei alkanut vakaantumiskausi lopettanut maailmansodasta alkanutta kapitalismin yleistä pulaa, maailman proletaaristen vallankumousten aikakautta, jonka tärkein momentti on Neuvostoliiton syntyminen Lokakuun voiton tuloksena.

Tuotannon nousu, tekniikan kehitys, kansainvälisten suhteitten vakauttaminen, maailmanjaon uudelleen suorittaminen ja vallanku-

mousaallon lasku, ne olivat vain yksi vaihe kapitalismin yleisessä pulassa. Se merkitsi sitä, että suhteellisen vakaantumisen aikana tapahtuva tuotannon kohoaminen, tekniikan kehittyminen jne, johtaisivat ristiriitojen kärjistymiseen entistä hurjemmassa asteessa. Se merkitsi sitä, että vakaantumisen pohjalta ristiriidat johtaisivat maailman vallankumousprosessin uuteen nousuun, imperialistivaltojen välisten sotien ja Neuvostoliitonvastaisten sotien uuteen vaiheeseen.

Keskellä sosialifasistien vakaantumisen humalaa tov. Stalin lausui NKP(b):n XV puoluekokouksessa:

"Merkitseekö kaikki tämä, että kapitalismin stabilisoituminen on tullut lujaksi, kestäväksi? Luonnollisesti ei!... Päinvastoin juuri itse stabilisoitumisesta (vakaantumisesta), siitä, että tuotanto kasvaa, kauppa lisääntyy, siitä, että teknillinen edistys ja tuotantomahdollisuudet kasvavat, samalla kuin maailman markkinat, näiden markkinain rajat ja eri imperialistiryhmien vaikutuspiirit jäävät entiselleen, — juuri tästä kasvaa maailman kapitalismin syvin ja jyrkin pula, joka tuo mukanaan sotia ja uhkaa hävittää koko stabilisoitumisen."

Tov. Stalin jatkoi:

"Kaiken luonteenomaisin piirre tästä tuotannon ja kaupan kasvusta on se, että kehitys tapahtuu *epätasaisesti*. Kehitys ei tapahdu niin, että kapitalistimaat liikkuisivat yksi toisensa jälkeen tasaisesti, häiritsemättä toisiaan ja kaatamatta toisiaan, vaan se tapahtuu päinvastoin — työntämällä syrjään ja saattamalla rappiolle toisia maita, nostamalla ja kehittämällä toisia, käymällä ankaraa taistelua ensi sijasta markkinoilla. Taloudellinen keskus muuttuu Euroopasta Amerikaan, Atlantin valtamereltä Tyynelle valtamerelle. Samalla nousee Amerikan ja Aasian ominaispaino Euroopan kustannuksella."

Näistä tosiasioista lähtien tov. Stalin osoitti, että tässä kapitalismin kasvavien sovittelemattomien ristiriitojen perusta. Tämän myrskyisen epätasaisen kehityskulun yhteydessä kapitalismille tulee ahdinko nykyisten markkinain ja vaikutuspiirien rajoissa. Syntyy kysymys "maailman ja niiden vaikutuspiirien uudesta jaosta". Nykyinen jako, joka syntyi viimeisen imperialistisen sodan seurauksena, on jo vanhettunut. Jää jälelle kapitalismin ainoa "ulospääsy", siirtomaiden ja vaikutuspiirien uusi jako voimaa käyttäen".

Kapitalismin vakaantuminen on nyt päättynyt, kuten XII täysistunto osoitti. Samalla kun Neuvostoliitto suorittaa menestyksellistä rakennustyötään, kapitalistinen maailma on taloudellisen pulan kourissa kulkenut vuosikymmeniä taaksepäin. Maailman talouspula kärjistyy, vallankumouksellinen nousu kasvaa sekä kapitalistimaissa että siirtomaissa, vastakohtaisuudet terävöityvät imperialistivaltojen välillä ja interventiohankkeet voimistuvat Neuvostoliittoa vastaan... vakautuminen on päättynyt. Siirrytään sotien ja vallankumousten uuteen vuoroon. Sosialifasistien teoria kapitalismin ristiriitojen tasoittumisesta ja loppumisesta, organisoidun kapitalismin koittamisesta on kärsinyt näinollen perinpohjaisen romahduksen.

Sensijaan Kominternin ja NKP(b):n arvio kapitalismin yleisestä sodanjälkeisestä pulasta ja kapitalismin suhteellisesta vakaantumisesta on osottautunut täydellisesti oikeaksi.

Sosialifasistien romahtanut "teoria" pohjautuu kapitalismin nykyisen vaiheen, imperialismin, todellisen luonteen täysin väärään arvioimiseen. Esittihän Kautsky jo sodan aikana n.s. ultraimperialismin teorian, jonka mukaan on mahdollista imperialistivaltojen

maailmaa käsittävien sopimusten aikakausi, ristiriitojen ja vastakohtien häviämisen ja niinmuodoin imprialismin rauhallinen aikakausi. Jatkona tälle teorialle tekaisi Hilferding, suhteellisen vakaantumisen rohkaisemana, edellämainitun organisoidun kapitalismin teorian.

Leninin oppi imperialismista, joka syntyi leppymättömässä taistelussa sekä kautskylaisia keskustalaisopportunistisia että muita saman konkkaronkan marxilaisvastaisia teorioita vastaan, on ainoa oikea tieteellinen arvio kapitalismin nykyisestä vaiheesta. Ja nimenomaan lenininiläiseen oppiin imperialismista perustuu Kominternin oikea arvio vakaantumisesta.

Leninismin mukaan eivät imperialismin vaiheessa olevan kapitalismin olennaiset piirteet häviä. Imperialismi on kyllä kapitalismin uusi laatu, mutta se on kumminkin kapitalismia. Monopolikapitalismi, joksi vanha "vapaankilpailun" kapitalismi muuttuu, monimutkaistuttaa ja kärjistää kapitalismin edelleen säilyviä ristiriitoja ja vastakohtia. Ei voi tulla kysymykseenkään, että kapitalismi tässä vaiheessa voisi muuttua anarkian, kilpailun ja pulien kapitalismista järjestetyksi kapitalismiksi. Päinvastoinhan todellisuudessa kehitys kulkee: kaikki nämä piirteet kärjistyvät. Ei todellisuudessa, vaan yksinomaan sosialifasistin, opportunistin ja pasifistin päässä voi pesiä sellainen mahdottomuus, että imperialismin aikana voisi koittaa "kartellien sopimuksilla" rauhallinen aikakausi. Eikö imperialismin ajan kapitalismi ole tullut sotaisemmaksi ja väkivaltaisemmaksi? On ehdottomasti.

Lenininiläinen imperialismin teoria on näin ollen ase, jonka avulla, ja vain yksin sen avulla voidaan ymmärtää nykyisen kapitalismin ilmiöt ja tehdä oikeat johtopäätökset nykyisen kapitalismin liikunnosta.

Mutta ei voi ymmärtää lenininiläistä imperialismin teoriaa ilman siihen olennaisena osana kuuluvaa *kapitalismin epätasaisen kehityksen lakia imperialismin aikana.* Tämä laki on kapitalismin kehityksen laki sekä talouden että politiikan alalla imperialismin olosuhteissa — ei vähempää.

Lenin, analysoidessaan kapitalismin nykyistä vaihetta ja luodessaan imperialismin teorian, paljasti kapitalismin epätasaisen kehityksen lain imperialismin olosuhteissa.

Tätä lakia, jota tov. Stalin on myöhemmin erittäin ansiokkaasti kehittänyt ja konkretisoinut, ei Lenin esitä kirjassaan "Imperialismi" erikoisena lukuna. Kuitenkin tämän lain lukija näkee johtavana lankana läpi koko kirjan.

Epätasaisen kehityksen laki (s.o. epätasainen kehitys) osoittaa, kuinka todellisuudessa kapitalismi imperialismin vaiheessa liikkuu entistä kärjistyneemmissä ristiriidoissa ja vastakohdissa, jotka ovat ilmaus kapitalismin pääristiriidan kärjistymisestä. Se osoittaa, kuinka kapitalismin aikaisemmat ristiriidat ja vastakohdat ovat kohonneet imperialismin vaiheessa, mutta varsinkin kapitalismin sodanjälkeisen yleisen pulan oloissa, kärjistymisessään korkeammalle asteelle. Epätasaisen kehityksen laki, jota tässä koskettelemme, esiintyy yksinomaan imperialistisessa ajankohdassa. Se on kapitalismin tämän asteen tuote.

Jo Marx ja Engels puhuivat kapitalismin epätasaisesta kehityksestä, mutta se oli epätasaista kehitystä teollisuuskapitalismin, "vapaan kilpailun" kapitalismin olosuhteissa. Tähän epätasaiseen kehitykseen ei saa sekoittaa epätasaisen kehityksen lakia imperialismin aikana.

Tämän lain syntymiseen oli välttämätöntä, että vanha "vapaan kilpailun" kapitalismi kehittyi monopolikapitalismiksi (trustien, kartellien, ja syndikaattien kapitalismiksi). Monopoli, joka muodostaa imperialismin taloudellisen olemuksen, muodostaa sen pohjan, jolla epätasaisen kehityksen laki imperialismin olosuhteissa saa sille kuuluvat ominaisuudet, voiman ja ratkaisevan merkityksen.

Kapitalismin epätasainen kehitys ennen monopolikapitalismia ilmeni eri maiden, eri tuotantoalojen ja yksityisten yritysten epätasaisena kehityksenä. Tämä kehitys tapahtui pitkällisen ajan kuluessa, tasaisesti, ilman hyppäyksiä ja sotaisia selkkauksia maailman mittakaavassa.

Mutta monopolikapitalismin olosuhteissa epätasainen kehitys saa, monopolista johtuen, uusia laadullisia ominaisuuksia. Epätasainen kehitys ilmenee nyt rajuna hyppäyksellisenä ja sen mukana seuraa maailmaa käsittävien sotaisten selkkausten välttämättömyys ja laista tulee ratkaiseva laki, jota laatua epätasaisella kehityksellä ei aikaisemmin ollut.

Mutta kuinka johtuvat monopolista epätasaisen lain uudet laadulliset ominaisuudet? Voidaan sanoa, että lain luonteeseen vaikuttavat tekijät, jotka sisältyvät imperialismin viiteen leniniläiseen tuntomerkkiin, mutta kun viisi tuntomerkkiä ovat monopolin ilmenemisiä, niin voidaan sanoa laadullisten ominaisuuksien johtuvan monopolista.

Rajoitumme vastaamaan asetettuun kysymykseen kahdella monopolista johtuvalla tekijällä, joita tov. Stalin pitää tärkeimpinä. Ne ovat: ennen kuulumattoman nopea teknillinen kehitys, (2) ja se tosiasia, että maailman jako on suoritettu loppuun.

Näistä pääasiassa (muitakin tekijöitä, kuten jo sanottu, on olemassa) johtuvat kyseessä olevassa laissa esiintyvät uudet piirteet. Mutta tässä on varottava vajoamasta siihen virheeseen, että johtaisi näistä tekijöistä lain uudet piirteet, unohtaen pohjimmaisena syynä olevan monopolin, joka vuorostaan on syntynyt kapitalismin perusristiriidan yhteiskunnallisen tuotannon ja yksityisen anastuksen, liikunnon pohjalla.

Mitä tekniikalla on tässä tekemistä?

Monopoleilla, jotka ovat syntyneet tuotannon jättiläismäisen keskityksen pohjalla kapitalistisen kilpailun olosuhteissa on hallussaan suuret keskitetyt pääomat, tuloksena monopolikapitalismin aikana koskevasta työtätekevien riistosta. Kun tähän tulee lisäksi yhteiskunnan monia pääomia käsissään pitävät pankkipääoma, tapahtuu teollisuus- ja pankkipääoman yhtyminen finanssipääomiksi, tulee mahdolliseksi jättiläismäinen tekniikan kehittäminen (vaikka toiselta puolen monopoli pidättää tekniikan kehityksen, joka on pääpiirre imperialistisen ajan kapitalismin mätänemisessä). Tämä tekniikan suurenmoinen kehittämisen mahdollisuus helpoittaa yhden kapitalistiryhmän ja yhden maan saavuttamaan ja sivuuttamaan toiset ryhmät ja maat hyppäysmäisesti, ennenkuulumattoman nopeassa ajassa. Esim. jos Saksa sivuutti Englannin muutamassa vuosikymmenessä, niin Yhdysvallat sivuuttivat Englannin ja Saksan vieläkin lyhyemmässä ajassa ja näin tulee jatkumaan toinen toisensa sivuuttaminen.

Lakia valaisten tov. Stalin sanoo, ettei se vaikuta siten, että "toinen maa kulkisi toisen rinnalla, vaan hypähdellen, tunkien syrjään ne maat, jotka aikaisemmin olivat päässeet edelle ja vetäen uusia maita etualalle".

Tällä tavalla muuttuvat teolli-

suusalojen, trustien ja maiden jne, voimasuhteet. Kun tähän tulee toinen tärkeimmistä tekijöistä, nim. maailman jaon päättyminen imperialistivaltojen kesken, jolloin jakamattomia alueita ei enää ole, niin muuttuneet taloudelliset ja poliittiset voimasuhteet vaativat maailman uudelleen jakoa uusia voimasuhteita vastaavasti. Uusi jako ei tietysti tapahdu kaikessa sovinnossa karttojen ääressä istuen, vaan imperialistisella ryöstösodalla. Sota imperialismin aikana on epätasaisen lain näkökulmasta välttämätön kehityksen tulos. Väliaikaiset sopimukset valtioiden kesken ovat, kuten Lenin sanoo, hengähdysaikoja sotien lomassa.

Joukko monopolien ilmiöitä, joita emme tässä voi käsitellä, esiintyy epätasaisen lain sekä syynä, että seurauksena. Epätasainen kehitys, ei suinkaan heikkene, vaan päinvastoin voimistuu. Monopolien kehitys tapahtuu epätasaisen lain alaisena ja se vuorostaan voimistuttaa kehityksen epätasaisuutta. Siitä, että erikoisesti sodanjälkeisen kapitalismin olosuhteissa on havaittavissa lain voimistumista, voitaisiin esittää joukko esimerkkejä.

Kautskyn ultraimperialismin teoria ja tälle imperialismin viheliäiselle "arviolle" perustuva Hilferdingin organisoidun kapitalismin teoria, samoinkuin joukko muita sosialifasistisia ja opportunistisia teorioita, joita emme tässä voi käsitellä, kuten esim. Buharinin organisoidun kapitalismin teoria. Trotskin kapitalismin kehityksen stagnation (pysähdyksen) teoria, dekolonisationi-teoria jne, perustuvat kapitalismin imperialistisen asteen väärään arvioimiseen ja imperialismin ajan epätasaisen kehityksen lain käsittämättömyyteen. Jos kapitalismi imperialismin aikana kehittyisi tasaisesti, niin silloin voisi olla jotain puhetta rauhallisten sopimusten suuresta osuudesta imperialismin aikana ja organisoidusta kapitalismistakin. Mutta epätasainen kehitys monopolikapitalismin oloissa, sellaisena kuin Lenin ja Stalin ovat sen esittäneet, muodostuu kapitalismin kehityksen laiksi, joka tekee valtioiden väliset sopimukset ja talouden organisoimishankkeet siinä mielessä kuin sosialifasistit esittivät, mahdottomiksi.

On selvää, mikä tarkoitus on ultraimperialismin teorialla: keskellä maailmansotaa se tahtoi kylvää proletariaatin keskuuteen harhaluuloa, että parhaillaan riehuva sota on "omasta painostaan" viimeinen sota. Organisoidun kapitalismin teoria pyrki vetämään proletariaattia tukemaan porvaristoa sen pyrkimyksessä selviytyä kapitalismin yleisestä sodanjälkeisestä pulasta. Nämä teoriat palvelevat porvaristoa ja ovat siis proletariaatin vastaisia.

Viittasimme edellä, että kapitalismin epätasaisella laillä imperialismin olosuhteissa on ratkaiseva merkitys. Mitä se merkitsee? Ratkaisevaan merkitykseen sisältyy viime kädessä vallankumouksen ja sosialismin voiton mahdollisuus yhdessä maassa. Laki ratkaisee kapitalismin kohtalon kiertämättömästi proletariaatin vallankumouksen voitoksi. Imperialismin ajan epätasaisen kehityksen laki on leniniläisen proletaarisen vallankumouksen teorialle näinollen perustavaa luonnetta. Tätä selittää tov. Stalin seuraavasti:

"Epätasaisen kehityksen laki imperialismin aikana merkitsee hyppäyksellistä kehitystä... aika-ajoittaisia *jo jaetun* maailman jakoja sotaisten yhteentörmäysten ja sotaisten katastrofien järjestyksessä ja selkkausten syvenemistä ja kärjistymistä imperialismin leirissä, maailman kapitalismin rintaman heikentymistä, tämän rintaman murtumisen mahdollisuutta yksityisten maiden proletaarien toi-

mesta, sosialismin voiton mahdollisuutta yksityisissä maissa."

Näin on imperialismin ajan epätasaisen kehityksen lailla ratkaiseva merkitys proletaariselle vallankumoukselle. Voidaan sanoa, että leniniläinen oppi proletaarisesta vallankumouksesta nojaa Leninin oppiin imperialismista kapitalismin korkeimpana ja viimeisenä asteena ynnä epätasaisen kehityksen lakiin sekä taloudellisella että poliittisella alalla.

Epätasaisen kehityksen lakiin imperialismin aikana nojaa leniniläinen oppi "heikosta renkaasta" imperialismin ketjussa. Epätasaisen kehityksen vaikutuksesta aikakaudella, jolloin imperialismin maailmanjärjestelmässä ovat kypsyneet objektiiviset ehdot proletaariselle vallankumoukselle, syntyy siinä heikkoja kohtia, "heikko rengas", joka murtuu vallankumouksellisen proletariaatin ja sen liittolaisten painosta (Esim. Lokakuun vallankumous).

"Heikon renkaan" maaksi voi leniniläisen opin mukaan tulla sellainenkin maa, joka ei kuulu tuotantovoimien kehitykseltä korkeimpaan luokkaan. Sellaiseksi voi tulla maa, joka on porvarillis-demokraattisen vallankumouksen edessä. Näinollen ei vallankumouksen kypsyyttä ja "heikkoa rengasta" määritellä mekanisesti tuotantovoimista (kuten vanha II internationale teki), vaan epätasaisen kehityksen pohjalla tapahtuvien koko imperialismin järjestelmän ristiriitojen ja kunkin maan luokkavoimien ja luokkavastakohtien kehityksestä.

Mutta vain imperialismin, monopolikapitalismin olosuhteissa voi epätasaisen kehityksen laki saada "ratkaisevan merkityksen".

Epätasainen kehitys "vapaan kilpailun" kapitalismin aikana, ennen monopolikapitalismia, ei saanut "ratkaisevaa merkitystä". Siitä johtui, ettei vallankumouksen ja sosialismin voiton mahdollisuutta yhdessä maassa voitu asettaa. Proletaarinen vallankumous saattoi voittaa vain yhtäaikaa tapahtuvana vallankumouksena kehittyneimmissä kapitalistimaissa. Marx nimenomaan asetti kysymyksen tällä tavalla. Mm. kirjeessään Engelsille v. 1858 hän kirjoitti:

"Vaikeana kysymyksenä on meille seuraava: mannermaalla on vallankumous kiertämätön ja se saa viipymättä sosialistisen luonteen. Eiköhän se tule tässä pienessä nurkkauksessa nujerretuksi, ottaen huomioon sen, että valtavasti laajemmalla alueella porvarillisen yhteiskunnan liikunto kulkee yhä nousevassa suunnassa."

Tämä kannanotto oli sinä aikana aivan oikea. Porvarillinen yhteiskunta oli silloin nousukaudessa. Koko maailman mittakaavassa ei ollut kypsynyt ehtoja proletaariselle vallankumoukselle. Kapitalismi ei ollut silloin imperialismia — mätänevää, kuolevaa kapitalismia, kapitalismin viimeinen aste, proletaarisen vallankumouksen aatto. Kapitalismi ei ollut silloin monopolikapitalismia ja epätasainen kehitys ei voinut saada silloin "ratkaisevaa merkitystä" proletaariselle vallankumoukselle, kuten se nyt, monopolikapitalismin oloissa on saanut. *Jatk.*

J. GINDIN

Neuvostokauppa ja taistelu hintojen vääristelyä vastaan

TOTEUTTAEN mitä lujimmin ja johdonmukaisimmin maan teollistuttamisen, kollektiivitalouksien ja neuvostotilojen rakentamisen politiikkaa puolue on lopullisesti repinyt irti kapitalismin juuret maastamme, se on turvannut keinottelun taloudellisen perustan poistamisen ja yksityiskauppiaan syrjääntunkemisen tavaranvaihdon alalta.

Nämä historiallisen merkityksen omaavat puolueen leniniläisen politiikan voitot ovat luoneet poikkeukselliset edulliset mahdollisuudet valtion, kooperatiivien ja kollektiivitalouksien kaupan mitä laajimmalle kehittymiselle ja terveelle sosialistiselle kasvulle.

Ja meidän puolueemme, sen leniniläinen keskuskomitea ja puolueemme johtaja tov. Stalin kiinnittävät mitä vakavinta huomiota näiden mahdollisuuksien hyväksikäyttämiseen neuvostokaupan uudelle asteelle kohottamista koskeviin kysymyksiin, kauppa- ja kooperatiivikoneiston työn uudestijärjestämiseen, työläisten varustelun päättäväiseen parantamiseen.

Tov. Stalin, antoi jo puolueen XVI edustajakokouksessa selvän kuvauksen meidän kooperatiivijärjestömme työn ja varustelukoneiston toiminnan puutteellisuuksista ja koko rintamalla suoritettavan bolshevistisen hyökkäyksen ohjelmassa selvästi määritteli sosialismin hyökkäyksen sisällön ja tehtävät myöskin kaupan alalla.

Monet tämän jälkeen pidetyt puolueen keskuskomitean täysistunnot ovat kiinnittäneet puolueen ja työväenluokan huomiota tavaranvaihdon ja työläisten varustelun konkreettisiin kysymyksiin. Puolueen XVI edustajakokouksen jälkeen on tästä kysymyksestä tehty päätöksiä KK:n täysistunnossa joulukuussa 1930, toukokuussa 1931 (KK:n ja KKN:n julkilausuma osuustoiminnasta), lokakuussa 1931, XVII puoluekonferenssissa (helmikuussa 1932), KK:n syyskuun täysistunnossa viime vuonna sekä KK:n ja KKK:n yhdistetyssä täysistunnossa tämän vuoden tammikuussa.

Tämän lisäksi KK ja KKN tekivät viime vuonna mitä tärkeimpiä päätöksiä kollektiivitalouksien kaupan kehittämistä, viljan, lihan, voin ja vihannesten hankintamuotojen muuttamista koskevissa kysymyksissä; ja lopuksi on meillä KK:n ja KKN:n päätökset työläisten varustelun uudestijärjestämisestä, suljettujen jakelukooperatiivien muodostamisesta kooperatiivien verkostoon kuuluvista myymälöistä ja itsenäisten työläisten varusteluosastojen muodostamisesta suurimpien laitosten yhteyteen tarkoituksella täydellisesti yhdistää työläisten varustelu tuotannon etuihin, työn tuottavaisuuden kohottamista ja tuotteiden laadun parantamista koskeviin kysymyksiin.

Näiden toimenpiteiden tuloksena on huomattavasti laajentunut kulutustarpeiden tuotanto, tavaranvaihto on kasvanut, vähittäiskaupan myymäläverkosto laajentunut, on saatu tuloksia kollektiivitalouksien kaupan kehittämisessä. Kuluttajain palveleminen on kieltämättä parantunut.

Kuitenkin neuvostokaupan kehityksessä saavutetut tulokset ovat aivan riittämättömiä. Ne eivät vastaa puolueen tällä hetkellä sille asettamia vaatimuksia, ne eivät tyydytä kaupungin ja maaseudun työtätekevien joukkojen valtavasti kasvaneita vaatimuksia, *sillä koo-*

peratiivien kauppaelinten työssä on vielä mitä suurimpia puutteellisuuksia ja opportunistista vääristelyä sekä keinottelijain, nahkansaluoneiden ja nepmannihengen saastuttamien ainesten puolueen neuvostokaupan kehittämistä ajavan politiikan suoraa vastustamista.

Teollisuuden kasvu, maatalouden kollektivisoiminen, kevyen ja elintarveteollisuuden kehittyminen, maan tavaramäärän huomattava suurentuminen on taannut kaikki tarvittavat edellytykset tavaranvaihdon kasvulle ja työläisten varustelun huomattavalle parantamiselle. *Mutta tavaranvaihtoa johtavan koneiston joustamattomuuden tuloksena on tällä kertaa huomattavissa jommoistakin hidastumista tavaranvaihdossa ja vieläpä vissiä tavaran varastoitumista muutamissa piireissä, samalla kun toisissa piireissä tavaralla varustelu on sangen jännittynyttä.*

Kulutuskooperatiivien piirien välisissä varastoissa ja vieläpä Ukrainan, Leningradin alueen ja Pohjois-Kaukasian kaupunki- ja kyläverkostonkin varastoissa tavarajäännökset ensimmäisen neljänneksen loppuun mennessä kasvoivat huomattavasti vuoden 1933 tammikuun 1 p:nä olleisiin tavaramääriin verraten. Gormostorgan ja Mosobltorgan samoinkuin Moskovan kulutusosuuskuntien liitonkin varastoihin on kasaantunut huomattavan suuria määriä n.s. "vähemmän kysyttyä tavaraa".

Mistä tämä johtuu? Voidaanko ajatella, että meillä on — "kulutustarpeiden ylituotantoa", tai meillä muka on jo "markkinapula", kuten sanoivat muutamat huhtikuussa Moskovassa pidettyyn kauppaelinten edustajain neuvottelukokoukseen osallistuneet?

Tämä ei ole totta. Vain se, joka ei ymmärrä mitään tällä hetkellä markkinoilla vallitsevasta mitä monimutkaisimmasta tilanteesta, voi puhua markkinapulasta. Päinvastoin huolimatta siitä, että laajan kulutuksen tarpeiden valmistus viime vuonna huomattavasti kasvoi, huolimatta siitä että kulutustarpeiden valmistus huomattavasti kasvoi ei ainoastaan valtion teollisuuden linjalla, vaan myöskin koti- ja käsiteollisuuskooperatiivien linjalla, *valmistettujen kulutustarpeiden määrä on edelleenkin vielä ilmeisesti riittämätön kaupungin ja maaseudun työtätekevien joukkojen kasvaneisiin vaatimuksiin verraten.* Kulutusmarkkinoita kuvaavien uusien ilmiöiden sisältö on siinä, että meillä tapahtuvan työtätekevien joukkojen aineellisen ja kulttuurisen tason nousun kanssa ovat samalla jyrkästi kasvaneet kuluttajain vaatimukset valmistettujen tuotteiden *laatuun* ja lajitteluun nähden. Tätä kuluttajain vaatimusten kohoamista ei kuitenkaan ole seurannut vastaava tavarain laadun parantuminen, vaan onpa muutamiin tavaroihin, ja varsinkin käsiteollisuuskooperatiivien tuotteisiin nähden, viime aikoina huomattavissa laadun huonontumistakin. Tämä johtuu välinpitämättömästä yliolkaisesta kuluttajain etuihin suhtautumisesta, mitä on ilmennyt eri tuotannollisten järjestöjen työssä niiden käyttäessä rikollisesti hyväksi kysynnän valtavuutta ja tavarain riittämättömyyttä.

Kulutuskooperatiivien ja valtion kauppaelinten olisi pitänyt kuluttajain etujen järjestyneinä valvojina taistella tuotteiden laadun puolesta. Kuitenkin tavarain laadun puolesta käydyn taistelun asemesta kauppaelimet itse vaihdon suuruutta tavoitellessaan sallivat ja jopa suoraan edistävätkin tuotteiden laadun huonontumista. Tällaista neuvostokaupan yhden tärkeimmän periaatteen vääristelyä ilmenee erikoisesti molemminpuolisessa kilpailussa ja pörssikeinottelussa, jota kauppaelimet ovat sal-

lineet tapahtua niinsanottujen omien hankintojen laajetessa.

Kun tarkastelee varusteluverkoston haltuun kasaantuneita eri tavaralajien ylijäämiä, niin kaikkialla tapaa huonosti valikoituja ja huonolaatuisia tavaroita, jotka ovat pääasiassa käsiteollisuuskooperatiivien tuotteita. Niinpä esim. Moskovan varusteluverkostolle on tällä hetkellä varastoitunut suuri määrä huonekaluja, jotka ovat suurimmaksi osaksi kallishintaisia käsiteollisuustuotteita. Varastoihin on jäänyt myöskin erilajisia käsiteollisuuskooperatiivien valmistamia kankaita, valmiita vaatteita ja päähineitä, hajuvesi- ja korutavaroita.

Neuvostoliiton Tp.KK:n ja KKN:n elokuun 23 p:nä 1932 käsiteollisuus- ja elinkeinokooperatiiveista tekemässä päätöksessä määriteltiin selvästi käsiteollisuustuotannon tehtävät ja kehitystie meidän maassamme. Tämän päätöksen käytännöllisen toteuttamisen perustalla *käsiteollisuuskooperatiivit kohottivat viime vuoden aikana suuresti tuotteittensa määrää, varsinkin laajan kulutuksen tarpeiden valmistusta, ne kykenivät liittämään ympärilleen valtavan joukon hajallaan olevia käsityöläisiä* ja näillä saavutuksillaan huomattavasti myötävaikuttivat työväenluokan sekä kaupungin ja maaseudun työtätekevien aineellisen ja kulttuurisen tason parantamiseen.

Mutta samalla monet arttelit- ja käsiteollisuuskooperatiivien liitot sallivat mitä räikeintä Neuvostoliiton Tp. KK:n ja KKN:n tuotannollisten kooperatiivien toimintaa koskevan päätöksen vääristelyä, rikkovat neuvostovallan hintapolitiikkaa ajaen *työssään nepmannimaisia keinottelupyrkimyksiä.* Tämän tuloksena paisuvat tuotannollisten kooperatiivien eri tuotteiden hinnat: huonekalujen, valmiiden vaatteiden, korutavarain, päähineiden, nahkajalkineiden y. m. hinnat.

Keinottelutarkoituksessa tapahtunut hintojen kohottaminen, joka ei ole saanut vastaiskua niiden valtion ja kooperatiivien kauppaelinten taholta, jotka ovat ostaneet näitä tavaroita sallimattoman korkeilla hinnoilla, on ollut yhtenä syynä siihen, että niin varusteluverkosto kuin itse teollisuuskooperatiivitkin ovat huomattavassa määrin täyttyneet näillä tuotteilla.

Tästä kulutusmarkkinoilla muodostuneesta tilanteesta on tehtävä joukko määrättyjä johtopäätöksiä.

Tavaroiden hankintaverkoston on ennen kaikkea käytävä päättävästi, todella bolshevistista taistelua tuotteiden korkean laadun ja neuvostovallan hintapolitiikan kiinteän toteuttamisen puolesta. Kaikista keinottelupyrkimyksiä verhoavista ja suojelevista toimenpiteistä on ehdottomasti tehtävä loppu. *Käsityöartteleilla, jotka aliarvioivat ja vääristelevät puolueen ja hallituksen päätöksiä ja sallivat keinottelu- ja nepmannipyrkimyksiä työssään, ei voi olla paikkaa meidän tuotannollisten kooperatiiviemme joukossa.* Tuotannollisten kooperatiivien työ on kokonaan alistettava valmistettavien tuotteiden laadun parantamiseen.

Taistelu laadun, valikoinnin ja neuvostohintojen puolesta — sen on oltava kooperatiivilinjalla työskentelevien puolueenjäsenten kaiken työn keskuksena. Tässä suhteessa tulee näytellä valtavaa osaa niiden puolueen ja hallituksen tärkeimpien päätösten bolshevistisen toteuttamisen, jotka koskevat hintoja ja hintojen asettamista tuotteille, jotka on valmistettu niin valtion antamista kuin keskittämättömässä järjestyksessä hankituista raaka-aineista (katso SNTL:n KKN:n päätöstä tuotannollisten ja invaliidien kooperatiivien tuotteiden hinnoista huhtik. 26 p:ltä 1933). Muutamilla paikkakunnilla

tavaranvaihdossa ilmenevän pysähdyksen on tultava vakavaksi varoitukseksi sekä tavaranhankintaelimille ja teollisuudelle että myöskin tuotantokooperatiiveille. On välttämätöntä kiinnittää heti mitä tarkinta huomiota tavarain varastoitumiseen eri piireissä, ryhdyttävä päättäväisiin toimenpiteisiin sen suurenemisen ehkäisemiseksi ja keskitettävä kaikki voimat tämän ilmiön poistamiseen.

II.

Joulukuussa 1930 antoi KK:n ja KKK:n yhdistetty täysistunto seuraavan arvioinnin kooperatiivien työstä:

"Tärkeimpiä kulutuskooperatiivien puutteellisuuksia ovat: "eräänlaisen nepmannihengen" ilmeneminen työssä, itsevirtauksen byrokratismin ja opportunismin ainekset käytännössä, jotka johtavat tavarain varastoitumiseen tavaranpuutteen vallitessa, koneiston turmeltumiseen vieraillä, jopa tuholaisaineksillakin, työn heikkous yhteiskunnallisen ruokailun järjestämisessä ja kuntoonlaittamisesta, osuustoiminnallistutettujen joukkojen heikko osallistuminen kulutuskooperatiivien työnkontrollointiin ja johtoon ja kehitetyn itsekritiikin puuttuminen".

Kuluneiden kahden vuoden aikana on suoritettu joukko mitä tärkeimpiä toimenpiteitä ja luotu hyvät edellytykset kauppamme, ja erikoisesti kooperatiivien kaupan kehittymiselle.

Kulutuskooperatiivien tavaravarat ovat varsinkin keskitettyjen fondien linjalla huomattavasti suurentuneet sen perustalla, että kulutuskooperatiiveille on myönnetty oikeus käydä kauppaa ei vain normeeratuilla tavaroilla, vaan myöskin kalliin hinnan tavaroilla niin kaupungissa kuin maaseudullakin.

Tukkukauppaverkoston uudestijärjestämisen yhteydessä kulutuskooperatiiveille myönnettiin oikeus järjestää laaja piirienvälinen tukkuvarastoverkko kooperatiivien alemman verkoston palvelemisen parantamiseksi. Kulutuskooperatiivien tukkukauppavarastoja on tällä hetkellä kaikilla Neuvostoliiton alueilla yhteensä yli kolmesataa. Monilla paikkakunnilla niiden hallussa on enemmän kuin puolet maaseudun kulutuskooperatiivien vähittäiskaupan vaihdosta. Koko Neuvostoliiton alueella kulutuskooperatiivien piirienväliset varastot varustavat 35% maaseudun kulutuskooperatiivien vähittäiskaupan vaihdosta.

Ensi kertaa on järjestetty suuria teollisuuden tukkuvarastoja, jotka on spesialisoitu tärkeimpiä erilajin tavaroita varten kuten puuvillakankaat, jalkineet, valmiit vaatteet, kumituotteet ja joukko tärkeimpiä elintarvetuotteita (sokeri, kala, jauhot, suola, ym.); nämä varastot tyydyttävät välittömästi kulutuskooperatiivien piirienvälisten tukivarastojen ja alemman vähittäiskauppaverkoston tarpeita.

Työläisten varusteluosastojen järjestämisen jälkeen kulutuskooperatiivit asiallisesti vapautuivat monien suurimpien työlaitosten työläisten, palveluskuntalaisten ja heidän perheidensä palvelemisesta, mikä teki mahdolliseksi palvella paremmin muuta työväestön osaa sekä myöskin maaseudun kollektivisteja ja yksityistalollisia.

Vuonna 1932 tehdyissä hallituksen päätöksissä on määritelty hintalisäykset, joita muutamista tavaroista myönnetään tavaranhankintaverkostolle, joten sen aavulla luotiin tuku-ja vähittäiskaupan elimille kannattavat toimintaedellytykset kaupan käymiseksi sellaisilla tavaroilla, jotka ennen tuottivat tappiota (sokeri, paloöljy, tupakka, puuvillatuotteet, jalkineet, korutavarat ym.).

Näiden mitä tärkeimpien toimenpiteiden toteuttamisesta huo-

limatta meidän kauppa-kooperatiivikoneistomme työssä on paljon puutteellisuuksia, ja nimenomaan — tavaranhankintaverkosto yhä vieläkin siirtyy hyvin hitaasti tavarain mekaanisesta jakelusta kulttuurisen neuvostokaupan metodeihin. Näihin saakka on säilynyt tapa lähettää moniin piireihin tavaroita mekaanisesti eikä täydellisesti toteuteta KK:n ja KKN:n päätöstä maaliskuun 23 p:ltä 1932, missä korostetaan teollisuustavarain tukkuvarastojen ja kulutuskooperatiivien piirienvälisten tukivarastojen työn merkitystä tarvittavien tavaralajien ja laadun valinnassa alempaa kauppaverkostoa ja ensi kädessä maaseudun kulutuskooperatiiveja varten. Edelleenkin lähetetään maaseudun kulutuskooperatiiveille tavaroita ottamatta huomioon eri piirien tarpeita, tavarain laadun huonoutta ja valinnan tarkoituksettomuutta, ja kun kulutuskooperatiivien elinten johtajat alkavat valittaa pakollisesta eri tavaralajien vastaanottamisesta ja tavarain mekaanisesta lähettämisestä, niin he unhottavat, että huomattava osa syystä lankeaa heille itselleen.

Todellisen neuvostokaupan kehittymisen perusehtona on mekaanisen tavarain lähetyksen poisjuuriminen niin teollisuustavarain tukkuvarastojen kuin kulutuskooperatiivien piirienvälisten tukivarastojenkin toiminnasta.

Tukkuverkoston työtä johtavien kommunistien on muistettava, että suurimman vahingon aiheuttavat juuri ne teollisuustavarain ja kulutuskooperatiivien varastojen johdosta huolehtivat työntekijät, jotka puolueen ja hallituksen lukuisista päätöksistä huolimatta jatkavat tavarain mekaanista lähettämistä kaupungin ja maaseudun alemmalle vähittäiskauppaverkostolle. Siitä on tehtävä päättäväinen loppu.

Puolueen puhdistuksen aikana on kauppa- ja kooperatiivikoneistossa työskenteleviä kommunisteja tarkastettaessa otettava selville, miten he ovat kyenneet uusimaan alemman verkoston työn puolueen lukuisten päätösten mukaisesti, missä määrin he ovat kyenneet juurimaan pois käytännöllisessä työssään tavarain mekaanisen lähettämisen paikkakunnille ja ovatko he käytännössä turvanneet tavarain valinnan alemmalle kauppaverkostolle lajin ja laadun kelpoisuuden mukaan.

III.

Suurimpana puutteellisuutena kulutuskooperatiivien ja valtion kaupan johtavien elinten toiminnassa on se, että ne *johtavat liiaksi hallinnollisin* määräyksin alueiden ja aluepiirien liittoja, Tsentrosojusin eri alojen alueyhtymiä, sekä myöskin se, että piiriliittojen taholta puuttuu alemman kauppaverkoston — kaupungin ja maaseudun kulutuskooperatiivien ja suljettujen työläiskooperatiivien johto. Piiriliitot, joiden tulisi pääasiassa johtaa maaseudun kulutuskooperatiivien operatiivista ja kauppatoimintaa, ovat tällä hetkellä monissa piireissä miltei kokonaan toimettomina. Tämä johtuu siitä, että kulutuskooperatiivien tukivarastojen piireihin muodostamisesta pitäen maaseudun kulutuskooperatiivit ovat enemmän sidotut näihin tukivarastoihin ja huomattavassa määrin joutunut pois piiriliittojen vaikutuksen alaisuudesta, ja viimeksimainitut faktillisesti vetäytyneet syrjään kulutuskooperatiivien kauppatoiminnasta. Jotkut jo puhuvatkin, että eikö ole tarkoituksenmukaisempaa lakkauttaa piiriliitot, alistaen maaseudun kulutuskooperatiivit kulutuskooperatiivien piirienvälisten tukivarastojen alaiseksi. Tämä ajatus pisti esiin mm. eräiden Tsentrosojusin yhteydessä pidetyn piiriliittojen edustajain neuvottelu-

kokoukseen osallistuneiden puheenvuoroissa. Tällaiset puheet ovat ehdottomasti vahingollisia. Piirienväliset tukivarastot eivät nykyisin kykene palvelemaan koko maaseudun kulutuskooperatiivien verkostoa, eikä rajoitu pelkkää tavarain myyntiä koskevaksi se johto, joka tällä hetkellä on välttämätöntä tälle mitä tärkeimmälle meidän kulutuskooperatiiviemme alemmalle verkostolle.

Ja vaikka piirienvälistä tukivarastojen verkostoa jyrkästi laajennettaisiinkin ja se kykenisi valtaamaan tukkukauppansa piiriin koko Neuvostoliiton maaseudun kulutuskooperatiivit, niin silloinkaan ei voida ottaa puheeksi piiriliittojen lakkauttamista, joiden työtä ei ole supistettava, vaan päinvastoin huomattavasti lujitettava. Kulutuskooperatiivien piirienvälisten tukivarastojen on myytävä maaseudun kulutuskooperatiiveille tavaroita, turvaten niille tarvittavan valintamahdollisuuden lajiin ja laatuun nähden. Piiriliittojen puolestaan on tultava maaseudun kulutuskooperatiivien kaupan järjestäjiksi, annettava niille jokapäiväistä käytännöllistä apua niiden kauppatoiminnassa elävän ohjauksen ja työn kontrolloinnin kautta.

Suureksi puutteellisuudeksi tavaranhankintaverkostossa on katsottava se, että monien kauppaelinten finanssiasema on epätyydyttävä, kannattamaton, onpa monien maaseudun kulutuskooperatiivien toiminta tappiollistakin. Leningradin alueella melkein 80% maasedun kulutuskooperatiiveista päätti viime vuoden vajauksella. Tämä kaupungin ja maaseudun monien kulutuskooperatiivien kannattamattomuus aiheutuu taloudellisen kannattavaisuuden noudattamisen puutteesta työssä, epätaloudellisuudesta ja rikollisesta välinpitämättömyydestä kulutuskooperatiiveissa ilmeneviä kavalluksia ja rosvoamisia kohtaan.

Tavaranhankintaverkoston kulujen suurimman luokan muodostavat kuljetusmenot. Tavaran rahtauskulut monissa kaupunkien ja maaseudun kulutuskooperatiiveissa ylittävät 2-3 kertaa suunnitelmissa edellytetyt erät. Kulutuskooperatiiviverkoston elimet ovat velvolliset tekemään tästä välttämättömät yhteenvedot ja *alkamaan päättäväisen ja järjestelmällisen taistelun kuljetuskustannusten alentamiseksi.* Kuljetuskustannukset suurenevat jyrkästi sen takia, että tässä kysymyksessä on vallalla sattumavaraisuus ja repivien keinottelupyrkimysten salliminen, joita usein ilmenee monien yksityistalollisten, vieläpä joidenkin kollektivistien ja yksityisten kollektiivitalouksienkin taholta, jotka kuljettavat kooperatiivien tavaroita.

Samalla kun käydään päättäväistä taistelua keinottelua vastaan tavarain kuljetuksessa, on välttämätöntä ryhtyä oman kuormaston järjestämiseen, joka suuresti huojentaa kuljetuskustannuksia, kuten paikkakunnilta saatu kokemus osoittaa.

Taloudellisen kannattavaisuuden juurruttamisen eri kauppalaitosten työhön, päättäväisen taistelun kavalluksia ja rosvoamisia vastaan on taattava tavaranvarusteluverkoston kannattavaisuus. Tällä alalla suoritetut toimenpiteet ovat aivan riittämättömiä. Mutta luulisihan näiden toimenpiteiden päättäväisen toteuttamisen muodostavan valtion ja kooperatiivien johtavien kauppaelinten tärkeimmän huollettavan asian.

Taistelussa rosvouksia ja kavalluksia vastaan on välttämättä käytettävä hyväksi nyt suoritettavaa *kulutuskooperatiivien kaaderien itsetarkastusta,* on saatava aikaan oikeaan aikaan ja tarkasti suoritetun tärkeimpien ja erikoisemmin

markkinoilla riittämättömien tavarain kappaleittainen luettelointi ja vedettävä rikosoikeudelliseen ja puoluelinjalla tapahtuvaan edesvastuuseen ei yksinomaan välittömät syylliset, vaan myöskin kaikki ne jotka toimettomuudellaan auttavat kavalluksia ja rosvouksia. Erikoista huomiota on kiinnitettävä tilivastuunalaisuuden lujittamiseen hankintaverkostossa, balanssien aikanaan esittämiseen ja aika-ajoittain faktillisten jäännösten poistamiseen.

IV.

Neuvostokaupan bolshevistinen asettaminen vaatii *kuluttajain kulttuurista palvelemista ja neuvostovallan hintapolitiikan tiukkaa noudattamista.* Tässä suhteessa tavataan erittäin paljon vääristelyjä, jotka ovat todistuksena siitä, että "nepmannihenkeä" ei ole poistettu tavaranvarusteluverkostosta, vaan että se päinvastoin on löytänyt itsellensä lujan pesäpaikan meidän kauppa- ja kooperatiivikoneistomme monissa renkaissa.

Siihen, miten välttämätöntä on perinpohjin hävittää tämä "nepmannihenki", joka on yhtenä suurimpana syynä neuvostokaupan periaatteiden ja neuvostovallan hintapolitiikan väärristelyyn, kiinnitti KK:n syyskuun (1932) täysistunto mitä vakavinta huomiota:

"Puolueen osoituksilla siitä, että kooperatiivien työssä ilmenee jommoistakin nepmannihenkeä, on neuvostokaupan kehittämisen olosuhteissa aivan erikoinen merkitys. Kaikkien nepmannihengen ilmenemismuotojen perinjuurinen poistaminen, päättäväinen taistelu keinottelutarkoituksessa tapahtuvaa hintojen kohottamista, kavalluksia, itsevarustelua ja erikoisesti rosvouksia vastaan kauppakoneistossa on puolueen ja neuvostoelinten yksi tämän hetken perustehtävä".

Näihin saakka ei kauppa- ja kooperatiivikoneisto ole toteuttanut riittävässä määrin tätä mitä tärkeintä puolueen ohjetta. Tuloksena onkin lukuisia faktoja porvarillisten, nepmanni- ja keinottteluhenkisten väärristelyjen ilmenemistä tavaranhankintakoneiston työssä.

Niinpä esim. GORT'in Ryibinskin osasto sai tämän vuoden alussa kalliilla hinnalla suuren määrän tavaroita — karttuunia, trikoota, ompelulankaa ym. Tavaranhankintaverkostolla ei ole oikeutta tehdä kalliin hinnan tavaroita myydessään mitään hintalisäyksiä omaksi hyväkseen, sillä kauppaneuvoston kulujen peittämiseksi teollisuuselimet antavat myyntihinnoistaan määrätyn alennuksen. Tästä huolimatta GORT:in Ryibinskin osastossa työskentelevät keinottelija-ainekset asettivat koko tälle tavaramäärälle *laittoman aina 21 prosenttiin asti nousevan hintalisäyksen.* Tällä tavalla keinotellen tavarat myytiin vähittäiskaupassa korotetuilla hinnoilla ja kuluttajilta kiskottiin laittomasti huomattavia summia.

KK:n elinten suorittamassa tarkastuksessa todettiin, että GORT'in Ryibinskin osasto ei vain sallinut neuvostovallan hintapolitiikan väärristelyä, vaan myöskin harjoitti varastojen luvatonta hävittämistä, itsevarustelua ja muita väärinkäytöksiä.

Laittomat hintalisäykset ja liikekustannusten asettamiset muodostavat muutamille kauppa- ja kooperatiivikoneiston työntekijöille mieluisen neuvostovallan hintapolitiikan väärristelymetodin. Niinpä Moskovan alueen Kolomenskin piirin metsätyöläisten kooperatiivin hallinnon puheenjohtaja Saharov ja kauppaosaston johtaja Kirilov harjoittivat *laitonta hintalisäysten asettamista muutamille tärkeimmille kulutustavaroille.* Tässä metsätyöläisten kooperatiivissa

myytävälle kangastavaralle oli asetettu 39% hintalisäys säädetyn 4% asemasta, jalkineille 26 % lisäys 10,8 % asemasta, ja kondiittorituotteille laiton, kauppaelimien hyväksi menevä hintalisäys teki kokonaista 65%. Lyhyessä ajassa tämä metsätyöläisten kooperatiivi kiskoi kuluttajilta laittoman hintalisäyksen avulla 5.200 ruplaa.

Nämä vääristelyt hintapolitiikan alalla olivat, kuten ensimmäisessäkin ylempänä mainitussa esimerkissä, vain yhtenä renkaana siinä vääristelyjen ketjussa, minkä kontrollikomitean ja TTT:n elimet paljastivat mainitussa metsätyöläisten kooperatiivissa.

Leningradissa yksi sikäläisen GORT'in piirikonttori kohotti mielivaltaisesti hedelmähillon (povidlan) hinnan 3 rup. 60 kopeekasta 5 ruplaan kilolta. Monille muille tuotteille asetettu *hintalisäys nousi 200—300 prosenttiin.* Lyhyessä ajassa kiskottiin kuluttajilta 22.784 ruplaa. Sama konttori harjoitti myöskin tavaran vaihtamista toisiin tavaroihin.

On täysin selvää, että puoluekirjan omaavilla poroporvareilla, jotka ovat nepmannihengen läpitunmia ja jotka rikkovat neuvostovallan hintapolitiikkaa, ei ole sijaa puolueessamme eikä kauppa- ja kooperatiivikoneistossamme. Smolnan piirin kontrollikomitea ja TTT menettelivät oikein ottaessaan pois työstä, erottaessaan puolueesta ja antaessaan oikeuteen konttorin johtajan apulaisen Nosovin ja tukivaraston johtajan Kofyirinin.

Neuvostokaupan myyntipöydän takana seisovat keinottelijat muodostavat sietämättömän pahan meidän tavaranvaihtoverkostossamme. Laittomilla hintalisäyksillään, väärällä hintojen asettamisella ja väärinmittauksella he iskevät kuluttajain kipeimpiin etuihin ja perin juurin repivät rikki neuvostokaupan perusteet. Entistä armottomampaa tulee olla taistelumme keinottelijoita ja niitä opportunistisia suunsoittajia vastaan, jotka puhuvat kauppakoneiston eri renkaiden kannattamattomuudesta, muutamilla tavaroilla käytävän kaupan tappiollisuudesta. Tämän näköjään viattoman suunsoiton taakse kätkeytyy mitä anteeksiantamattomin ja katalin *luokkavihollisen ideologia, joka pyrkii neuvostovallan kulttuurisen kaupan tuhoamiseen ja tuottamaan vahinkoa työtätekevien tärkeimmille eduille.* Kauppa- ja kooperatiivikoneistossamme ilmenevien keinottelupyrkimysten on kohdattava mitä päättäväisin vastaisku, sillä "*neuvostokauppa on kaupan käyntiä ilman kapitalisteja — ilman pieniä ja suuria kapitalisteja, se on kaupan käyntiä ilman pieniä ja suuria keinottelijoita*" (Stalin).

(*Jatkuu*)

Katsauksia

NEUVOSTOLIITON RAUHANPOLITIIKASTA kirjoitti "Leningradin Pravda elokuun 1 päivän numerossaan seuraavaa:

Nykyisen äärimmilleen kärjistyneen kansainvälisen tilanteen taustalla työntyy erittäin kirkkaana esiin Neuvostoliiton osuus poikkeuksellisen tärkeänä kansainvälisenä tekijänä taistelussa rauhan puolesta. Tätä taistelua on neuvostovaltiomme käynyt olemassaolonsa ensimäisistä päivistä saakka — alkaen rauhan dekreetistä, joka hyväksyttiin neuvostojen toisessa yleisvenäläisessä edustajakokouksessa marraskuun 8 päivänä vuonna 1917. Yhtenä tämän rauhanpolitiikan muotona ovat olleet neuvostohallituksen yhtämittaisesti tekemät ehdotukset suorittaa joko täydellinen tai osittainen aseistariisuminen — ensi kerran Moskovan konferenssissa v. 1932, johon osallistuivat Neuvostoliiton ohella Puola, Latvia, Viro ja Suomi, sekä sittemmin Genevessä vuosina 1927—28. Kuitenkin, kapitalistimaiden hallitukset ovat poikkeuksitta hylänneet kaikki nämä ehdotukset.

Kuluneena vuonna — kansainvälisten ristiriitojen ennenkuulumattoman kärjistymisen vuotena — tehtiin Neuvostoliiton edustajien taholta jälleen koko joukko uusia tarmokkaita esiintymisiä ehdotuksilla, joiden tarkoituksena on rauhan säilyttäminen ja turvaaminen.

Rinnakkaisesti tämän kanssa Neuvostoliitto on järkkymättä jatkanut edelleenkin rauhan politiikkaansa välittömissä vuorovaikutuksissaan kaikkien kapitalistimaiden ja ennen kaikkea naapurimaittensa kanssa.

Poikkeuksellisen tärkeän merkityksen omaavat tässä suhteessa hyökkäämättömyyssopimukset, joita Neuvostoliiton alotteesta on viime vuoden kuluessa solmittu Neuvostoliiton rajamaiden kanssa. Alkuvuonna 1932 allekirjoitti Neuvostoliitto tällaiset hyökkäämättömyyssopimukset Viron, Suomen ja Latvian kanssa.

Heinäkuun 25 p:nä v. 1932 allekirjoitettiin hyökkäämättömyyssopimus Puolan kanssa, ja marraskuun 29 p:nä v. 1932 hyökkäämättömyyssopimus Ranskan kanssa.

Johdonmukaisella rauhanpolitiikallaan Neuvostoliitto on saanut säännöstellyiksi kaikki ne konfliktit, joita vuosien 1931 — 1932—1933 kuluessa on syntynyt Kaukaisessa Idässä. Tätä rauhanpolitiikkaansa jatkaen ja haluten saada poistetuksi ne syyt, jotka aiheuttavat konflikteja Neuvostoliiton ja Japanin välillä, neuvostohallitus ehdotti Japanille ja Mandshou-golle, että ne ostaisivat Itä-Kiinan rautatien. Ja kesäkuun 26 pnä v. 1933 avattiinkin Tokiossa Neuvostoliiton, Japanin ja Mandshou-gon edustajain konferenssi, jonka tarkoituksena on lopullisesti säännöstellä tämä kysymys.

Kiinan hallitus, joka joulukuussa v. 1927 katkaisi kaikki suhteensa Neuvostoliiton kanssa, on ollut pakotettu luopumaan tästä politiikastaan. Joulukuun 12 p:nä v. 1932 Kiina palautti jälleen normaaliset diplomaattiset ja taloudelliset suhteensa Neuvostoliittoon.

Helmikuun 6 päivänä vuonna 1933 Geneven aseistariisumiskonferenssissa Neuvostoliiton edustajisto julkaisi "Julistuksen kansojen oikeuksista", jossa ehdotti solmittavaksi kansainvälinen sopimus agressorin (hyökkäävän puolen) määrittelystä, jolla tuomittaisiin kaikenlaiset tunkeutumiset ja hyökkäykset vieraan maan alueelle, tapahtukoonpa ne sitten millä motiiveilla tai tekosyillä tahansa. Tätä ehdotusta vastaan esiintyivät erikoisestikin Englannin ja Japanin edustajat. Kuitenkin, ottaen huomioon sen syvän myötämielisyyden ja vaikutuksen, minkä tämä neuvostoedustajiston rauhanaatetta ajava ehdotus sai aikaan kapitalistimaiden työtätekevien miljoonaisten joukkojen keskuudessa, konferenssi ei uskaltanut yksinkertaisesti hyljätä sitä. Toukokuun 24 päivänä v. 1933 aseistariisumiskonferenssin turvallisuuskysymyksiä käsittelevä komissia äänten enemmistöllä, Englannin ja Japanin edustajain äänestäessä sitä vastaan, hyväksyi neuvostoedustajiston tekemän ehdotuksen hyökkäävän puolen määrittelystä.

Lontoon talouskonferenssissa neuvostoedustajisto teki ehdotuksen, että solmittaisiin kaikkien maiden välillä sopimus taloudellisesta hyökkäämättömyydestä ja esityksen, että Neuvostoliitto voi laajentaa tuon-

timahdollisuuksiaan muista maista. Kesäkuun 14 p:nä v. 1933 Neuvostoliiton edustajisto ilmoitti, että Neuvostoliitto voi aivan lähiaikoina ostaa 1 miljaardin dollarin arvosta tavaroita, ehdolla että sille myönnetään pitempiaikaista luottoa ja että Neuvostoliiton ulkomaaviennille luodaan normaaliset olosuhteet, mikä tietenkin voisi huomattavasti pienentää maailmaan kasaantuneita tavaravarastoja. Kuitenkin molemmat nämä neuvostoedustajiston tekemät ehdotukset haudattiin yleismaailmallisen talouskonferenssin alakomissioihin.

Siitä huolimatta **neuvostodiplomatia on saavuttanut joukon uusia loistavia voittoja taistelussaan rauhan puolesta.** Heinäkuun 5 päivänä v. 1933 Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liitto allekirjoitti Lontoossa **kaksi sopimusta hyökkäävän puolen määrittelystä.** Toisen niistä ("kahdeksan valtion sopimuksen") allekirjoittivat Neuvostoliiton rajamaat — **Puola, Turkki, Persia, Afganistan, Latvia, Viro ja Rumania. Suomi ja Liettua ovat myöhemmin myöskin yhtyneet** tähän sopimukseen. Molemmat sopimukset hyökkäävän puolen määrittelystä sisältävät seuraavanlaisen pykälän: "Ei minkäänlaiset poliittiset, sotilaalliset, taloudelliset tai muunluontoiset perustelut voi olla hyökkäyksen puolustuksena tai anteeksipyyntönä". Samalla solmittiin niinsanottu "viiden valtion" sopimus, jonka Neuvostoliiton lisäksi allekirjoittivat **Turkki, Tshekko-Slovakia, Jugoslavia ja Rumania.** Tämä sopimus on sisällöltään samanluontoinen kuin edellinenkin. Se on avoinna kaikille valtioille, jotka haluavat yhtyä siihen, eikä ainoastaan toisiinsa rajoittuvien maiden kesken.

Alleviivaten siten vilpittömän ja johdonmukaisen rauhanrakkautensa, Neuvostoliitto toukokuun 5 p:nä v. 1933, t.s. Hitlerin valtaantulon jälkeen, uudisti **Neuvostoliiton ja Saksan välillä voimassa olleen Berlinin sopimuksen,** jonka pohjalla on useiden vuosien aikana säännöstelty kaikki Neuvostoliiton ja Saksan väliset suhteet. Aivan samoin toukokuun 6 p:nä v. 1933 Neuvostoliitto solmi uuden kauppa- ja luottosopimuksen Italian kanssa.

Valtavan voiton saavutti Neuvostoliitto murskaamalla Englannin kovakalloisten yritteet järjestää Neuvostoliittoa vastaan taloudellisen saarron, kieltämällä neuvostotavaroiden tuonnin Englantiin. Sen jälkeen, kun kauppasuhteet olivat olleet melkein kolme kuukautta rikki, Englannin hallitus heinäkuun 1 p:nä v. 1933 peruutti tuontikiellon ja uudisti neuvottelut kauppasopimuksen solmiamisesta Neuvostoliiton kanssa.

Viime päivät on jälleen merkittävä Neuvostoliiton rauhanpolitiikan uutena voittona — diplomaattisten suhteiden palauttamisella Neuvostoliiton ja **Espanjan** välillä, joka viimemainittu on koko 16 vuoden ajan **kieltäytynyt** tunnustamasta Sosialistista Neuvostotasavaltojen liittoa.

UUDET VESITIET. Ensimmäisen viisivuotisen valtavassa suunnitelmassa oli annettu huomattava sija vesiteittemme kehittämiselle. Vanhojen kulkureitteinä käytettyjen jokien hyväksikäyttöä oli laajennettava, ne oli uudestijärjestettävä, luotava kymmeniä uusia vesiteitä, jotta maan teollistuttamiselle saadaan avatuksi uusia piirejä, jotta viljan, koneiden, raaka-aineiden, naftan, rakennustarpeiden joukkokuljetukselle avataan uusia teitä, jotta taloudelliselle ja kulttuuriselle rakennustyölle etäisillä seuduilla ja takapajuisissa piireissä luodaan entistä paremmat edellytykset. Viisivuotissuunnitelma antoi maalle uudet piirteet, viisivuotissuunnitelma muutti meidän vesiteittemme ulkonäön. Mutta kaikkein huomattavimman seikan meidän vesiliikenteemme kehityksessä muodostaa kahden valtavan keinotekoisen vesitien rakentaminen: Valkeanmeren—Itämeren kanavan, joka yhdistää kaksi merta, sekä Dnjeprin padon ja sulkujen rakentaminen, joiden avulla Dnjepr muuttui koko juoksultaan kulkukelpoiseksi joeksi.

Viime kesäkuun 29 p:nä rakennustöiden suorittajat raportteerasivat puolueelle ja hallitukselle, että Valkeanmeren — Itämeren kanava on valmis. Maa saa uuden vesitien. Kulkien vastarakennettujen kanavien ja sulkujen kautta, jokia ja järviä pitkin, joiden vedenpintaa on paikallisista suhteista riippuen nostettu tai laskettu patojen ja sulkujen avulla, alukset tulevat kulkemaan Itämereltä Valkeallemerelle. Tämä supistaa muutamia kertoja matkaa Leningradista Valkeallemerelle, se vapaut-

taa höyrylaivamme välttämättömyydestä kiertää Skandinaavian rannikko, se avaa läheisen ja halvan tien Karjalan puutavaralle, Hiipinän apatiitille, Petshoran hiilelle, se antaa valtavan sysäyksen Neuvostopohjolan mitä rikkaimpien tuotannollisten voimien kehittymiselle.

Puolue ja hallitus uskoivat kanavan rakentamisen OGPU:ile. Nyt voidaan ilmoittaa, että tämä tehtävä on ratkaistu loistavasti ja asetettuun määräaikaan mennessä. Itämerestä Valkeallemerelle ja päinvastoin jo kulkevat laivat. Vesiliikenteen kansankomissariaatti on ottanut vastaan rakentajilta tämän tien ja liittänyt sen Neuvostoliiton toimivien vesiteiden joukkoon. Valkeanmeren kanavan rakentamisessa bolshevikkien saavuttama voitto on bolshevististen tempojen voitto, se on valtavan historiallisen merkityksen omaava voitto.

Melkein samaan aikaan kun ensimmäiset laivat kulkivat Itämerestä Valkeallemerelle, kulkivat ensimmäiset laivat Dnjeprin yläjuoksulta Kijevistä alas Hersoniin asti. Ensimmäisen kerran historiassa tuli Dnjepr laivaliikenteelle kulkukelpoiseksi koko pituudeltaan, ensi kerran historiassa kulkivat laivat koskien yli Dnjepropetrovskista Kitshkasiin asti. Se tuli mahdolliseksi sen takia, että rakennettiin Leninin nimelle omistettu Dnjeprin vesivoimasähköasema (Dnjeproges), pato ja kanava Euroopan suurimpine jokisulkuportteineen. Dnjeprin vedet painautuivat patoa vastaan, paisuivat tulvan tavoin ja peittivät kosket. Dnjeprin valtavat sulkulaitteet sallivat laivan nopeasti nousta ylös tai laskeutua alas 37 metrin korkuisen putouksen, mikä erottaa padon yläpuolella olevan joen veden pinnan sen alapuolella olevasta veden korkeudesta.

Mutta padon ja sulkuporttien rakentaminen ei vielä ratkaise koko Dnjeprin vesistön probleemia. Edessä ovat vielä valtavat "Suurta Dnjepriä" koskevat työt — se on mahtavan vesitien rakentaminen Hersonista Leningradiin. Tällä hetkellä on tämän tien suunta vielä tutkimusasteella, mutta ei ole kaukana se aika, jolloin Valkealta mereltä suuret laivakaravaanit kulkevat etelään, Mustalle merelle, Leningradin, Dnjeprin sulkulaitteiden ja Hersonin kautta. "Suuren Dnjeprin" probleemi edellyttää tulevaisuudessa yhdistettäväksi Okan ja Volgan — mikä antaa Dnjeprille yhteyden Moskovaan ja Volgan kaupunkeihin.

Tällä hetkellä suoritetaan jo töitä kolmannen suuren keinotekoisen vesitien — Volgan—Moskovan tien — rakentamiseksi. Tämä tie ratkaisee mitä tärkeimmän taloudellisen probleemin — yhdistää pääkaupungin ja maan tärkeimmän teollisuuskeskuksen Volgaan, Volgan varren tehtaisiin. Vuoroaan odottamassa on joukko muita uusia vesiteitä (Volga, Don, Kaman ja Petshoran yhdistäminen ym).

Tärkeimpänä renkaana Neuvostoliiton vesiteiden uudestirakentamisessa on Volgan muuttaminen vesitieverkoston päälinjaksi. Tämän tehtävän ratkaisemiseen liittyy kolmen jättiläismäisen vesivoima-aseman ja patolaitteiden rakentaminen Volgalle — Kammyishinskin, Jaroslavin ja Vasiljevskin — ja yhden aseman rakentaminen Kamalle, sekä edelleen vesitien syventämistä ja varustelua, satamien mekanisoimista ja sähköistämistä koskevien toimenpiteiden työohjelma.

Ensimmäisen viisivuotissuunnitelman toteuttamisen aikana meidän onnistui monien tiedemiestemme ja vesiliikennelaitoksemme työntekijäin poikkeuksellisen sankaruuden ja tarmon avulla tutkia joukko uusia pohjoisia meriteitä. Pohjoisten retkikuntiemme eräs kaikkein suurimpia saavutuksia on "Sibirjakovin" historiallinen retki Valkealtamereltä halki Jäämeren Beringin salmelle saakka, mikä matka suoritettiin yhdellä purjehduskaudella kahden kuukauden ja neljän päivän kuluessa. "Sibirjakovin" retki muodostui valtavaksi Neuvostoliiton voitoksi, se antaa mahdollisuuden vetää kaukaiset pohjoiset seudut aktiivisesti osallistumaan sosialistiseen rakennustyöhön, se sallii vallata tuotannollisen elämän piiriin mitä rikkaimpia uusia alueita, se lyhentää useita kertoja yhteystietä Neuvostoliiton Euroopanpuoleisen osan ja Kaukaisen Idän välillä.

Ratkaistessaan uusia vesiteitä koskevia problemeja Neuvostoliitto ei koskaan ole

ratkaissut näitä kysymyksiä itsenäisinä, kansantalouden yleisten probleemien ulkopuolella olevina probleemeina. Tämän takia miltei aina uusien vesiteiden rakentaminen liittyy yhteen vesivoima-asemien ja kasteluverkoston rakennustöiden sekä uusien sosialististen piirien ja maatalousalueiden luomisen kanssa. Riittää kun mainitsee Dnjeprin probleemin. Dnjepr on purjehduskelpoinen, mutta samalla Dnjepr myös pyörittää maailman suurimman vesivoima-aseman turbiineja, aseman, joka on antanut elämän jättiläismäisille korkealaatuisen teräksen, aluminin ja raudan tuotantokombinaateille, jotka on pystytetty Dnjeprin vasemmalle rannalle. Samalla Dnjeprin pato turvaa valtavien viljelysalojen kastelumahdollisuuden. Ja Volgan voima-asemien ja sulkujen rakentaminen pelastaa valtavat viljelysalueet kuivuudelta, takaa voimavirran teollisuuden, neuvostotilojen ja kollektiivitalouksien jättiläislaitoksille.

MOSKOVAN MAANALAINEN RAUTATIE. Erikoisen tärkeän merkityksen rakennustyömme nykyisessä vaiheessa saa viime aikoina kovasti jälkeenjääneen kaupunkien kunnallistalouden kohottaminen kansantaloutemme yleiselle tasolle — kaupunkien, ennen kaikkea sellaisten suurten teollisuuskeskuksen kuin Moskovan, Leningradin ja Harkovin, perinpohjainen sosialistinen uudestirakentaminen.

Näiden suurkaupunkien myrskyisä kasvu asettaa kaupunkien liikenneverkostolle — tuolle nykyaikaisten kaupunkien verisuonistolle — sekä määrällisesti että laadullisesti yhä kasvaneita vaatimuksia.

Esimerkiksi Moskova, yli 3-miljoonaisine väestöineen sekä käsittäen noin 30.000 hehtaarin laajuisen alueen, ei enää voi tyytyä kaupunkiliikenteen nykyisiin välineisiin — raitio- ja autobussiverkostoon. Ne 5 miljoonaa matkustajaa, jotka nykyään joka päivä käyttävät raitioliikennettä hyväkseen ja päivittäin autoliikenteessä ajavat 300.000 matkustajaa ovat vailla alkeellisimpiakin matkustusmukavuuksia. Moskovan raitiovaunut kuljettavat keskimäärin kolme kertaa enemmän matkustajia kuin Berlinin tai Pariisin raitiovaunut, vaikka niiden normaalinen kuljetuskyky on melkein yhtä suuri.

Liikenteensä vilkkauden puolesta Moskova sivuuttaa kaikki maailman suurkaupungit! Tämä Moskovan väestön vilkas liikehtiminen johtuu pääasiallisesti siitä, että koko väestö on vedetty mukaan työprosessiin, että laajojen joukkojen aineellinen ja kulttuurinen hyvinvointi on kohonnut, samalla kun on poistettu työttömyys, työpäivä lyhentynyt jne. Kun vuonna 1913 jokaista Moskovan asukasta kohden tuli keskimäärin 145 raitiomatkaa vuodessa (joka muuten oli silloin ainoa joukkoliikunnan väline), niin nykyään jokainen Moskovan asukas käyttää kaupungin liikenneverkostoa hyväkseen keskimäärin 520 kertaa vuodessa.

Kaupungin joukkoliikunnan verkoston yleinen kuljetustehtävä tulee vuonna 1935 käsittämään 3 miljaardia matkustajaa, 1,5 miljaardin asemesta vuonna 1931.

Tällaisen mahtavan matkustajavyöryn tyydyttäminen raitio- ja autobussiliikenteen välineillä on fyysillisesti suorastaan mahdotonta, varsinkin Moskovan kapeiden ja kiemurtelevien katujen oloissa. Katuliikenteen kuljetuskyky (raitiovaunujen ollessa kolmivaunuisia ja autobussien ollessa yksikerroksisia) nousee yhteen suuntaan aina 20.000 matkustajaan saakka tunnissa. Tähän äärirajaan on liikennetungos kohonnut useilla pääkaduilla Moskovassa, samalla kun liikennevälineistön puute edelleenkin kasvaa.

Nykyään, katuliikenteen ylikuormituksen oloissa ja ahtauden vallitessa kaduilla voidaan tämä kysymys ratkaista vain ottamalla käytäntöön uusia, entistä mahtavampia kulkuvälineitä, rakentamalla kulkuväyliä ulkopuolelle katuliikenteen — rakentamalla maanalaisia rautateitä.

Aivan samanlainen tilanne on kaupunkiliikenteen suhteen toisessakin Neuvostoliiton huomattavimmassa teollisuus- ja kulttuurikeskuksessa, Leningradissa. Leningradin väkiluku lähentelee 3 miljoonaa henkilöä; sen matkustusvilkkaus on kohonnut 450 matkaan kutakin asukasta kohden vuodessa. Kaupungin matkustajaliike on tänä vuonna 1,3 miljaardia matkustajaa, minkä lisäksi matkustajaliikenteen kasvu tulee olemaan huomattavasti nopeampi kuin

Moskovassa. Leningrad on tässä suhteessa verrattomasti paremmissa olosuhteissa (kaupungin suunnittelumahdollisuuksiin sekä raitiovaunujen välityskykyisyyden kohottamismahdollisuuksiin nähden, mutta siitä huolimatta täälläkin tämä kuljetuskyky useilla raitiolinjoilla lähentelee jo äärirajaansa. Siksi maanalaisen raitiotien rakentaminen saa Leningradissakin varsin aktuaalisen merkityksen.

Maanalaisen rautatien rakentamisen välttämättömyyden tällaisiin suuriin kaupunkikeskuksiin sanelee ei ainoastaan ehdoton välttämättömyys kohottaa raitioliikenteen kuljetuskykyä, mutta myöskin välttämättömyys joudúttaa liikkumisnopeutta kaupungissa. Keskimääräinen kulkunopeus Moskovan raitioliikenteessä on 13,5 km tunnissa, Leningradissa 13 km tunnissa. Autobussit kykenevät kehittämään korkeintaan 15—16 km tuntinopeuden. Tämä ei vielä voi läheskään tyydyttää sellaisia kaupunkeja kuin Leningradia ja Moskovaa, joiden pinta-ala nykyäänkin jo on läpimitaltaan yli 20:kin km.

Matkustaminen asunnosta työpaikalle vaatii usein lähes tunnin ajan.

Jos kyettäisiin jokaista raitiovaunussa matkustavaa henkilöä kohti säästämään vaikkapa vain 5 minuuttia hänen ajastaan, joka kuluu liikkumiseen kaupungilla, niin Moskovassa (samoin kuin Leningradissakin) nykyäänkin vallitsevissa raitioliikenteen mittasuhteissa tämä tekisi 45—50 tuhatta työpäivää.

Ainoana käytännöllisenä keinona kaupunkien sisäisen liikenteen parantamiseksi ja jouduttamiseksi on se, että osa tästä liikenteestä poistetaan kadun pinnalta, rakentamalla kulkuväyliä maan alle — rakentamalla maanalainen rautatieverkosto.

Maanalaista rautatietä eivät voi estää monet sellaiset vaikeudet, joita raitiovaunut ja autoliikenne eivät voi mitenkään välttää. Ne rakennetaan katujen ulkopuolelle — maanalaisiin tunneleihin tai talojen ylle, ilmaratoina. Täten ei mikään voi haitata tai estää tällaista raitioliikennettä. Maanalaisia rautatielinjoja eivät haittaa rautatieristeykset, ei lumikinokset, ei sade eikä tuulet, ei jalkaliikenne jne.

Maanalaisen rautatien pysäkit sijaitsevat tavallisimmin toreilla tai vilkasliikkeisten katujen risteyksissä.

Asemasillat rakennetaan sellaiseksi, että ne voivat ottaa vastaan pitemmänkin vaunujonon. Ne rakennetaan tilaviksi, hyvin valaistuiksi ja varustetaan ilmanvaihtoventtiileillä. Kirkkain valokirjaimin osoitetaan junien kulkusuunta. Maanalaisen rautatien kulkureittiä kuvaava valaistu kartta auttaa matkustajaa orientoitumaan maan alla. Matkustajan ei ole mikään pakko kiirehtiä istumaan vaunuun, sillä maanalaisilla rautateillä tulevat junat tarpeen vaatiessa kulkemaan jokaisen puolentoista-kahden minutin kuluttua, täsmällisen aikataulun mukaan. Täten vältytään matkustajajonojen ja tungosten muodostumiselta asemilla. Vaunuihin astuminen ja poistuminen tulee tapahtumaan jokaisessa vaunussa olevien kolmen tai neljän sivuoven kautta.

Maanalaiset junat muodostetaan useista vaunuista. Kaupungilla vallitsevan liikenteen vilkkauden mukaan eri aikoina päivästä tulee kiertämään 4-, 6- vieläpä 8-vaunuisiakin junia. Automaattisten kytkinlaitteiden avulla junien uudestijärjestely ja vaunujen sijoittelu voidaan suorittaa välittömästi linjalla, ilman minkäänlaisia pysähdyksiä liikenteessä.

Maanalaisten rautateiden vaunuihin mahtuu tavallisesti 180—200 matkustajaa. Täten siis, jos kolmivaunuisella tavallisella raitiovaunulla voidaan kuljettaa noin 200 matkustajaa, niin maanalaisilla linjoilla voi 6-vaunuinen juna kuljettaa 1.200 matkustajaa.

Maanalaiset rautatiet ovat kaikkein nopeakulkuisimpia kaikista joukkoluontoisen kaupunkiliikenteen muodoista. Pitemmillä välimatkoilla maanalaiset junat kehittävät 50—60 km tuntinopeuden. Kulkunopeus (huomioon otettuna myöskin pysähdysajat) vaihtelee 25—30 kilometriin tunnissa.

Maanalaisten rautateiden kuljetuskyky on erittäin korkea. Jos esim. maanalaisten junien suuruus käsittää tavallisimmin 6 vaunua, niin kullakin linjalla voidaan yhteen suuntaan kuljettaa noin 40—45.000 matkustajaa tunnissa. New Yorkissa maanalaisen rautatien pikajunat kuljettavat aina 60.000 matkustajaan saakka tunnissa.

Tästä korkeasta kulkunopeudestaan huolimatta junat maanalaisilla rautateillä ovat

turvatut kaikilta vaaroilta. Maanalaiset rautatielinjat leikkaavat toisensa vain eri korkeudella — ja täten on ehdottomasti poistettu yhteentörmäyksien mahdollisuuskin. Uusimmat signalisointi- ja kytkemistavat takaavat sen, että rautatielinjojen joutuessa epäkuntoon juna automaattisesti pysähtyy. Vaunujen ovien automaattinen avautuminen ja sulkeutuminen estää kaikki mahdollisuudet hypätä vaunuun tai poistua vaunusta sen liikkeellä ollessa.

Kysymys maanalaisen rautatien rakentamisesta Moskovaan oli pitkän väittelyn kohteena, aina NKP(b):n KK:n kesäkuun (v. 1931) täysi-istuntoon saakka. Täysi-istunto katsoi välttämättömäksi ryhtyä viipymättä rakentamaan maanalaista rautatietä.

Nykyään tätä täysi-istunnon päätöstä toteutetaan käytännössä. Pitäen lähtökohtana Moskovan radikaalista kiertojärjestelmää, on suunniteltu rakennettavaksi seuraavat diametraaliset maanalaiset rautatielinjat:

Sokolnikin-Usatshevin linja, pituudeltaan 16 km., tullen se kulkemaan seuraavasti: Tsherkisovo—Keskusta—Usatshevka.

Arbatin-Pokrovkan linja, pituudeltaan 14,3 km., tullen se kulkemaan seuraavasti: Dorogomilov—Keskusta—Ismailovo.

Krasnaja Presnjan — Rogoshskin linja, pituudeltaan 14,1 km, kulkien se Svenigorodskin valtatieltä, Keskustan kautta — Entusiastien valtatielle.

Taganskin-Tverskajan linja, pituudeltaan 20,1 km, kulkien se seuraavasti: Leninskaja sloboda—Keskusta—Leningradin maantie.

Samoskvoretshjen-Dsershinskin linja, pituudeltaan 15,8 km, kulkien se seuraavasti: Suurta Tuulan katua pitkin, Keskustan kautta — Ostankinoon.

Kalugan—Timirjasevskin linja, pituudeltaan 16 km, kulkien se Kalugan tullilta, Keskustan kautta — Timirjasevin akademian luo.

Tämän lisäksi on suunniteltu rakennettavaksi maanalainen kiertorata, jonka kulkureittiä ei vielä ole lopullisesti määritelty.

Kaikki nämä suunnitellut maanalaiset rautatiet tulevat kulkemaan kaupungin vilkkaimpien ja eniten ylikuormitettujen katulinjojen mukaisesti. Ne tulevat lyhintä tietä yhdistämään laitakaupunkien tehdasseudut kaupungin keskustan kanssa, sekä eri laitakaupungit keskenään. Tämän ohella tullaan välttämättömyydet siirtyä junasta toiseen supistamaan mahdollisimman vähiin.

Tällaisen kaavan mukaan maanalainen rautatie tulee riittävän täydellisesti palvelemaan kaupungin keskustaa. Mistä paikasta tahansa Sadovaja-kiertorenkaan sisällä tulevat maanalaisen rautatien pysäkit olemaan 400—500 metrin läheisyydessä. Tämän yhteydessä herää kysymys raitioliikenteen huomattavassa määrin supistamisesta kaupungin keskusosassa, vieläpä eräiden linjojen kokonaan poistamisestakin, vapauttaen siten tietä laajentuvalle autoliikenteelle.

Maanalaisen rautatien rakentaminen ei tietenkään tule rajoittumaan kaupungin nykyisiin mittakaavoihin. Maanalaiset rautatielinjat tullaan ulottamaan vähitellen yhä laajemmalle kaupungin ulkopuolelle, vetäen siten Moskovan lähiseudut mukaan kaupungin elämään ja edistäen siten yhä uusien alueiden ottamista asuintalojen ja yhteiskunnallisten rakennusten alle.

TOIMITUSKOLLEGIO: J. K. Lehtinen (vastaava toimittaja), J. A. Lehtosaari, Y. Sirola, K. Rovio, V. Ojanen, V. Lattunen ja Y. Karppanen. Tekn. toim. K. Vento

Отв. редактор, И. К. Лехтинен. Техн. ред.: К. Венто

„Kirja" № 187. Jätetty kirjapainoon 14/VIII kirj. painettavaksi 26/VIII 33
Ленгорлит № 21202. 3 п. л. 65408 зн. на п. л. 62 x 88. Тираж 1480 экз. Заказ № 2257.

Типография „Кирьяпая", Ленинград, Харьковская, 9

Hinta 75 kop.

Финский журнал „КОММУНИСТИ“



ГОСУДАРСТВЕННОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО „КИРЬЯ“
ЛЕНИНГРАД 1933